

Tekst niveau 3

MORDEREN FRA MØRKET

Stein Riverton

Inleiding

Sven Elvestad (1884-1934) was in meer dan één opzicht een man om naar op te kijken.

Hij was bijna twee meter lang en woog op het einde van zijn leven een kleine 150 kilo. Hij dronk sloten alcohol en was al even verslaafd aan sigaretten. Een recente biografie van de hand van Bernt Roughvedt heeft nog een paar andere, minder aangename kanten van zijn persoonlijkheid aan het licht gebracht.

Elvestad was in zijn tijd een bekend onderzoeksjournalist en interviewer:

Elvestad fant på de fleste replikkene selv, etter hva han syns passet til personen. Han brukte mye humor, og var flink til å gjennomlyse personen han intervjuet, sånn at alt virker veldig realistisk.

Elvestad bedacht de meeste antwoorden zelf, in overeenstemming met wat naar zijn mening by de geïnterviewde paste. Hij gebruikte veel humor en was erg goed in het doorzien van wie hij interviewde, zodat alles erg realistisch overkwam.

zegt Bernt Roughvedt in een interview met Dagsavisen. Elvestad was één van de eerste buitenlandse journalisten die een interview met Hitler had:

I 1921-22 bodde Elvestad i Italia og opplevde Mussolini på nært hold. I 1922-24 var han i Bayern i Tyskland og observerte starten av det som kom til å bli en stor Hitler-bevegelse. Han ble raskt en stor beundrer av dem begge, og klarte via de rette kontaktene å få et intervju med Hitler allerede i april 1923, som en av de første utenlandske journalistene. Det var ti år før Hitler kom til makten.

Elvestad kunne ikke tysk, så han fikk hjelp til å skrive spørsmålene på en halvdel av et ark, og ba Hitler om å skrive ned svarene sine ved siden av. De første spørsmålene var hyggelige, skreddersydd for å gi leserne et positivt bilde av Hitler.

Men da de kom til det siste spørsmålet, ble idyllen brutt: Elvestad hadde merket seg at Hitler virket som en brutal mann, og spurte om han ville være beredt til å ta alle midler i bruk om han kom til makten. "HVA TAR DE MEG FOR!" brølte Hitler. "Eh, kan jeg få det skriftlig?" mumlet Elvestad, sjokkert. Det fikk han.

Fascinasjonen for Hitler bleknet litt etter hvert som Elvestad så at Hitler faktisk var beredt til å gå til krig for det ariske riket sitt. Men Mussolini-fan var han resten av livet.

In 1921 en 1922 woonde Elvestad in Italië en maakte hij Mussolini van nabij mee. Van 1922 tot 1924 was hij in Beieren in Duitsland en was hij getuige van het begin van wat een grote Hitlerbeweging zou worden. Hij werd alras een grote bewonderaar van beiden en slaagde erin om via de juiste contacten al in april 1923, als één van de eerste buitenlandse journalisten, een interview met Hitler te krijgen. Dat was tien jaar voor Hitler aan de macht kwam. Elvestad sprak geen Duits, dus kreeg hij hulp om zijn vragen op de ene helft van een blad papier te noteren en vroeg hij Hitler om zijn antwoorden ernaast te schrijven. De eerste vragen waren aangenaam, er beleemaal op gericht om bij de lezers een positief beeld van Hitler te creëren.

Maar toen ze bij de laatste vraag kwamen, werd de idylle verbroken. Elvestad had opgemerkt dat Hitler een brutaal man leek te zijn en vroeg hem of hij bereid zou zijn gelijk welk middel te gebruiken indien hij aan de macht kwam. "VOOR WIE ZIET U MIJ AAN!" brulde Hitler. "Eh, kan ik dit op papier zetten?", mompelde Elvestad, geschockerd. Het kon.

De fascinatie voor Hitler verbleekte wat naarmate Elvestad zag dat Hitler inderdaad bereid was om voor zijn arische rijk ten oorlog te trekken. Maar een Mussolini-fan was hij de rest van zijn leven.

Elvestad schreef in totaal zo'n honderd romans en verhalen. Enkele "ernstige" daarvan, zoals De fortapttes hus (1911) en Tider skal komme (1918), publiceerde hij onder eigen naam.

De fortapttes hus ("Het huis der verlorenen") is een donker verhaal over schuld, boete en misdaad. In een bouwvallig huis aan de rand van de stad wonen een aantal verschoppelingen van de maatschappij. Huiseigenaar Altenburgs is een aan alcohol verslaafde touwslager die geregeld deurwaarders over de vloer krijgt. Zijn vrouw heeft geen besef meer van de wereld waarin ze leeft. Een van de huurders is de straatarme en uiterst zwijgzame Fin Risannen, wiens verleden voor iedereen een mysterie is. Hij woont samen met zijn dochter Signe in één van de uitgeleefde dakkamers. De timmermans-familie Ring en zeeman Jan Jansen en zijn gezin zijn de andere bewoners. De sfeer in het huis is slecht: iedereen wantrouwt iedereen. Met elkaar gesproken wordt er nauwelijks; alleen de oude Berthe (die als een soort meid voor de touwslager fungeert) en Rings vrouw wisselen geregeld geroddel uit. En dan wordt er in de buurt een jong meisje vermoord. Het gerucht doet al gauw de ronde dat één of meer bewoners van het huis bij de moord betrokken zouden zijn. De schuldige wordt uiteindelijk gevonden, maar even belangrijk in het verhaal is de beklemmende, soms nachtmerrieachtige sfeer en de tekening van de personages.

Båtsmannens kone hørte ikke efter. Hun satt bare og så ut gjennom vinduet. Ansiktet var vendt mot skumringen som nu kom et besynderlig grålys la seg over hennes trekk og skimlet hennes øyne, den magre hals strammedes, strupen stod som en spent streng opp fra brystets hulning. Men plutselig fór hun heftig sammen og jaget sine skjelhende hender opp mot ansiktet.

"Å nei da," ropte hun, "å nei da!"
De andre stanset i deres hvisken og så på henne.
Hun fór opp fra stolen med et sådant hastverk at stolen veltet. Hun måtte ha sett noe derutenfor.

Op i det samme gled en skygge frem foran vinduet, en svart skygge som stod rammende tydelig mot den grå skumring.

Skyggen nærmet seg, og to store, alvorlige øyne stirret inn gjennom ruten.

"Presten," hvisket konene.

Så gled skyggen vekk, og litt efter hortes tunge trinn i trappeoppgangen.

Trinnene gikk langsomt forbi snekkerens dor.

Nu nådde trinnene trappen. Trappen gav seg mykt.

Det var kalosjer som gikk.

Båtsmannens kone hadde i forskrekkelsen trukket seg helt hen til mørket ved døren; hun skalv som en liten skremt fugl og famlet oppover brystet med hendene.

"Å, nu stanser han," hvisket hun.

De tunge trinn stanset øverst på trappen. Så gikk de videre -- og båtsmannens kone utstøtte en smertefull klynken:

"Han skal til meg... Han går inn til småjentene" --

De vrouw van de bootsman besteedde geen aandacht aan wat er gezegd werd. Ze zat daar alleen maar door het raam naar buiten te kijken, naar de schemering die er nu aan kwam. Een vreemd, grauw licht viel over haar trekken en gaf een gele glans aan haar ogen. Haar magere hals was strak gespannen, haar keel leek een opgespannen snaar die uit de holte van haar borst naar boven kwam. Maar plotseling schrok ze hevige en bracht met een snelle beweging haar bevende handen voor haar aangezicht.

"Nee, nee!" riep ze, "nee, nee!"

De anderen stopten met fluisteren en keken naar haar. Ze sprong van haar stoel op en deed dat zo snel dat die kantelde. Ze moest buiten iets gezien hebben.

En op hetzelfde ogenblik werd een schaduw zichtbaar voor het raam, een zwarte schaduw die strak afgetekend stond tegen de grauwe schemering.

De schaduw kwam dichterbij en twee grote, ernstige ogen keken door het raam naar binnen.

"De dominee," fluisterden de vrouwen.

De schaduw gleed voorbij en kort daarna waren er zware voetstappen te horen in het trappenhuis.

De voetstappen passeerden langzaam de deur van de timmerman.

Nu naderden de stappen de trap. De trap gaf zacht mee. Overschoenen.

De vrouw van de bootsman had zich van danige schrik belemmaal in het duister bij de deur teruggetrokken; ze beefde als een verschrikt vogeltje en bewoog haar handen doelloos in de richting van haar aangezicht.

"Oh, nu gaat hij niet verder," fluisterde ze.

De zware voetstappen hielden bovenaan aan de trap halt. Dan gingen ze verder -- en de vrouw van de bootsman kermde:

"Hij is op weg naar mij ... Hij gaat naar mijn

Berthe tok henne om halsen.
"Gå opp," bad hun med rystende stemme, "i Guds navn gå opp."
De hørte prestens trinn ovenover deres hoder.

Han var kommet inn i båtsmannens stue. Det var som om noe drysset ned fra taket under disse tunge trinns vekt, støv eller mørke eller angst, som falt nedover deres hoder.

Berthe skjøv båtsmannens kone ut gjennom døren, og hun sprang gråtende oppover trappene.
Berthe og snekkermadammen lyttet.
"Nu skriker hun," sa Berthe.
"Og nu skriker ungene," sa snekkermadammen, "kan De høre det. Nu skriker de sammen."
Presten ble deroppe en halv times tid. Så gikk han. Denne prest var umåtelig lang og tynn. Han gikk meget hurtig. Den kullsorte samarie slo omkring hans ben og smelte som flagg i blest.
Nu var det ikke stille lenger i replagerens hus, for gråten fra kvisten sivet ned gjennom alle sprekke og pep sorgmodig i kakkellovnsrørene.

Da snekkeren kom full hjem klokken ti, fikk han vite at båtsmannen var druknet. Skipet var gått under i stormen om natten. Ingen var blitt reddet.

Veruit de meeste van zijn romans en vertellingen publiceerde Elvestad echter onder het pseudoniem Stein Riverton. Er wordt beweerd dat deze schuilnaam een verbastering zou zijn van de Engelse vertaling van zijn echte naam: Elvestad = Rivertown = Riverton. Als Stein Riverton werd hij de vader van de Noorse detectiveroman en creëerde hij een detective die nog altijd in het collectieve Noorse geheugen verder leeft: Knut Gribb ("Knut Gier" – de vogel wel te verstaan)

Elvestad/Riverton schreef zijn eerste Knut Gribb-verhaal in 1908 op verzoek van het tijdschrift "Lys og Skygge" (Licht en Schaduw) – onder nog een ander pseudoniem: Kristian F. Biller. In totaal zou hij er zo'n 30-tal schrijven voor andere auteurs zoals Sverre Arnes, Reidar Anthonsen en Øyulv Gran het van hem overnamen. Vanaf de jaren 70 werden ze door Bladkompaniet in boekvorm uitgegeven. De verhalen werden nu wat "aangepast" om een meer uniform beeld van Knut Gribb te creëren: hij is meer dan een meter tachtig groot, in goeie conditie, heeft peperenzoutkleurig haar, grijze ogen en een karakteristiek gezicht. Zijn wapen is een Walther PKK. De reeks is al een tijd stopgezet, maar Gribb blijft tot de verbeelding spreken. Ook auteurs zoals de geestelijke vader van privédetective Varg Veum Gunnar Staalesen (Døden går om bord, Knut Gribb tar Bergens-toget) en humorist Knut Nærum (Isdronningen) hebben al Gribben op hun geweten.

Elvestads beroemdste detectiveverhaal, Jernvognen, is geen Knut Gribb. Hier speelt een andere bekende Stein Rivertoncreatie, Ashbjørn Krag, geen politiemann maar een "privat oppdager" zoals hij zelf zegt, de hoofdrol. De ikefiguur van het verhaal beschrijft hem als volgt:

Jeg gjetter på at hans alder var fem og tredve eller førti.
Han var middels høy, bredskuldret. Hans hode syntes

dochtertjes..."
Berthe ombelsde haar.
"Ga naar boven," smeekte ze met bevende stem, "Ga in godsnaam naar boven."
Ze hoorden de voetstappen van de dominee boven hun hoofden.
Hij was de woonkamer van de bootsman ingegaan.
Het leek alsof er door het gewicht van deze zware voetstappen iets neerddarrelde, stof of duisternis of angst: het viel op hun hoofden neer.
Berthe dunde de vrouw van de bootsman de kamer uit en huilend rende die de trap op.
Berthe en de vrouw van de timmerman spitsten de oren.
"Nu schreeuwte ze het uit," zei Berthe.
"En nu de kinderen," zei de vrouw van de timmerman, "luister maar. Nu huilen ze allemaal."
De dominee bleef een half uur boven. Dan vertrok hij.
Deze dominee was buitengewoon groot en mager. Hij liep erg snel. Zijn gitzwarte soutane wapperde rond zijn benen en klapperde zoals vlaggen in de wind.
Nu was het niet langer stil in het huis van de touwslager want het gewezen in de zolderkamer sijpelde door alle spleten naar beneden en klonk klaaglijk in de pijpen van de tegelkachels.
Toen de timmerman om tien uur dronken thuiskwam, kreeg hij te horen dat de bootsman verdronken was.
Het schip was tijdens de nachtelijke storm gezonken.
Niemand had het overleefd.

Ik schatte z'n leeftijd op ongeveer vijftig of veertig.
Hij was van gemiddelde lengte en breedgeschouderd.

å være noe lite til den brede og sterke hals, han var litt skallet, hadde et gråsprenget overskjegg, og bar lorgnetter i sort innfatning; hans øyne var besynderlige og stadig skjiftende. Når han knep dem sammen, lå de som to sorte streker bak lorgnettglassene og derved fikk hele hans ansikt et preg av sarkasme og mistroiskhet, men når han så skarpt på meg, ble de unaturlig store og meget stikkende. Han virket ikke helt sympatisk.
[...]

Til sine tider kunne han blusse opp i ren snakkesalighet, så ble han plutselig tilsynelatende uten foranledning taus og innesluttet. Jeg hadde en bestemt inntrykk av at det siste in grunnen var det naturligste hos ham, og at han snakket løs fordi han hadde en eller annen meg uforståelig hensikt med det.

Jernvognen is ook interessant omdat Elvestad een "truc" aanwendt die, wanneer hij een twintigtal jaren later ook door een beroemde Britse auteur van detectiveromans gebruikt wordt, voor veel opzien zorgt.

De schrijver Elvestad leeft tenslotte ook nog verder in de "Rivertonklubb", de Noorse vereniging voor wie beroepsmatig met misdaadlectuur te maken heeft. Ieder jaar deelt ze de Rivertonpris voor de beste detective van het jaar uit.

Werd Elvestad ooit in het Nederlands vertaald? Blijkbaar wel. In het vroeger in de Vlaamse (katholieke) bibliotheken veel gebruikte "Lectuurrepertorium" wordt hij omschreven als de auteur van "zowat een 60-tal misdadigersromans in het moderne detectivegenre, met spannend doch sober actieverloop, evenwel zonder angstaanjagende sensatiemiddelen of moreel-ergerlijke details. Als titels worden opgegeven: "De geheimzinnige kamers", "De man die een stad plunderde", "De vreemde badgast" en "De staalblauwe handschoen". De laatste twee werden blijkbaar uit het Duits vertaald – geen ongebruikelijke praktijk destijds. Nergens heb ik echter een exemplaar kunnen opduikelen

Zijn hoofd leek wat te klein te zijn voor z'n brede en sterke nek. Hij begon kaal te worden, had een grijzende snor en droeg een lorgnet met een zwart montuur. Hij had eigenaardige ogen, die er voortdurend anders uit zagen. Als hij ze samenknep, zaten ze als twee zwarte strepen achter de lorgnetglazen en dat gaf aan heel z'n gezicht een uitdrukking van sarcasme en argwaan, maar wanneer hij me scherp aankeek, werden ze ongewoon groot en bijzonder stekend. Een echt sympathieke indruk maakte hij niet.

[...]

Van tijd tot tijd kreeg hij een aanval van praatziekte, en werd dan plots en zonder aanwijsbare reden zwijszaam en eenzelvig. Ik had de stellige indruk dat deze laatste houding voor hem de natuurlijkste was, en dat hij erop los praatte omdat hij daar een of andere mij onbekende bedoeling mee had.

Tekst

De tekst is enigszins verkort en taalkundig wat gemoderniseerd. Toch komen er nog "ouderwetse" vormen en uitdrukkingen in voor. Het verhaal speelt zich (zoals uit de namen van de steden blijkt) in Zweden af. Elvestad liet zich overigens inspireren door een waar gebeurde zaak waarin ook een paar buitenlanders gearresteerd werden. De detective van dienst heeft geen naam, maar het zou best Asbjørn Krag kunnen zijn.

Fugl eller menneske?

Apoteket skulle stenges klokken åtte, men ennå klokken halv ni rant **lysstrimene**¹ ut fra dets **opplyste**² vinduer og kastet brede, gule **flaker** over den **hardfrosne**¹ veien. Folk som **vandret**² til og fra den lille stasjonen, kunne se apotekeren: han stod bøyd over **disken**¹ i ivrig samtale med en **mørkkledt**² mann. Denne persons ansikt kunne ikke sees **da** han stod med ryggen mot vinduene.

Det var en av de siste dagene i november. Men det var sen vinter dette året. Snøen var ennå ikke kommet. Men den kunne ventes hver dag nå. Himmelen var **disig** og grå. Kulden bet i ørene.

Viseren på det store uret som hang mellom apotekets **reoler** nærmet seg 9, da apotekeren ble tilfeldigvis oppmerksom på at det var så sent. Han gikk da utenfor og satte **lemmer** for apotekets vinduer.

Apoteket hadde **ialt** fire vinduer. Den mørkkledte skikkelsen forlot ikke apoteket, **til tross for** disse tydelige forberedelsene til å stenge. Og da apotekeren hadde satt lemmer for to av vinduene, **gjenopptok** han samtalen med den mørkkledte. Av deres **ivrige** bevegelser kunne det forstås at de snakket om **særdeles** viktige ting. De gestikulerte og nå og da slo apotekeren i bordet for å gi sine ord mer vekt.

Mens de stod slik og snakket sammen, stanset et menneske på veien utenfor. Det var en høy, **lutende**, noe **sværlemmet** mannsskikkelse. Han var kommet fra stasjonen, tydeligvis med toget fra Stockholm, som for en stund siden hylende og fløytende hadde fart forbi. Men han hadde ikke villet **blande seg med** svermen av togreisende. Han kom gående alene etter de andre og når han nå stod og stirret på de to diskuterende menn i det opplyste apoteket, var han ganske alene. Ingen **iakttok**¹ ham. Det **lot til**² at han

¹ de strepen licht; ² verlicht
vlekken

¹ hardbevoren; ² wandelden

¹ de toonbank; ² donkergeklede
aangezien

nevelig

de wijzer
rekken

luiken

alles sammen
ondanks

hervatte
levendige

erg

voorovergebogen
krachtig van lijf en leden

zich mengen onder

¹ lette op; ² leek

hadde god tid og at han ventet på noe bestemt. Da han **ved et tilfelle** ble oppmerksom på at han stod i **skinnen**¹ fra apotekets vinduer, **flyttet han seg**² inn i skyggen. **Ettersom** han ble stående i denne bitende kulden, var det tydelig at han var interessert i å se hva som **foregikk** i apoteket, og av den omstendighet at han skjulte seg i de dype skyggene, **fremgikk** det, at han ikke ønsket å bli sett hverken av de to inne i apoteket eller av noen tilfeldig forbigående.

Plutselig gikk apotekeren til døren og låste den. Så gikk han tilbake til mannen han snakket med. Men han hadde tydeligvis glemt at det ennå manglet lemmer for to av vinduene. Og da den andre i **det samme** snudde seg, fikk den fremmede utenfor **anledning** til å se hans ansikt. Dette **rødmussede**¹ og sterkt **markerte**² ansiktet tilhørte en mann som nærmet seg femti. Han har et **busket**¹ **gråsprengt**² skjegg, som **liksom**³ henger i **laser** utover hans lepper. Foran øynene har han en lorgnett, som **lysskjæret** svømte omkring i. Hans ansikt fikk **derved**¹ et **fremmedartet**² og fantastisk utseende. Han var en svær og kraftig mann, men det var noe nervøst og urolig over ham. Apotekeren kalte ham avvekslende "kaptein" og "min kjære Nylander".

De to var midt inne i samtalen.

– Jeg kan ikke handle annerledes, sa apotekeren; – jeg kan ikke gjøre det **for min samvittighets skyld** og heller ikke **av hensyn til** de andre. Jeg har i denne sak et stort ansvar.

– Men det er menneskelig å være **overbærende**, svarte mannen med det buskete skjegget, – og **man kommer ingen vei med** å være hjerteløs. Du gjør ikke bare hans stakkars kone ulykkelig, foruten ham selv naturligvis, men tenk på hans uskyldige barn.

Apotekeren slo beklagende **ut med hendene**.

–Tja, hva skal jeg gjøre, sa han. – Hva ville for eksempel du gjøre i mitt sted?

– Jeg ville gjøre alt for å redde ham.

Apotekeren smilte irritert.

– Nå, så gjør det da, sa han; - det koster foreløpig tyve tusen kroner. Har du dem?

– Du vet meget godt at jeg ikke har dem.

– Ja, så kan man **saktens**¹ prate. Slik er det **bestandig**² med de menneskene som ikke har mange penger.

Ganske visst kunne jeg **reise** disse tyve tusen kroner. Men hvilket ansvar ville jeg ikke da **pådra meg**. Jeg kunne dø imorgen, og så stod min familie uten

toevallig

¹ het schijnsel; ² verplaatste hij zich aangezien

gebeurde

bleek

op hetzelfde ogenblik

de gelegenheid

¹ met rode wangen; ² getekende

¹ ruige; ² grijzende; ³ als het ware flarden

het lichtschijnsel

¹ daardoor; ² vreemd

door mijn geweten

wegens

toegeeflijk, geduldig

men bereikt niets

gesticuleerde

¹ gemakkelijk; ² altijd

bij elkaar krijgen

op de hals halen

penger. Og hvorfor? Jo, fordi jeg hadde gitt min oppsparte kapital til en svindler og forfalsker. Er det mening i **slikt**?

– Nå er du ikke riktig morsom lenger, sa kapteinen **grettent**; - du ser alt i sort. Det må da kunne finnes en annen utvei. En mellomvei.

– Det finnes **dessverre** ingen mellomvei, svarte apotekeren. - Jeg er kontrollør i banken. Han begikk **falskneri**¹. Hvis jeg ikke **melder fra**² om det, blir jeg selv sittende med ansvaret. Og **dessuten** vil jeg ha vist meg **tilliten** uverdigg, som mine venner har til meg. Tro meg, kjære venn, jeg har tenkt **frem og tilbake** på denne sak. Den har allerede kostet meg søvnløse netter. Men jeg har ikke kunnet se noen utvei. Jeg har ikke kunnet **strekke meg** lenger.

– Hvor langt har du da strukket deg? spurte kapteinen bittert.

– Jeg har gitt ham en **frist** på åtte dager, svarte apotekeren. – Det er allerede en ulovlig handling fra min side. Men jeg er jo ikke noe slikt umenneske som du tror. Og jeg **synes** virkelig hjertelig **synd på** mannen.

– Når utløper så denne fristen?

– Det er ennå tre dager til. Fredag klokken to utløper fristen. Hvis ikke doktoren til den tid har skaffet **dekning** på beløpet, blir jeg nødt til å melde saken til mine kolleger i banken. Jeg kan ikke handle annerledes.

– Aner de andre noe?

– Det er ingen som vet det uten du og jeg. Til deg har han jo selv fortalt det. Han ville du skulle hjelpe ham, ikke sant?

– Jo, og jeg gav ham noen gode råd. Jeg kan ikke gjøre noe annet heller. Jeg eier ingenting. Jeg er **maktesløs**.

– Nei, **der ser du**. Jeg har også gitt ham noen gode råd. Jeg kan ikke gjøre noe annet. Han forlanger det umulige.

– Har du sett ham idag?

– Ja, jeg så ham på jernbanestasjonen idag. Han skulle **visstnok** inn til byen for å søke etter utveier. Jeg har senere **holdt utkikk** med veien; men han er iallfall ikke kommet tilbake med kveldstoget. Jeg så ham ikke i svermen.

... Det var alvorlige ting de to vennene snakket om. De snakket om en tredje som hadde kommet i problemer. Og at **hendelsen** hadde grepet dem, kunne man se på deres alvorlige ansikter og deres forsiktige, nesten

iets dergelijks

wrevelig

helaas

¹ een vervalsing; ² rapporteer

bovendien

het vertrouwen

grondig

mij toegeeflijk opstellen

uitstel

heb medelijden met

een betaling

machteloos

wat heb ik je gezegd

waarschijnlijk

in de gaten gehouden

de gebeurtenis

hviskende stemmer. Imens ble klokken ni. Apotekeren ble oppmerksom på det, og av hans utålmodige blick opp mot klokken fremgikk det at han gjerne ville ha gjesten av gårde. Men det lot til at gjesten hadde enda et **ærend**.

– Ja, og så er det en annen ting, sa han nølende, idet han liksom **lurende** så på apotekeren. – Jeg trenger noe mer idag.

Apotekeren så usikkert på ham. – Jeg kan ikke, sa han.

– Jo, svarte kapteinen bestemt, – selvfølgelig kan du.

– Dette går galt til slutt. Du bør være forsiktig. Jeg kan se på deg at du har blitt verre i det siste.

– Du er nok i **ditt hyggelige hjørne** idag, svarte kapteinen **bistert**¹, og samtidig gikk det en **trekning**² over hans ansikt, som ved et raserianfall. Dette så apotekeren, og han fikk med en gang **hastverk**, som om han var redd for at kapteinen skulle **bruse opp**.

– Nå, jaja, mumlet han, – **for denne ene gangen**.

Men det sier jeg deg: det er for denne gang.

– Det sier du hver gang. Men du kan godt spare deg din kommentar. Jeg er i stand til å love det.

Apotekeren brummet av ergrelse og begynte å skyve noen skuffer ut og inn. Men i det samme ble han oppmerksom på at han jo hadde glemt å sette lemmer for to av vinduene.

– **Død og plage**, utbrøt han, – det var da forskrekkelig, her kan jo folk stå og se rett inn i apoteket.

Han bar de store **brettene** ut. Fordi kapteinen ikke hadde noe å **beskjeftige seg med**¹, la han **merke til**² hvordan apotekeren festet lemmene til vinduene. De hadde **hengsler** utenpå. Men for mer sikkerhet førtes en jernstang gjennom lemmen og **vindustolpen**.

Denne jernstangen ble sikret med en **skrue**¹ **innenfra**².

Mens apotekeren var beskjeftiget med dette arbeide, lot han døren stå åpen, og det ble kaldt i apoteket.

Da apotekeren var i ferd med den siste lemmen, hørte kapteinen at han stanset sitt arbeid der ute, som om han lyttet etter noe. Og litt etter hørte han apotekeren spørre med skjelvende stemme:

– Er det noen her?

Men det kom intet svar.

Apotekerens stemme hørtes igjen: – Er det noen her? Ingen svarte ham. Ingen lyd hørtes.

Da apotekeren kom inn igjen, mumlet han:

– Jeg syntes jeg hørte ... Det var da **merkelig**, jeg syntes jeg hørte ...

boodschap

heimelijk

in een gezellige bui
¹ kwaad; ² kramp

haast

uitvaren

voor deze ene keer

bastaardvloek

planken

¹ zich bezighouden met; ² lette op

scharnieren

de raamstijl

¹ een schroef; ² van binnenuit

eigenaardig

– Hva var det du hørte? spurte kapteinen trett og **gjespet**.
 – Jeg **syntes** jeg hørte en lyd i mørket, svarte apotekeren, idet han grep **skrunøkkelen**.
 – En lyd? spurte kapteinen og gjespet igjen.
 -- Ja, det var som om noen stod og pustet tungt inne i mørket like ved meg. Men det var naturligvis ingen der. Det var kanskje bare en fugl som fløy forbi. Man kan jo ikke se noe i dette mørket.

Apotekeren stod og **maste** med skrunøkkelen.
 – Blir du aldri ferdig med det elendige vinduet? spurte kapteinen mer og mer utålmodig.
 Men apotekeren bare **bannet** over skrunøkkelen.
 – Den er **i ustand**¹, sa han. – jeg glemmer **bestandig**² å få den reparert. Den sitter løst.
 Kapteinen så på skruen.
 – Den er ikke meget sikker, sa han. – Den kan jo trekkes ut bare man **ryster** litt på lemmen utenfor.
 – De herrer **innbruddstyver**, svarte apotekeren idet han så ut over apotekets mange flasker, krukker og glass, må være forsiktige med å **hjemsoke** slike steder. Det anbefales ikke at de **forsyner seg med** noe av varene.
 – Vet du hva, svarte kapteinen lett spøkende, – Jeg får en idé.
 – Nå? spurte apotekeren mens han **helte**¹ en **væske**² inn i en liten flaske, – hva er det for en idé du har?
 – Jeg tror at jeg allikevel kan love deg at det skal bli siste gang.
 – Så-å, virkelig? Det **gleder meg**.
 Apotekeren **proppet** den lille flasken og pakket den inn.

Kapteinen pekte på vinduet.
 – Jeg kan jo selv forsyne meg så mye jeg lyster. I disse mørke nettene og på denne **folketomme** veien vil det ikke være vanskelig. Jeg bare ryster litt på lemmen utenfor.
 – Virkelig?
 – Og så faller skruen ned her innenfor.
 – Høyst sannsynlig.
 – Så fjerner jeg lemmen. Og deretter er det jo bare en bagatell å åpne det gamle vinduet.
 – Hør her, svarte apotekeren bistert. – Jeg sover ofte i værelset ved siden av apoteket. Og jeg sover med revolver under **hodeputen**. Hvis noen kryper inn

geeuwde
 dacht
 de moersleutel

zwoegde

vloekte
¹ stuk; ² de hele tijd

schudt
 inbrekers

plunderen, vernielen
 zich voorzien van

¹ goot; ² vloeistof

doet me plezier
 voorzag ... van een kurk

verlaten

het hoofdkussen

gjennom vinduet om natten, må jeg gå ut fra at det ikke kan være noen annen enn en innbruddstyv. Og da har jeg rett til å skyte.

– Utvilsomt. Har du flasken?

Apotekeren gav ham en liten flaske som han **nettopp** hadde fylt. Og kapteinen puttet den i lommen, kneppet frakken og **belaget seg på å gå**.

Apotekeren åpnet døren for ham. Det var mørkt ute.

– Går du hjem nå? spurte han.

– Ja, svarte kapteinen.

I det samme fløy en fugl forbi.

Kapteinen så opp.

– Det var en nattefugl, sa han, – en **ravn**. Hørte du **vingeslaget?**

– Ja.

– Og var det lyden du hørte for litt siden?

– Nei, ikke det minste, svarte apotekeren. Straks etter **gjentok** han tankefullt:

- **Ikke det minste.**

– God natt! ropte kapteinen. Han var allerede kommet inn i mørket som **ruget** over veien.

– God natt, svarte apotekeren og gikk inn i sitt apotek og stengte døren etter seg. Så **skrudde** han **lyset av**.

Og deretter lå husene og veien og markene i stillhet og mørke.

Men langt borte lyste det ensomt fra jernbanestasjonens vinduer.

net

maakte aanstalten om te

een raaf

de vleugelslag

herhaalde

helemaal niet

rustte

schakelde het licht

Fristen er ute

Apotekeren **holdt et forferdelig hus** fordi han ikke kunne finne noe sort **slips**. Som de fleste gamle landsapotekere var han **krakilsk**¹ og **rastløs**².

Tilsynelatende hadde han ikke tid til noe som helst. I virkeligheten hadde han ikke mye å gjøre. Arbeidet i det lille apoteket var ikke særlig tungt, og det meste av det ble gjort av hans **provisor** og av lærlingen. Og hva hans private **husstell** angikk, så hadde han ikke noe **besvær** med dette. Hans frue Elsa, som dessuten hadde til hjelp i huset en ung dame, frøken Karin Persson, **greide**¹ hele husstellet til **fullkommenhet**².

Men allikevel gikk mannen omkring og brummet hele dagen. Når han var i særlig dårlig **lune**, fant han bestandig noe å **grine**¹ over. I slike stunder **gjenlød**² huset av hans utålmodige stemme, og fra apoteket til kjøkkenet hersket en **påviselig** nervøsitet som ikke skulle bli bedre ved ringing på dørklokken og lyden av de tallerkenene som kokkepiken under den alminnelig uro **forfjamset** slo i stykker.

Og nå var det altså dette sorte slipset som han ikke kunne finne. Det hadde ligget der og der. Han husket det **bestemt**. Nede i apoteket kunne man høre hans sinte stemme og fruens og frøkenens mildt beroligende ord. Nei, når han ikke passet på alt selv, så kunne han være sikker på at intet var på sin plass. Således snakket han **alt i ett**. Han var nå også veldig umulig idag, konstaterte provisoren. Bare han kunne komme seg avsted. Bankrådet skulle møtes klokken 2.

Klokken var nå bare ett. Men det var typisk for apotekeren. Han måtte ha tid til å gå omkring og brumme over hver ting han skulle ha på. Hvor lå hans hvite **skjorter**? De var naturligvis ikke hvor de skulle være. Inntil fruene overbeviste ham om at de var akkurat der de skulle være.

Slipset lå selvfølgelig der det skulle være. Men apotekeren kunne ennå ofre ti lange minutter på å få det knyttet.

Så hørte man ham brummende komme ned trappen som forbandt apoteket med hans **privatleilighet**. Etter å ha tatt et **granskende** overblikk over apoteket for å se om alt var i orden (man kunne på hans **mine** forstå at ingenting var i orden), åpnet han **penge-skapet** og tok frem en sort portefølje. Den inneholdt

zette de boel op stelten
een das
¹twistziek; ²rusteloos

ogenschijnlijk

een assistent
huishouding
last

¹kon ... aan; ²perfectie

humeur
¹zeuren; ²echode

aantoonbare

ontredderd

stellig

zonder ophouden

hemden

privé-vertrekken
onderzoekende
gelaatsuitdrukking
de brandkast

forskjellige dokumenter. Det var de papirene han skulle benytte under bankrådets møte idag. Apoteker Frykman var kontrollør i stedets bank og respektert for sin nøyaktighet og **påpasselighet**. Provisoren, som godt kjente hans **vesen**¹, begynte å **lure på om**² det ikke idag skulle være noe særlig **på ferde**, **ettersom**¹ han var i dette **sjeldne**² humøret.

nauwgezetheid
¹ karakter; ² zich afvragen of
aan de hand
¹ aangezien; ² ongewone

Idet apoteker Frykman bredde papirene utover disken for å studere dem, kom **postbudet** inn og leverer et brev og de siste Stockholmsavisene. Apoteker Frykman lest brevet, og da det ikke inneholdt noe særlig av interesse, kastet han det vekk. Så **tok** han **fatt på** avisene. Da han hadd lest en stund, foregikk det en merkelig forandring med ham. Provisoren, som hele tiden sitter fordypet over **resepter**, hørte at avisen **raslet** på en slik underlig måte, likesom om apotekeren skalv på hendene. Provisoren **skottet** granskende på ham. Og i samme øyeblikk løftet også apotekeren hodet, langsomt og forsiktig, som om han var i ferd med noe **uhederlig** og var blitt redd for å bli iakttatt. Deres blikk møtes.

de postbode

ging aan de slag met

bereidingsvoorschriften
ritselde
keek

oneerlijk

Provisoren lot straks igjen som han var sterkt **opptatt** av sitt arbeid med reseptene. Men han syntes bestemt at apotekerens ansikt plutselig var blitt blekere. Det var som om apotekeren var blitt grepet av en uventet skrekk, og som om **gjenskinnet** av denne skrekken hadde fart som en grå blekhet over hans ansikt ... Men nå var apotekeren igjen beskjeftiget med avislesningen, og provisoren hørte **atter**¹ den **selsomme**² raslingen, som om apotekeren bladet gjennom avisen med skjelvende hender. Hva kunne det være for nyheter?

in beslag genomen

de weerschijn

¹ opnieuw; ² vreemd

Provisoren gjorde et **slag** omkring apoteket og kom tilfeldigvis i nærheten av avisene. Fremdeles tilfeldig tok han en av de avisene som lå på disken, og som apotekeren ennå ikke hadde åpnet. Men da la apotekeren heftig sin hånd over avisen og sa:
– Nei takk, nei takk! Det var samtidig en bisterhet i hans øyne som fikk provisoren til å **vike unna**.

ronde

opzijgaan

Da apotekeren hadde lest i noen minutter, så han opp mot uret. Klokken viste tyve minutter over ett.
– Jeg venter kapteinen, sa han. – De har ikke sett ham gå forbi?
– Nei, jeg har ikke sett kapteinen siden igår kveld. Provisoren la merke til at apotekerens heftighet hadde **veket plassen for**¹ en **stillferdig**² og nervøs uro. Han snakket med lav og forsiktig stemme. Han var fremdeles noe blek, syntes provisoren, og det virket

¹ plaatsgemaakt voor; ² discreet

som han svettet. Noe måtte være hendt.

– Der kommer han! utbrøt så plutselig provisoren og pekte ut gjennom et av vinduene.

Da kapteinen gikk inn i apoteket, pustet han tungt som etter en lang **vandring**. Kaptein Nylander var ikke mer enn førtifire år gammel, men tross sin høye og kraftige skikkelse så han ut som en mann på seksti. Ved dagslys **syntes** også hans markerte ansikt tydeligere. Det tilhørte en mann som enten hadde levd et sterkt liv eller også et liv fullt av lidelser og sorger. De to vennene hilste på hverandre, og apotekeren sa til sin provisor:

– Det er fint vær idag, Larsson.

– Fint vær, hva mener **herr Frykman**?

– Jeg mener at De bør ta Dem en spasertur i det vakre været, svarte apotekeren **en smule** mer bestemt. Og i det samme så han atter på klokken. Den var nå halv to.

– Ikke sant? spurte han kapteinen, – det er vakkert vær ute.

– **Hundekaldt**, svarte kapteinen.

– Men solskinn, **fullførte** apotekeren, – deilig varmt solskinn. Herr Larsson må øyeblikkelig gå en tur i dette vakre været.

Nå forstod endelig provisoren at apotekeren ville være alene med kapteinen, og da det samtidig kom noe utålmodig og truende i apotekerens øyne, skyndte Larsson seg med å ta hatt og frakk på og gikk ut.

Da de var alene, så de to vennene på hverandre.

– Har du lest avisene? spurte apotekeren.

– Nei. Men jeg kommer hit for å få vite nytt. Det er det eneste som interesserer meg i øyeblikket: når utløper fristen?

– Som du vet, klokken 2.

– Og han har ennå ikke latt høre fra seg?

– Nei.

– Når snakket du sist med ham?

– For tre dager siden.

– Det har du **slett ikke** sagt noe om.

– Jeg har ikke sett deg siden.

– Men det var jo mandag. Og da var jeg den siste som forlot apoteket. Kan du ikke huske ...

– Jo. Og kan ikke du huske at jeg hørte en underlig lyd i mørket utenfor den kveld, da jeg festet lemmene?

– Jeg kan huske det. Du trodde det var en fugl. En ravn som fløy forbi.

– Det var ikke noen ravn. Det var et menneske som stod skjult i mørket der ute. Og det var dette menneskes tunge **åndedrag** jeg hørte. Det var *ham*.

voettocht

was ... zichtbaar

u (*verouderd*) erg beleefde manier om iemand aan te spreken
ietwat

bitter koud
vulde ... aan

helemaal niet

ademhaling

Kapteinen tok av luen og **knappet** frakken **opp**. Han tørket svetten av pannen.
– Gi meg en stol, bad han. – Jeg føler meg så underlig **mør**¹ og skjelvende i **kroppen**².

Apotekeren skjøv en stol bort til ham.
– Så det var doktoren som stod der ute, mumlet han. – Stakkars menneske! Så har han ventet på at jeg skulle gå for at han kunne få snakket med deg. Hva ville han?
– Han ville at jeg **for enhver pris** skulle holde saken **hemmelig** til idag klokken to. Det lovet jeg ham. Han skulle forsøke å **skaffe pengene** hos noen venner i København. Han reiste samme aften.
– Og nå venter du hans **tilbakekomst** klokken to?
– Han lovet at han skulle ringe klokken kvart på to; men jeg venter ham ikke.
– Tiden er ennå ikke omme, mumlet kapteinen, idet han så på klokken; han har noen minutter igjen.
– Han kommer ikke, svarte apotekeren. Doktor Flodin er død.

Han viste kapteinen avisene. Kapteinen hadde vanskeligheter med å skjule sin **bevegelse**. Han **krammet** avisene mellom sine hender, men han leste dem ikke. Hans øyne søkte apotekerens. Og ut fra dette redde og usikre blikket strålte den angst som han i de siste **døgnene** halvt ubevisst hadde båret på.
– Når har det hendt? spurte han.
– Igår kveld på Malmøfergen. Folk har sett ham **hoppe**¹ overbord og forsvinne mellom **isflakene**² i sjøen.

Kapteinen satt lenge **taus**¹, og apotekeren var **taus**². Kapteinen kunne ikke i sin **usigelige**¹ **nedtrykthet**² finne på noe annet enn hviskende å gjenta:
– Fred være med ham ... Fred være med ham ...

Da **slo uret kvarterslag**. Klokken var kvart på to. Og i den stillheten som fulgte, begynte telefonen å **kime**. Kimingen fór mot de to vennene med en lyd som fra en **svirrende**¹, syngende **stålpil**². Begge stirret på telefonen med **skremte** blikk. Det var likesom de ventet å få se et spøkelsesaktig og blekt ansikt langsomt bevege seg opp fra telefonen.

maakte ... open

¹ uitgeput; ² het lichaam

tot elke prijs
geheim
aan geld geraken

terugkeer

emotie
verfrommelde

etmalen

¹ springen; ² de ijschotsen

¹ zonder iets te zeggen; ² zwijgzaam
¹ onnoemelijke; ² neerslachtigheid

gaf de klok het kwartier aan
rinkelen

¹ snorrende; ² stalen pijl
geschrokken

Telefonen

– Skal du ikke ta telefonen? spurte kapteinen med en stemme, som skulle være **lavmælt** og rolig, men som ble hes og hviskende.

Det gikk en **kuldegysning** gjennom apotekeren. Kapteinen hadde reist seg opp og stod og stirret på ham med et usikkert blikk. Apotekeren **følte seg synlig ubehagelig berørt** ved å stå overfor disse øyne.

– Det ringte, mumlet han **åndsfraværende**. Samtidig så han på klokken. – Det ringte, mumlet han igjen. – Visst så, utbrøt kapteinen og grep ham i armen. - **Ta deg sammen**, mann!

Han så på klokken. Den store viseren hadde nå vandret et par minutter inn i det siste kvarteret. – Men han er jo død, sa apotekeren åndsfraværende og forvirret.

Kapteinen skjøv ham **bestemt** til side og gikk mot telefonen.

– Død! **hveste**¹ han **arrig**². – Tror du det er en død mann som ringer? Han grep telefonen og ropte høyt: – Hallo! Hallo! ... Er det noen der?

Det hørt bare en fjern susing i telefonen, men ingen stemme.

– Hallo! ropte han igjen. – Svar for satan!

Fremdeles intet svar. Men nå spurte ikke kapteinen flere ganger. Det syntes som om en **besynderlig ettertenksomhet** helt hadde grepet ham og båret ham bort fra **nuet**. Hans øyne hadde et fjernt uttrykk. Det var fremdeles ingen stemme i telefonen. En **susing** rant inn i kapteinens øre. Det var ikke annet enn den sedvanlige susingen fra telefonen, men for kapteinen fikk denne lyden en **gåtefull** betydning, en hemmelighetsfull **tilkjennegivelse** fra dype og **umåtelige**¹ **strekninger**².

– Hører du noe, spurte apotekeren.

– Nei, svarte kapteinen, – Jeg hører ingenting.

– Hva lytter du etter da?

– Lytter jeg? spurte kapteinen. Han **før** uvilkårlig **sammen** idet han igjen fikk øye på apotekeren. Det var som om kapteinen lenge hadde vært borte for ham, som om han hadde vært ganske alene med denne underlige lyden, som syntes å komme fra fjerne steder.

zacht

koude rilling

voelde zich duidelijk onbehagelijk

afwezig

verman je

gedecideerd

¹ siste; ² nijdig

eigenaardig

bedachtzaamheid

het heden

gesuis

raadselachtige

bericht

¹ onmetelijke; ² gebieden

schrok

Apotekeren satte seg deretter i forbindelse med sentralen for å få vite hvem som hadde ringt. Ringt? Ingen hadde ringt. Man visste ikke på sentralen at det hadde vært noen oppringning og kunne ikke gi noen som helst **opplysninger**¹. Apotekeren la **røret**² ned. – Det var en feil, sa han. – Det hender ofte med telefonen. **Især** i urolig vær.

Han så ut gjennom vinduet. Kapteinen så også ut gjennom vinduet. Det var blitt mørkere ute. **Vintertåken** hadde lagt seg over landskapet, og solstrålene **formådde**¹ ikke å bryte gjennom en grå **skybanke**². Skybanken drev fremover med blodige **bremmer**.

– Ser du hvor himmelen begynner å bli rød? sa apotekeren. – Det blir storm. Jo, det er riktig at vi har urolig vær.

– Det blir storm til kvelden, gjentok kapteinen.

Slik stod disse to menn og snakket **åndsfraværende** om et **forestående** uvær. På den måte skjulte de for hverandre noe bestemt, noe annet, som de begge to tenkte på.

Apotekeren fikk plutselig hastverk. Han tok sine papirer og la dem i den sorte porteføljen.

– Jeg er bestandig **presis**, sa han. – Klokken er to nå, og bankrådet venter. Der kommer Larsson for å passe apoteket.

Så tar jeg avisene, sa kapteinen. – Du har jo lest dem, og jeg vil gjerne se hva de sier.

– Javel, bare ta avisene. Jeg trenger dem ikke lenger.

De to venner gikk ut av apoteket.

– Hva vil du fortelle herrene? spurte kapteinen.

– Jeg antar, svarte apotekeren, – at herrene i bankrådet allerede har lest avisene og vet hva som har hendt.

Men ennå forstår ingen grunnen. Når jeg nå kommer og **fremlegger** mine papirer, vil jo alle skjønne det.

– Kunne ikke det ha vært hindret? spurte kapteinen.

Apotekeren svarte ikke **på en stund**. Men idet de to herrene gikk hver sin vei foran banken, sa apotekeren:

– Det er jo **nettopp** med slike muligheter for øye at man har gitt meg dette **hvervet**. Jeg er kontrollør i banken. Jeg har gjort min plikt. Ingen kan gjøre mer enn sin plikt. Og det fantes ingen utvei.

– Nei, ingen, svarte kapteinen barskt og gikk.

Apotekeren så etter ham og gjorde en bevegelse som om han ville rope på ham, fordi han **nødig** ville være

¹ inlichtingen; ² de hoorn

vooral

de winterse mist

¹ kondens; ² wolkenmassa
randen

afwezig
ophandenzijnde

punctueel

toon

een tijdje

precies
taak

ongaarne

alene. Men han gjorde det ikke og gikk inn i banken – nølende og **framoverbøyd**, som om han bar på en stor **byrde**.

Da kapteinen var kommet hjem, syntes han at det var begynt å bli mørkt, **skjønt** klokken ikke var mer enn litt over to. Han så på sitt **lommeur** gang på gang. **Med en viss forkjærlighet** tok han det opp av lommen og så på det. Og hver gang holdt han det litt i hånden. En gang mumlet han:

– Besynderlig. Klokken var presis kvart på to ... Og apotekerklokken går bestandig riktig. På minuttet riktig. Og nøyaktig kvart på to ringte telefonen. Og ingen svarte. Besynderlig ...

Da han satte seg i den **makelige gyngestolen** kastet han et blick på værelset. Det hadde aldri før falt ham inn at hans værelser i grunnen var mørke og **lavloftede** og stille. Lyset trengte kun mørkt inn gjennom de små vinduene, og de **gammeldagse**, sorte møbler **tjente ikke til å** gjøre værelset lysere. Da han bladde i avisen, syntes han **endog** at han hadde vanskelig for å lese **trykket**. Kanskje var det allerede på tide å tenne lampen. Han ropte på sin husholderske: Maria! høyt flere ganger. Men han fikk ikke noe svar. Maria var ute, og han befant seg **således** alene i leiligheten.

Han **gynget**¹ litt frem og tilbake. **Så måtte han finne seg i å**² sitte i halvmørket. Han hadde en besynderlig motvilje mot å lese om doktor Flodins død. Men endelig **tok han fatt på**¹ **beretningen**².

Nei. Det kunne ikke være noen tvil. En dame som kjente doktoren, hadde sett ham gå ombord i **fergen** i København. En herre som også kjente ham, hadde **etterat** fergen var kommet ut på sjøen, hilst på ham i røkesalongen. Man hadde sett at han tok av seg frakk og hatt. Man hadde sett ham gå opp på dekket. Her hadde flere sett ham hoppe overbord og forsvinne i mørket mellom de drivende isflakene. Da var fergen omtrent midtveis mellom den svenske og danske kyst. Man hadde stanset fergen, og redningsbåten var blitt **utsatt**, men forgjeves. Man hadde ikke funnet liket. Strømmen hadde tatt det. Derimot hadde man i røkesalongen funnet hans frakk, og av forskjellige papirer **fremgikk** det at han var doktor C. F. Flodin, svensk lege. Motivet ukjent. Kapteinen la avisen ned og lente seg tilbake i stolen. Motivet ukjent –

voorovergebogen
last

hoewel
zakhorloge
liefdevol

comfortabele schommelstoel

met een laag plafond
ouderwetse
droegen niet bij om
zelfs
wat er gedrukt stond

dus

¹ schommelde; ² dus zat er voor hem
niets anders op dan

¹ begon ... aan; ² het verslag

de veerboot

nadat

neergelaten

bleek

Kapteinen så **i ånden** bankrådsmøtet, og apotekeren, som snakket om falsknerier, tyve tusen kroner foreløpig, **sannsynligvis** meget mer ...

Han **kvakk** plutselig **til**. Det var telefonen som kimet. Atter hørte han denne **skjærende** lyden, som brøt stillheten i stykker. Kapteinen **skvatt opp** fra stolen. En nervøs skjelving fór heftig gjennom ham, og han kjente hvordan hjertet dundret i brystet. Men i neste øyeblikk betvang han sin **meningsløse** bevegelse. Du er nervøs mumlet han for seg selv. Hva er dette for noe **tull**? Du er satans så nervøs...

Telefonen stod i værelset ved siden av. Det fantes ingen dør mellom de to værelsene. Men tykke **portiører** hang ned fra taket. Han ventet og lyttet. Kanskje var hans husholderske kommet hjem. Så kunne hun ta telefonen. Da han ikke hørte hennes kjente slepende **trinn**, ropte han hennes navn: Maria! Maria!

Intet svar. Han ropte navnet hennes en gang til og **la en ed til**. Stillhet.

Så måtte han selv ta telefonen. Han gikk over gulvet og slo portièren til side. Hvem kan det være? tenkte han. Ved dette spørsmålet følte han igjen frysninger nedover ryggen, og det var som om blodet strømmet iskaldt mot hans hjerte. Men han bet tennene sammen, Og forbitret over sin **oppjagede** nervøsitet, ilte han inn i værelset. Ved veggen på et lite bord stod telefonen. Han stanset foran den.

Og på en **innskytelse** grep han fatt i telefonens **ledningstråd**¹ og **løsnet**² den fra veggen. **Ettersom**³ han trakk den til seg, **drysset** kalkstøv og gammel **maling**¹ ned på hans **håndledd**². Han dro forbitret og **hissig** i tråden. Den ble stadig lengre, syntes han. Og dertil kom en **forferdelig fornemmelse**: han syntes han trakk i noe levende, i en lang hånd som tilhørte et menneske. Og han ventet å se en skikkelse stige fram fra det **ødelagte tapetet**. Endelig falt ledningstråden med **jernkroker**¹ og kontakter **klirrende**² ned på gulvet.

Da han vendte seg mot døren for å gå inn i det første værelset, var han meget blek. I **sprekken** mellom portièrene syntes han at noe beveget seg der inne. Og

in zijn gedachten

waarschijnlijk

schrok
snijdende
sprong van schrik recht

zinloze

nonsens

zware gordijnen (voor een deur-
opening)

manier van lopen

voegde er een vloek aan toe

paniekerige

ingeving
¹ snoer; ² rukte ... los; ³ naarmate
regende
¹ verf; ² polsen
driftig
verschrikkelijk gevoel

vernielde behang
¹ ijzeren haken; ² rinkelend

de spleet

da han kom inn i værelset, så han at gyngestolen ennå vugget. Vinterdagens mørke hadde **seget inn** i værelset, og dypt inne i denne skumringen vugget den tomme gyngestolen opp og ned, som om noen satt i den.

– Det er som om noen sitter i den, tenkte han.

Men plutselig **kom** han **til besinnelse**.

– **Styr deg**¹! sa han til seg selv idet han **knyttet hendene**². - Styr deg!

Og så gikk han med faste skritt til et **skatoll** som stod mellom de to vinduene. Han åpnet en **skuff** og trakk frem en liten **giftmerket** flaske og en tynn sprøyte av glass. Etter å ha fylt den lille sprøyten, **blottet** han armen og stakk sprøytens tynne spiss inn i armen. Det siste dagslyset fra vinduet falt på hans ansikt. Og dette ansiktet uttrykte da intet annet enn den **sørgmodige forstemthet**¹, som er karakteristisk for **kokainisten**² når han søker ro i det **uunnværlige**.

naar binnen gestroomd

kwam hij tot bezinning

¹ beheers je ; ² balde zijn handen tot vuisten

secretaire

lade

met een doodskop erop

ontblootte

trieste

¹ neerslachtigheid; ² cocaineverslaafde onmisbare

Rettfærdighetens død

Stille hersket på det lille stedet hvor den ulykkelige hadde levd. **Ellers** hørtes om kveldene ungdommens glade **støy**. Men nå holdt alle seg innendørs. Det var som om en ensom tragisk skygge vandret omkring i aftenens skumring og jaget folk inn i de opplyste stuene. Når noen snakket sammen, var det gjerne **lavmælt** og forsiktig, som om de var redde for at et eller annet usynlig og lyttende vesen var i deres nærhet.

Men etterat den alminnelige sensasjonen hadde **tapt seg**, begynte folks interesse å gå i en bestemt retning. Mange hadde sparepenger i banken som var **blitt utsatt for** bedrageri, og folk begynte å **lure på om** det kunne være noe galt med banken. Tre dager etter den sørgelige hendelsen stod det et halvt **snes** mennesker foran banken. De hadde alle **kontrabøker** i hendene, og **hver især var ivrig etter** å komme først frem til bankens dør. Det ble fortalt at deres kontrabøker representerte en verdi av flere tusen kroner. Hvis det ikke nettopp hadde vært så kaldt den morgenen, ville man sikkert fått en **antydning** av hvorledes et **bankrun** foregår ute i den store verden. Men den bitre kulden **kvalte**¹ på en måte **oppfisselsen**².

Det var en fredag, og på denne svarte fredagen viste apoteker Frykman seg fra sin beste side. For det første lot han de utålmodige **innskyterne** komme inn i bankens varme forværelse ennå en time før kontortiden begynte. Og her inne i det varme lokalet benyttet han anledningen til å gi så tilfredsstillende opplysninger om bankens stilling at det ikke var en eneste av dem **tilbake** da banken endelig åpnet.

I det hele tatt **høstet**¹ apotekeren mye **ros**². Det ble **påstått** at hvis han ikke hadde sjekket alle dokumentene, ville bedrageriene sannsynligvis ha fortsatt og banken ha vært utsatt for enda større **tap**. Og man syntes ikke alene at hans pliktfølelse og **påpasselighet**¹ hadde vært **tiltalende**².

Men apotekeren hadde også under denne saken latt **visse**¹ menneskelige egenskaper **tre frem**². Han hadde **utsatt seg selv for** store ubehageligheter bare fordi han ville gi den ulykkelige doktoren **anledning** til å **dekke opp underskuddet**. Dessuten kunne man av apotekerens **utseende**¹ og hele **måte å være på**², forstå at dramaet hadde grepet ham sterkt. Han var uvanlig stille. Han viste seg ikke gjerne i apoteket. Han

anders
rumoer

zacht

minder was geworden

het slachtoffer geworden
zich afvragen of

twintigtal
spaarboekjes
ieder van hen was erop gebrand om

idee
"bestorming" van een bank
¹wurgde; ²de opwinding

investeerdens

over

¹oogste; ²lof
beweerd

verliezen

¹nauwgezetheid; ²prijzenswaardig

bepaalde; tevoorschijn komen
geriskeerd
een mogelijkheid
het tekort te compenseren
¹voorkomen; ²manier van doen

snakket ikke gjerne med folk. Apotekeren ble nå godt likt av alle. Han var på høyden av sin makt og **anseelse** i den lille byen. Alle så opp til ham. Han hadde ingen fiender, og det var ingen som **stod ham etter livet**.

reputatie
die hem naar het leven stond

Om aftenen den fjerde dagen etter doktor Flodins sørgelige **endeligt** (det var den 30. november) hadde apotekeren spurt **ivrig** etter sin venn kaptein Nylander. Han ville gjerne snakke med ham. Man hadde forsøkt å ringe ham, men det ble meddelt at kapteinens telefon var i ustand. Forøvrig hadde provisoren lagt merke til at kapteinen hadde gått forbi apoteket ved femtiden om ettermiddagen. Sannsynligvis kom han da fra stasjonen.

dood
met (enige) aandrang

Klokken nærmet seg **stengetid** og apotekeren ble stadig mer forundret over at kapteinen ikke kom. – Jeg ser bare en forklaring, mumlet han halvhøyt med seg selv, kapteinen hadde skaffet seg sakene i Stockholm, og da er jeg **overflødig**.

sluitingstijd

Men nettopp som apotekeren skulle sette lemmene for, klokken ni, kom kapteinen inn, kledd i en stor pels. – Det var godt du kom, sa apotekeren. – jeg har noe å snakke med deg om. Ta av pelsen.

overbodig

Kapteinen tok av pelsen og hengte den over en stol. Apotekeren stirret lenge inn i hans ansikt. – Sover du godt? spurte han. – Siden jeg har vært her sist, har jeg sovet utmerket, svarte kapteinen; – men det var et underlig spørsmål. Hvorfor spør du?

Apotekeren svarte ikke straks. Han bare **rystet på hodet** og fortsatte med stengningen av apoteket. Etter å ha satt alle lemmene for, låste han døren. Kapteinen så forundret på ham. Først la han merke til apotekerens bevegelser. **Dernest**¹ la han i **særlig grad**² merke til apotekerens ansikt. Han syntes at det på noen få dager var kommet noe **gustent** over dette ellers så strenge og **redelige** ansikt. Ansiktsuttrykket **tydet på**² en indre lidelse. Kapteinen husket at han engang hadde sett dette grå og vikende blikket, dette **sammenbitte**¹ og **forstemte**² **ansikts-draget**³ hos en **kreftsyk**⁴.

schudde het hoofd

¹ daarna; ² vooral

ziekelyk bleek
eerlijke
wees op

¹ norske; ² neerslachtige; ³ gelaatsuitdrukking; ⁴ iemand die aan kanker lijdt

– Hvorfor stenger du apoteket? spurte han. – Er det ikke din **mening** å slippe meg ut igjen? – Jo, men først må vi snakke litt sammen. Jeg har noe

intentie

å fortelle deg. Vi kan gå inn her.

Frykman viste ham inn i et lite rom ved siden av apoteket. Dette rommet benyttet apotekeren som bibliotek og privatkontor. Ofte benyttet han det også som soverom. Men før han lukket døren mellom rommet og apoteket, kastet han et granskende blikk omkring i apoteket, som om han fryktet for at han hadde glemt noe der inne. Men alt var i orden, døren stengt og lemmene satt på.

– Skal du ikke slukke lyset der inne? spurte kapteinen idet han satte seg i den store **skinnsfaen**.

– Ikke ennå, svarte apotekeren, – det er så hyggelig med opplyste rom.

– Er du begynt å bli **mørkeredd**? spurte kapteinen. Apotekeren svarte ikke, men det var tydelig at han ikke likte spørsmålet.

-- Hva vil du meg så?

-- Nå er det fire dager siden? Ikke sant?

-- Siden hva?

– Siden Flodin kastet seg overbord.

Kapteinen nikket og så på sitt ur.

– Meget riktig, sa han, – og det var vel temmelig nøyaktig ved dette tidspunktet at det hendte.

Apotekeren fikk det travelt med å ordne papirene.

– Vet du hva, sa han, – Jeg har tenkt og tenkt på denne saken hele tiden. Og jeg kan ikke se at jeg har gjort noe galt.

– Siden det er av betydning for deg, kjære venn, sa kapteinen med varme i stemmen som var **usedvanlig**,

– vil jeg si deg at det også er min mening. Du kan ikke **bebreide deg** noe. Du har gjort din plikt. Men plages du av **samvittighetsnag**?

– Nei, ikke samvittighetsnag. Jeg har nøye gransket mine følelser i disse dager. Det er ikke samvittighetsnag. Det er **uro**.

– Over hva?

– Husker du telefonen?

– Nå ja, telefonoppringingen. Det var et merkelig **treff**. Slikt kan jo hende.

Kapteinen snakket **lett og ledig**¹, men han **ungikk**² å se apotekeren i øynene.

– Jeg har forsøkt å ringe deg idag, fortsatte apotekeren, – men du svarte ikke.

– Telefonen er i ustand, sa kapteinen. Er det derfor du er urolig? Jeg har det bra.

– Nei, det er ikke derfor jeg er urolig, svarte apotekeren litt åndsfraværende; – men det er noe annet som gjør meg engstelig. Jeg kan ikke riktig forklare det.

een leren sofa

bang in het donker

ongewoon

je ... verwijten
gewetenswroeging

onrust

toeval

¹ snel en ongedwongen; ² vermeed

Han var **taus** i over et minutt. De var begge tause. Apotekeren satt og trommet med fingrene på **bordplaten** og så ettertenksomt ut i den tomme luften. **Omsider** sa han:

- De har ikke funnet ham ennå.

Kapteinens svar **tydet på** at de begge hadde tenkt på det samme.

- Det har vært storm i de siste dagene, sa han.

Om litt spurte apotekeren:

- Kan du huske den kvelden da doktoren stod og **gjemte seg** i mørket?
- Ja, det fortalte du meg jo **siden** at det var doktoren som stod der ute.
- Det var siste gang jeg så ham, fortsatte apotekeren, som om han ikke hadde hørt kapteinens bemerkning.
- Da han så etterpå kom inn til meg, var han i en underlig opphisset **sinns-stemming**. Det var nesten som om han var **forstyrret**. Nå forstår jeg jo at allerede da hadde han disse fortvilede planer om å **gjøre hende på seg**. Men han bebreidet meg ingenting, det forsikrer jeg deg; han sa ikke et eneste bebreidende ord. **Tvertimot**.
- Tvertimot? spurte kapteinen og smilte bittert.
- Ja, han sa at jeg hadde helt rett. Jeg husker ennå **ord til annet** hva han sa. De gjør bare Deres plikt, herr apoteker, sa han; men så la han **riktignok** til at det ikke finnes noe frykteligere enn å stote hodet mot dette **uryggelige** berg av plikt. Kjære deg, min venn, jeg glemmer aldri hans ansikt i det øyeblikk og de magre og **dirrende** hendene som han forsøkte å skjule det med. Jegforstår det så godt, sa han. De har retten på din side, men jeg har også all ulykken, og allikevel **veier** den ikke noe **mot** retten.

Apotekeren så på sin hånd.

- Hvorfor ser du på din hånd? spurte kapteinen.
- Jeg synes ennå jeg kjenner den ulykkelige klamme grep om mine **håndledd**, svarte apotekeren. – Det er likesom jeg ennå har kulden fra fingrene i huden.
- **Grep han tak i deg?**
- Han fikk et uhyggelig anfall til slutt. Hans stemme var hes og utydelig. Han truet meg. Men De må allikevel være forsiktig, sa han, for De er ikke lenger noe menneske. Er jeg ikke noe menneske? spurte jeg. Nei, skrek han, De er bare rettferdig-heten. Og jeg selv, jeg er heller ikke noe menneske lenger. Er heller ikke De noe menneske? spurte jeg forundret og vennlig bare for å berolige ham. Nei, jeg er bare ulykken, sa han.
- Og da var det han grep mine hender. Og hviskende, som om han **betrodde**¹ meg en stor **hemmelighet**²,

stil

het tafelblad
ten slotte

gaf aan

wat later

zich verborg
later

gemoedstoestand
gek

zelfmoord plegen

integendeel

woord voor woord

weliswaar

onwankelbare

bevende

weegt ... op tegen

polsen

greep hij je vast

¹ toevertrouwde; ² geheim

fortsatte han:

– Men ulykken skal en gang drepe rettferdigheten, apoteker!

– Skal den det? spurte jeg.

– Ja, sa han, – ulykken skal en gang **angripe** rettferdigheten. Det skal den gjøre i en mørk natt, i en natt full av gråt og fortvilelse og elendighet. Da skal ulykken støte en dolk i rettferdighetens hjerte og drepe den. Jeg vet godt hvordan et slikt hjerte skal **rammes**. Det må ikke være med en bred og **sløv** kniv, apoteker, den går ikke dypt nok. Det skal være med en slank og spiss **klinge**, og den skal ramme slik, her ...

– Hvor? spurte kapteinen nervøst, – **Pekte** han på ditt bryst?

– Ja, han førte hånden mot mitt bryst, slik ...

– Og stakk? spurte kapteinen opphisset og pekte mot apotekerens hjerte.

– Ja, men han hadde ikke noe våpen, forstår du. Senere ble han roligere. Men før han gikk, sa han allikevel til meg: jeg er glad fordi De har gitt meg denne fristen. Og jeg er Dem meget takknemlig. Men jeg skulle ønske jeg var død. Så skulle jeg gå inn til Dem en natt og legge en iskald hånd på Deres ansikt. Etter at han hadde sagt dette, gikk han.

Da apotekeren hadde avsluttet sin historie, reiste kapteinen seg og begynte å gå frem og tilbake på gulvet.

Etter en stunds **taushet** sa han:

– Du skulle forsøke å glemme dette. Nå er jo allikevel alt forbi.

– Jeg kan ikke glemme det, svarte apotekeren **lavmælt**, – jeg drømmer om det om nettene.

– Er du redd for onde drømmer?

– Nei, men jeg våkner.

– Det gjør man bestandig av onde drømmer.

– Det er ikke **det hele**, sa apotekeren. Han reiste seg opp.

– Hva mener du med det?

– Det er ikke de onde drømmene jeg våkner av. Jeg har nå i to netter **på rad** våknet ved at noen har forsøkt å trenge inn i apoteket.

Kapteinen så oppmerksomt på sin venn. Apotekeren forsøkte å mestre sin forvirring og rådløshet.

– Er du sikker på det? spurte han.

– Kjære deg, fullstendig sikker. Jeg har våknet ved at noen **raslet**¹ med **dørlåsen**² utenfra. Så har jeg stått opp og er gått inn i apoteket. Jeg har da ganske tydelig hørt et levende vesen utenfor. Et menneske som pustet tungt. Fingrer som har **famlet mot** døren og

aanvallen

getroffen worden
bot

lemmet
wees

stilzwijgen

stil

alles

na elkaar

¹ rammelde; ² het slot van de deur

gefrunnikt aan

mot vinduene. Og jeg har sett **vrieren** bevege seg.
– Dette er jo **galskap**, hvisket kapteinen.

De to venner så på hverandre. Det var fullstendig stille i værelset og utenfor. Det hørtes ikke noe annet enn suset i gasslampene inne i apoteket.

– De har **slett ikke** funnet ham, mumlet apotekeren ånds-fraværende. Og kapteinens svar viste på ny at de atter igjen hadde tenkt det samme.

– Det har vært **strid¹ strøm²** de siste dagene, sa kapteinen, – og i strid strøm **flyter** de døde **opp**.

de deurknop
waanzin

helemaal niet

¹ snel; ² stroming
komen ... bovendrijven

De fremmede mennene

Så **ble**¹ begge to **med ett**² **oppmerksomme på** det meningsløse i sine ord. De hadde begge **uvilkårlig**³ tenkt på den avdøde. Og det var for første gang oppstått tvil hos dem, en tanke som **dog** i neste øyeblikk **forekom** dem så meningsløs at de straks forlot den. Men tanken var en gang tenkt og den skulle atter vende tilbake.

Kapteinen så tydelig at hans venn var **oppskaket** over det som hadde skjedd. Han forsøkte å berolige apotekeren. Men han oppgav det igjen, fordi han forstod at han slett ikke maktet å berolige ham. Han var selv for opphisset og forvirret. Men jo mer han tenkte seg om, jo mer syntes han at denne opphisselsen var meningsløs. Hva **var i veien**? Et ulykkelig menneske hadde søkt døden **langt herfra** for flere dager siden. Det var det hele, og senere hadde det ikke hendt annet enn de ganske dagligdagse tingene som man ellers ikke **hefter seg ved**. Hvem i det daglige liv legger merke til at telefonen **en enkelt gang** ikke svarer? Og er det særlig foruroligende at en stakkars **landstryker** forsøker å gjøre innbrudd i apoteket?

Det var disse **anskuelser**¹ kapteinen **søkte**² å **gjøre gjeldende**³ overfor sin venn apotekeren. Men han syntes hans ord virket **intetsigende** i denne stillheten og overfor disse **selsomme**¹ **minnene**². Apotekeren lyttet ikke engang til dem. Han hørte bare ordet "innbruddstyv", og da smilte han **vantro**¹ og **overbærende**².

– Jeg kan slett ikke **tenke meg**, sa han, – at en innbruddstyv vil opptre på den måten. Og så glemmer du at det er to kvelder på rad jeg har hørt **uvesenet** her utenfor.

Kapteinen tenkte seg om.

– Var han virkelig så nær vinduet at du kunne høre ham puste?

– Ja. Og han pustet tungt som om han var svært **anstrengt**.

– Så hørte du hans fingrer famle på dørlåsen? Apotekeren nikket.

– Og du så tydelig hvorledes han trykket vrieren ned?

Apotekeren **vred seg** under disse spørsmålene som om han var redd for å svare på dem.

¹ werden ... zich bewust van; ² onmiddellijk; ³ zonder het te willen;

echter
leek

van streek

was er aan de hand
ver hiervandaan

bij stilstaat
een enkele keer

zwerfer

¹ overwegingen; ² probeerde
³ als argument te gebruiken

¹ nietszeggend
¹ vreemde; ² herinneringen

¹ ongelovig; ² toegeeflijk

me voorstellen

het lawaai

gespannen

kromp ineen

– Hvorfor sier du *ham*? spurte apotekeren uvillig.

Kapteinen **stusset**. Men så svarte han hurtig:

– Det var du som sa *ham* først. Du tenkte på en bestemt person.

– Vi tenkte begge på en bestemt person, sa apotekeren som satt med hodet mellom hendene. – Du store Gud, dette er jo **vanvidd**. Det er flere dager siden han døde. Det kan ikke være tvil om det. Man har sett ham.

Kapteinen pekte på noen **avisutklipp** og telegrammer som lå på bordet.

– Jeg ser du har undersøkt saken nærmere, sa han. – Er alt det der om selvmordet?

– Ja, jeg ville vite hvordan det hele **gikk for seg**. Jeg har kjøpt alle avisene som har omtalt saken

selvstendig. Og de sier alle det samme: man har sett doktor Flodin ombord på fergen i København; man har sett ham i røkesalongen, og en bekjent av ham som vekslet noen ord med ham la merke til at han så forstyrret og **sorgfull**¹ ut. Man har **enn videre**² sett ham ta pelsen av seg i røkesalongen og deretter uten overtøy gå opp på dekket. Det var den kvelden nokså kaldt og blåsende vær, og derfor er det jo **rimelig** at folk la merke til en så påfallende opptreden. Han ble stående på dekket et minutt eller to. Det **påstås** at en dansk passasjer som også var med fergen, ved å se doktor Flodin er kommet med en **ytring** om at denne mannen nok **hadde** galt i **sinne**. Umiddelbart deretter hoppet han overbord. Det er mange som har sett dette. Fergen stanset. Det ble lett etter ham, men uten resultat. Alle forstod at han måtte **ha gått til bunns** med en gang. Sannsynligvis har han fått krampe i det iskalde vannet.

-- Doktor Flodin var ingen flink svømmer heller, mumlet kapteinen **ettertenksomt**.

– Svømmer! utbrøt apotekeren hissig. – Hvor vil du hen med den bemerkningen? Han kastet seg overbord midtveis mellom Danmark og Sverige. Tror du noe menneske i verden kan svømme den **strekningen** mellom drivende isflak og sterk **blest**?

Kapteinen pekte på telegrammene.

– Hva **gjelder** disse? spurte han.

– Jeg har telegrafert til forskjellige steder langs kysten for å **få rede på** om man har funnet hans lik.

– Hvilken interesse kan du ha av å få vite det?

– Interesse, interesse! **buste** apotekeren **opp**, det kan jo tenkes at han hadde papirer på seg. Det kan også tenkes at han hadde penger på seg. Ingen kan vite...

was verbaasd

waanzin

krantenknipsels

gebeurde

onafhankelijk van elkaar

¹ triest; ²bovendien

te verwachten

wordt beweerd

een opmerking van plan was

gezonken zijn

peinzend

traject wind

gaan ... over te weten te komen

vloog ... op

– Men hans papirer ble jo funnet i hans pels. Han hadde merkelig nok lagt **lommeboken** sin i pelsen.

– Ja, ja, mumlet apotekeren. Tankefullt tilføyet han:

– Det er jo også en besynderlig omstendighet. Hvem går ellers med sine papirer i ytterklærne?

Og plutselig sa han, idet han grep etter sin venns arm:

– Vet du, jeg får slett ikke ro før den døde er funnet. Jeg har en følelse av at det er en hemmelighet omkring dette dødsfallet som ennå ikke er oppklart. Jeg kan ikke la være å tenke på det. Hele dagen går jeg og er opptatt av dette.

– Jeg også, sa kapteinen, – men mine nerver er jo ikke meget sterke, vet du.

– Men du har allikevel ikke slike drømmer som jeg.

– Drømmer skal ingen **bry seg om**.

– Men man kan allikevel ikke bli kvitt redselen. Verst er det når jeg synes jeg føler hånden.

– Hånden?

– Ja, jeg drømmer at den døde **kommer inn til** meg, **gjennomvåt**, og legger en iskald hånd på mitt ansikt.

De to vennene var nå kommet inn på apoteket igjen.

Kapteinen så på alle vinduene. Og hans blikk stanset ved det siste.

– Du har ennå ikke fått lemmen i orden, ser jeg?

Det gav et sett i apotekeren.

– Nei, sa han, – Jeg har telefonert til smeden idag igjen.

Jeg håper han kan komme imorgen. Det er allikevel ikke riktig trygt i disse **traktene**.

Kapteinen tok på seg **ulsteren** og trakk den varme **skinnluen**² godt nedover ørene.

– Ja, **sa er det dette igjen da**, sa han. – Nå er det atter slutt.

– Så snart! utbrøt apotekeren **bestyrtet**. – Det hadde jeg ikke ventet.

Men det var bare en **talemåte**¹ han hadde. Han **kviet seg** bestandig **for**² å gi kapteinen kokainen, skjønt han visste at det irriterte den andre og gjorde ham mer nervøs.

Og i aftnen var kapteinen helt **umedgjørlig**, for neppe hadde han hørt apotekerens **vegring**, før en skrekkelig blekhet gjennom-trengte hans ansikt. Han strakte hendene dirrende og **knyttet**¹ frem og sa **sammenbitt**² og heftig:

– Gi meg den. Gi meg den for satan, eller ...

portefeuille

zich iets van aantrekken

de kammer binnenkomt
doornat

de apoteker schrok op

streken

de lange, dikke overjas
de pelsmuts
dan is er nog die andere zaak
onthutst

¹ een manier van zich uitdrukken

² zag ertegenop om

onhandelbaar
weigering

¹ gebald; ² nors

Apotekeren vek uvilkårlig til side.
– Du er uhyggelig ikveld, sa han; – jeg kjenner deg ikke igjen. Jeg blir redd for ditt ansikt.
– Gi meg den, hvisket kapteinen. Hans tenner lyste selsomt under den grå mustasjen.

Apotekeren skyndte seg å fylle den lille flasken. Men han gav den ikke direkte til kapteinen. Han satte den fra seg på disken. Det var som om han var redd for å nærme seg kapteinen. Kapteinen tok den. Han takket ikke.

Da apotekeren låste ham ut, ville han gjøre det godt igjen og sa:
– Du vet jo, kjære venn, at du får hva du vil ha. Men når jeg gjør litt vanskeligheter, da er det som om min samvittighet blir bedre.

Han åpnet døren. **Blåsten** fylte apoteket med kulde. Da kapteinen stod overfor den sorte døråpningen og hørte blåstens **tuten**, gav det et sett i ham, og han utbrøt uvilkårlig:

– Huff, det er som et hav der ute.

Og virkelig var det noe i blåstens larm som minnet om havets **skylle**.

Han sa et kort god natt og gikk ut på veien. Det var ikke helt mørkt den aften. Månen, som hadde en besynderlig frossen, nesten rødlig glans, hang som en **sigd** på himmelen. Kapteinen gikk hurtig frem over veien. En gang, ved en svingning av veien, så han seg tilbake. Det var ennå lys i apoteket.

Plutselig ble han klar over at han ikke lenger var alene på veien. To skikkelser kom fram fra mørket, og de kastet veldige og kullsorte skygger rundt seg. Kapteinen **saktnet** farten. Disse menneskene lignet ikke på de mennesker han ellers var vant til å se på veiene **her omkring**. Da de kom nærmere, la han merke til at de bar hver sin **bylt** over skulderen. Da han passerte dem, så han granskende på deres ansikter. Den ene var yngre enn den andre. Det merkelige var at de slett ikke snakket med hverandre. De stirret rett frem for seg, og deres skritt var jevne og regelmessige som hos folk som er vant til å gå lange veier. De så ikke engang på kapteinen, de så bare rett frem. Det forekom kapteinen at de liksom stirret mot en **forestående** endeløs vandring. Han måtte se etter dem flere ganger. De gikk og gikk, og de var helt tause. Det hørtes ikke noe annet enn deres **tramp** på veien. Så forsvant de i en **sving**, og kapteinen var igjen alene i dette selsomme måneskinnet, som liksom utstrålte stillhet. Nå kunne han se lysene i sitt hus.

de wind

gehuil

stroming

sikkel

vertraagde

hier in de buurt
bundel

ophanden zijnd

gestamp
bocht

I det blodige lyset

Mens kapteinen nærmet seg sitt opplyste hus, kunne han ikke la være å tenke på de to merkelige og tause menneskene han hadde møtt. De lignet ikke noen av de sedvanlige **omstreiferne** som man kunne møte på veiene. Der var et besynderlig alvor over deres **lukkede** ansikter.

zwervers
gesloten

Og så syntes han at deres **trinn** hadde en påfallende hård klang mot den hardfrosne veien. Han stanset og lyttet – om han kanskje ennå skulle kunne høre klangen av disse faste og alvorlige trinnene. Men nå var alt stille.

stap

At han stod og lyttet, gjorde at han også la merke til været. Det er forunderlig, tenkte han, hvor lenge denne **tørre** kulden varer. Man hadde nå i flere dager ventet snø. Men ennå iaften, i denne blåsten, så det ikke ut til at snøfallet var nær forestående. Han så seg om i landskapet og følte seg underlig **beveget** av dets nattlige skjønnhet. Det vekslende lyset løftet det ellers flate og karakterløse landskapet opp i en selsom stemning av **høyhet**.

droge

beroerd

verhevenheid

Langt borte i horisonten kunne en se en mørk skog med sin sorte silhuett mot himmelen. Blåsten fór inn mot skogen og fikk trærnes sorte takker til å bevege seg og danne en stadig skiftende linje. Ellers var alt stille. Ingen røk steg opp fra husene som lå spredt omkring. Enkelte var helt mørke. De hvitmalte hus skinte som gravsteiner. Ut fra noen vinduer blinket gule lys. Gjennom landskapet gikk jernbanen som to sølvstriper, som i horisonten løp sammen og lignet en mot uendeligheten **utskutt** pil. Ved stasjonen reiste en jernbanebro sitt grå skjelett over et **vannløp**.

afgeschoten
riviertje

Blåsten suset inn i broens vrimmel av buer og **spenn**, og ut fra broens stålmengder **tonte** en dyp melodi. Når kapteinen stod slik og lyttet og stirret, syntes han ikke det var så stille lenger.

overwelving
klonk

Beveget og nervøs **vendte** kapteinen **seg bort fra** det alt sammen og gikk inn i sitt hus.

keerde ... zich af van

Hans husholderske var ennå oppe. Og da han forundret bebreidet henne at hun ikke var **gått til ro**, unnskyldte hun seg med at hun hadde noen **gjøremål** i huset som hun først ville bli ferdig med. Da han hadde hengt fra seg sin ulster i entréen og gikk inn i sin varme stue, fulgte hun ham med **vaktsomme** øyne. Det var som om hun ville passe på ham.

naar bed gegaan
taken

Da han hadde gått omkring i stuen litt og ordnet med forskjellige ting, satte han seg i gyngestolen og lenet hodet og **overkroppen**¹ **makelig**² tilbake. Han **skubbet**³ med bena mot gulvet og gynget stolen langsomt. Hele tiden stirret han opp i taket. Hans øyne var halvt lukket.

waakzame

¹ bovenlichaam; ² comfortabel; ³ duwde

Husholdersken **gjorde seg et ærend inn i stuen** og spurte:

– Skal virkelig ikke kapteinen gå til sengs nå?

Han svarte ikke. Det var som om han slett ikke hadde hørt henne.

Litt etter spurte hun mens hun **puslet** ved ovnen:

– Skal ikke kapteinen røke heller? Alle kapteinens piper er stoppet.

Men det kom ikke noe svar fra kapteinen.

– Det er sørgelig å se kapteinen sitte slik, fortsatte den gamle **uførtroent**, men lavmælt og forsiktig, som om hun også var redd for å irritere ham, – det er nå andre natten kapteinen sitter slik. Kapteinen kan umulig hvile godt i den stolen.

kwam met een excuus de kamer
binnen

bezig was

onverdroten

Gyngestolen gynget ikke lenger, men kapteinen ble liggende **bakover** og stirre opp mot taket.

– Jeg forsikrer deg, Maria, sa han, – jeg hviler deilig her.

– Men hvorfor vil da ikke heller kapteinen sove i den gode sengen. Det må da være bedre.

– Hvorfor? mumlet han åndsfraværende, – jeg vet ikke. Jeg tenker bedre her.

– Men man skal ikke tenke om natten, sa Maria alvorlig.

– Om natten skal man sove.

– God natt, Maria, sa kapteinen vennlig.

Men Maria kom med flere **innvendinger**, snakket om den varme sengen, om det **lune**, stille soveværelset.

– God natt, svarte kapteinen **uforstyrrelig**.

Så gikk endelig den gamle **småbrummende** ut og lot ham være alene.

achterover

bezwaren
behaaglijke
onverstoobaar

wat in zichzelf mopperend

Han pustet lettere. Gyngestolen begynte å gyngje igjen.

Om litt la han hendene over ansiktet. Han ble lenge sittende slik og vugge. Plutselig mumlet han noe sakte for seg selv, et ord, et eneste og meningsløst ord,

wat later

som var **unnsloppet**¹ fra hans **tankegang**²:– Ulykken, sa han, – ulykken ...

Så ble han igjen taus og bare vugget ... Mens det gamle **bornholmerur** i hjørnet med sitt regelmessige tikk-takk fulgte nattens timer **etter som** de skred fremover.

Etterat kapteinen tydeligvis sint hadde forlatt apoteket, ordnet apotekeren med forskjellige resepter. Han var tydeligvis i dårlig humør igjen. Nå og da brummet han halvhøyt. En gang stanset han midt i **summeringen** av **kasseboken**¹, så ettertenksomt **frem for seg**² og sa:
– Han gjorde meg mer urolig enn jeg allerede var. Men hva **fanden** er jeg redd for?

Det gikk dårlig med **kassaoppjøret**¹ den kvelden. **Rett som det var**², stanset apotekeren i summeringen. Hans tanker gled langt bort fra tallene. Han kunne ikke glemme kapteinen.

– Han blir mer og mer nervøs, mumlet han. – Gud vet hvor lenge han kan **holde det gående**. Det er sikkert Flodins død som plager ham. Hver eneste liten ting **angriper** hans nerver. Han begynner å skjelve. Og jeg kan se at han bestandig er engstelig for et eller annet. Kanskje vet han ikke selv hva det er...

Plutselig hørtes lyden av en dør som ble åpnet. Ved denne lyden fór apotekeren sammen, og han så engstelig mot trappen som fra apoteket førte opp til hans privateilighet.

En kvinnestemme spurte der oppe:

– Er du alene?

Da han hørte sin **hustrus**¹ kjente **røst**², bøyde han seg igjen over **regnskapene**.

– Ja, svarte han **mutt**, – jeg er alene.

– Jeg syntes jeg hørte noen snakke.

– Jeg summerer regnskapene, svarte apotekeren, – ikke forstyrr meg.

Døren ble igjen lukket.

Endelig syntes det som om apotekeren var ferdig med **gjennomgåelsen**. Han samlet sammen papirene, slukket lyset i apoteket og gikk inn i det lille værelset ved siden av, hvor han nylig hadde hatt den merkelige samtalen med kapteinen. Her la han papirene og **pengesedlene** inn i pengeskapet. Da han samtidig ble oppmerksom på at avisutklippene og telegrammene om doktor Flodins død fremdeles lå på bordet, tok han også disse, og i påfallende stort hastverk låste han det hele inn i skapet.

¹ ontsnapt; ² gedachtegang

een bepaald soort pendule
naarmate

het optellen
¹ het kasboek; ² keek voor zich uit

bestaardvloek

¹ het opmaken van de kassa
² plots

het gaande houden

tast ... aan

¹ van zijn echtgenote; ² stem
de balans
knorrig

de controle

de bankbiljetten

Neppe var han ferdig med dette og hadde puttet nøkkelen i lommen, før han **skvatt opp** da han hørte en mistenkelig lyd.

opschrok

Hans **forskrekkelse** var besynderlig stor. Det var som om han ble stiv. Ikke en muskel rørte seg i hans kropp. Hans ansikt var gråblekt. Han lyttet intenst.

schrik

Så hørtes lyden igjen.

Den kom utenfra. Det var som om et stort **legeme**, et menneske eller et dyr forsiktig og **tassende**¹ **strøk seg**² langs husveggen.

een lijf
¹ zich slepend voortbewegend;
² kroop

Da apotekeren hørte denne lyden, kom det noe samtidig forbitret og fortvilet over hans ansikt. Det var nesten som om han skulle **være på gråten**

op het punt stond in tranen uit te barsten;
op een kier

Døren til apoteket stod **på klem**. Han åpnet den nå helt. Lyset fra det lille værelset trengte inn i det mørke apoteket. **Reolene**¹ med de **trete**² **radene**³ av forskjellig farvede flasker kunne sees. **Likeså** litt av gulvet og disken. Men lyset var dog ikke så sterkt at det nådde ut gjennom sprekkene i vinduslemmene.

¹ de rekken; ² versleten; ³ rijen
eveneens

Apotekeren ble stående i døråpningen og lytte. Lyden gjentok seg.

Det hemmelighetsfulle vesen der ute gled langsomt langs veggen. Apotekeren kunne følge det fra vindu til vindu. Det stanset ved døren. Etterat det hadde pustet litt her og likesom famlet søkende med fingrene over dørens planker, inntrådte stillhet.

Apotekeren gikk forsiktig inn i det lille værelset, åpnet en skuff og trakk frem en revolver. Med denne i hånden **listet** han seg tilbake til apoteket så stille at ingen kunne høre hans trinn. Han stanset ved utgangsdøren. Nå begynte igjen **uvesenet**¹ utenfor døren. Det **puslet**² og raslet. Og plutselig så apotekeren at **dørvrieren** langsomt ble trykket ned. Den ble holdt lenge i **skrå** stilling. **Det var** altså **gitt**² at en hemmelighetsfull hånd utenfor trykket den ned. Deretter la noen skulderen mot døren. Da den ikke **gav etter**, gled dørvrieren igjen inn i sin **opprinnelige** stilling. Apotekeren ventet og ventet. Og så med ett begynte en skarp og regelmessig skraping på døren, som om noen var i ferd med å gjennomføre den.

sloop

¹ het lawaai; ² ritselde
de deurkruk
schuine
het sprak vanzelf

meegaf
oorspronkelijke

Revolveren **dirret** i apotekerens hånd. Og det forbitrede uttrykket i hans øyne viste at han var rasende og fortvilet

trilde

på samme tid.

Plutselig ropte han:
– Hvem er det?

Det ble øyeblikkelig stille ved døren. Men straks etter hørte apotekeren ganske tydelig lyden av fottrinn langs husveggen utenfor.

Han ropte igjen:
– Hvem er det? Jeg har revolver. Jeg skyter.

Det kom intet svar. Apotekeren ventet i flere minutter. Han lyttet, men alt var nå stille.

Han åpnet ikke døren. Men da han hadde ventet enda en stund uten å høre noe mer, gikk han med revolveren i hånden inn i det lille soveværelset. Her ble han stående.
– Det samme igjen, mumlet han, – det samme igjen ...

... Veien som gikk forbi apoteket, gikk videre forbi den lille jernbanestasjonen, over jernbanelinjen og ut på den store **landsbygd**. Den gikk forbi hus, over marker, gjennom skog, ut over **sletter**¹ – mil etter mil **snodde**² den seg fremover. Til slutt nærmet den seg en by. Veien begynte å stige, og for første gang så man byens to **kirkespir** og dens mange skorstener. På veien vandret to mennesker. Det er som om veien stiger rett opp mot himmelen. **Idet** de to menneskene nærmet seg veiens topp, ble først deres hoder og deretter litt etter litt deres rygg og armer som sorte silhuetter mot himmelen. Det var som om de var **ombølget** av den frembrytende morgens **rødme** ... De gikk mot øst, mot den kommende dagen. Det er de to utlendingene som kapteinen møtte **kvelden i forveien**¹ **milevidt derfra**². Og dagen som så heftig brøt frem, var den forferdelige første desember.

terzelfder tijd

platteland
¹ vlaktes; ² kronkelde

kerktorens spitsen

terwijl

omgeven
een rode schijn

¹ de avond voordien; ² mijlenver
daarvandaan

De siste ordene

Byen med de to høye kirkespirene var begynt å våkne. De første **kjerrer**¹ **rumlet**² inn på torvet. I **krostuene**³ vasket **skure-konene**⁴ gulvene og noen **gjespende**⁵, søvnige kelnere ordnet stolene. Enkelte butikker åpnet. Ennå var det så mørkt at man måtte la lyset brenne. Det gule lampelyset blandet seg med **rødmen** fra den **gryende** dagen, og i dette merkelige lyset fikk menneskenes ansikter et besynderlig utseende. Det var som om de gikk omkring i **gjenskinnet** av en fjern brann. Det var atter en kald morgen som brøt frem. Ingen snø. Stålhårde, **klingende** veier.

I en av byens utkanter, i dens vestlige del, traff to venner hverandre tidlig denne morgen. De nikket til hverandre. De ville ikke ta av luene i denne kulden. Den ene var **handelsmann**.

Den annen var **slakter**. Og de skulle begge åpne sine **boder**.

- Kaldt, sa den ene.
- Djevelsk kaldt, sa den annen.
- Besynderlig vinter, sa den første.
- Ja, svarte den andre, – hvor **pokker** blir snøen av?
- Du sier noe, mente den første, – ifjor hadde vi snø allerede i slutningen av oktober. Og idag er det ... Ja, hvilken dato er det idag?
- Idag er det den 2. desember, svarte slakteren.
- Riktig ja, mumlet handelsmannen, uten å tenke over at det bare var den 1. desember. – Riktig ja, idag er det den 2. desember, og nå har vi hatt **sprengkulde** snart i fjorten dager og ennå har det ikke falt et **snøfnugg**. Og vi nærmer oss jul.

I det samme la slakteren merke til to menn som nærmet seg byen. Han pekte på dem.

- Hvis det ikke var akkurat for det, sa han, – at de mangler vognen, så kunne jeg **banne på** at de to er **skjærslipere**. Se bare på de svarte ansiktene.
- Hva er det de bærer over skulderen? spurte handelsmannen. – Er det mandoliner?
- Så kanskje de er **omreisende** italienske musikanter

Da de to vandrerne kom nærmere, viste det seg at det ikke var mandoliner de hadde med seg, men **vadsekker**. De var **tarvelig** kledd, men deres store, tunge støvler passet til deres regelmessige og **taktfaste** gang. De snakket ikke med hverandre. De så bare rett frem og gikk og gikk.

¹ karren; ² ratelden; ³ de gelagkamers van de herberg; ⁴ werksters; ⁵ geuwende

rode schijnsel
aanbrekende

de weerschijn

klinkende

kleinhandelaar

slager
winkels

bastaardvloek

erg koud weer
een sneeuwvlokje

er een eed op willen doen
scharensliepen

rondtrekkende

plunjezakken
sjofel
maatvaste

– Hallo! ropte slakteren spøkende idet de passerte, – hvor kommer herrerne fra?

De vendte straks sine ansikter mot den som hadde **tiltalt** dem, men de **saktnet** ikke farten. Det var som om de hadde vanskelig for å stoppe. De fire støvlene **trampet** like regelmessig og **taktfast** oppover den hardfrosne veien. Det var heller ikke noe i deres ansikter som **tydet på** at de hadde forstått hva som ble sagt til dem. Deres øyne stirret mot den **gemyttlige** slakteren som to par sorte og **uutgrunnelige** geværmunninger. De gikk forbi.

-- Jeg har sett slike folk før, sa handelsmannen, – De er fra Polen. De kommer hit for å søke arbeid på gårdene. De er snille og fredelige, men de forstår sjelden hva man sier til dem.

Imens gikk polakkene videre. Det **lot til** at de hadde vært i den lille byen før. De var på vei mot et bestemt **mål**¹. Da de hadde passert noen **kvartaler**² i hovedgaten, svingte de inn i en sidegate og stanset utenfor et **mindre**¹ losjihus. Først **forvisset** de **seg om**² at det var det riktige huset. Men det gjorde de ikke ved å lese navnet på døren, for de kunne ikke lese. Derimot tellet de skorstenspipene på taket, la merke til hvilken farve det var på **vindusrammene** og iakttok andre kjennemerker. Men de sa ikke et ord til hverandre. Endelig lot det til at alt var i orden, for de gikk inn i losjiet.

En **sjusket**, rødhåret tjenestepike møtte dem. Og så hendte det merkverdige at en av dem åpnet munnen. Han bad om et rom. Han hadde en hård og usympatisk stemme. Som om han **tygget** småsten.
– Rom, sa han.

Og samtidig viste han frem et tokronestykke som han først bet i og deretter slo **korsets tegn** over. Så fikk de et rom. De **la seg til å sove**.

Mens de sov, våknet byen til liv. Dagen ble lys. Fra de to kirkespir ringte klokkene time etter time. Det ble middag, ettermiddag, og skumringen **snek** seg igjen inn over byen. Men de trette mennene sov.

... Imens hadde livet **gått sin vante gang** på det lille stedet hvor apotekeren og doktoren bodde, og som lå milelangt fra byen med de to kirkespirene. Også her var kulden et alminnelig **samtaleemne**. Man hadde nå begynt å bli lei av snakket om doktor Flodin og hans uhyggelige død. Og så begynte man igjen så smått å **underholde** hverandre om været. Denne dag var

aangesproken
langzamer lopen
stampen
in de maat
deed vermoeden

gemoedelijke
ondoorgrondelijke

leek alsof

¹ doel; ² huizenblokken

¹ klein; ² vergewisten zich ervan dat

vensterlijsten

slonzig

kauwde op

een kruisteken
gingen slapen

sloop

z'n gewone gang gegaan

gespreksthema

praten met

forresten usedvanlig kald og **ufyselig**. Østenvinden bar med seg en isnende **ån**de fra det mektige kulderiket på den andre siden av Østersjøen. Solen lyste som en mektig rød **blodboble** men den varmet ikke noe særlig. Det ble snart mørkt. De menneskene som var ute, gikk hurtig og skyndte seg for å komme inn.

Apotekeren og kapteinen møttes tilfeldigvis nede på den lille jernbanestasjonen, hvor de begge var kommet for å hente aviser og post. Kapteinen hilste usedvanlig vennlig på sin venn, fordi det var hans **hensikt**¹ å **gjøre avbikt**² for sin mindre høflige opptreden **kvelden i forveien**³. Det ble foreløpig ikke snakket mer om dette.

Apotekeren var tydeligvis i godt humør. Kapteinen kunne ikke huske at han hadde sett sin venn så **blid** siden den uhyggelige historien med doktoren **kom på**.

Apotekeren fortalte hva som var skjedd etterat kapteinen igår så plutselig hadde forlatt apoteket.

Og da kapteinen hørte at den hemmelighetsfulle, nattlige larmen utenfor apoteket atter hadde gjentatt seg, spurte han:

– Siden du ikke selv har sett noe, er du da sikker på at det er et menneske og ikke et dyr som **foruroliger** deg om natten?

– Ja, svarte apotekeren og smilte som om han nå endelig hadde fått en mening om hva det i virkeligheten var. – Nå er jeg sikker på at det er et menneske.

– Hvorfor det? Det kan jo **likeså godt** være en stor hund som stryker seg langs veggene om nettene. Det er jo kaldt nå. Og dyr **søker** gjerne **inn til** steder hvor de merker at det er varme og lys.

– En hund kan ikke bore hull i en dør, sa apotekeren hemmelig-hetsfullt.

Dette forstod ikke kapteinen, og apotekeren bad ham følge med, så skulle han vise ham hva han mente.

Underveis sa apotekeren:

– Jeg har fått et telegram. De har ennå ikke funnet den døde.

– Så flyter han vel omkring ennå mellom isflakene der ute på sjøen?

– Jeg tror ikke de noensinne finner ham, sa apotekeren.

– Si ikke det! Å, hva ... **Med tiden** finner de ham nok. Plutselig flyter han i land et sted. Eller kommer drivende ned mot en fiskerbåt med stirrende øyne og måneblått ansikt.

Det gav et sett i apotekeren.

– Vet du, sa han, – jeg har **atter** lest beretningen om hans død.

onaangenaam
adem

een bloedbuil

¹ bedoeling; ² zich te verontschuldigen; ³ de avond ervoor

opgeruimd
gebeurde

verontrust

evengoed

zoeken ... hun toevlucht

na verloop van tijd

opnieuw

– Virkelig. Det var merkverdig. Hva meg angår, så gjør jeg alt for å glemme det. Men det er meg dessverre ikke mulig.

Apotekeren lot som om han ikke forstod hva kapteinen mente.

– Og jeg synes det blir **besynderligere** og besynderligere hvordan doktor Flodin har opptrådt.

– Ja, men han har også selv måttet bøte for det. La nå hans **minne** hvile.

– Du misforstår meg helt, sa apotekeren; – jeg tenker ikke mer på disse bankaffærer. Jeg anser dem for **opp- og avgjort**. Men hva jeg ikke kan la være å tenke på, er hvordan den ulykkelige opptrådte like før han søkte døden. Hvorfor tok han av seg pelsen? Hvorfor la han sine visittkort og papirer i den? Hvorfor opptrådte han så **åpenlyst**? Var det for at alle skulle vite hvem han var og hva han **hadde i sinne**¹? Jeg **skulle ha lyst til å**² reise ned til Malmö for å få nøyaktig rede på hva som egentlig har foregått. Opptrer selvmordere slik? Kapteinen så på ham, granskende.

– Du mener?...
– Jeg mener, svarte apotekeren, – at det er noe her som vi ennå ikke forstår.

– Du mener kanskje at doktoren slett ikke er død? spurte kapteinen spottende.

Apotekeren rystet på hodet og svarte **ettertenksomt** og med stort alvor:

– Han må jo være død. Kjære deg, han må jo være død. De var nå kommet til apoteket.

Kapteinen sa: – Vil du ikke nå vise meg hva du vil jeg skal se?

Der var i dette øyeblikk ikke et menneske å se på veien. De to venner behøvde ikke å være redde for å bli iaktatt.

Apotekeren pekte på låsen på apotekets inngangsdør.

– Se på dette merket her, sa han. – Tror du **ånder** eller spøkelser borer med **innbruddsverktøy** i dører?

Kapteinen betraktet merket med tydelig interesse.

– Og dette er blitt gjort inatt? spurte han.

– Ja, jeg hørte det selv. Jeg var i det lille rommet ved siden av apoteket.

– Er det fordi du har funnet dette at du er i så godt humør idag? spurte kapteinen.

– Muligens, svarte apotekeren. – Så vet jeg da hva jeg har å **holde meg til**. Det er mennesker av kjøtt og blod som vil trenge seg inn til meg.

– Det er innbruddstyver, svarte kapteinen. – jeg synes du skulle melde dette til politiet.

– Foreløpig ikke, svarte apotekeren. – Jeg har interesse

vreemder

nagedachtenis

afgehandeld

openlijk

¹ van plan was; ² ik voel er wel wat voor om

nadenkend

geesten

inbrekersgereedschap

mij moet houden

av å se hvordan det skal utvikle seg. Jeg vil sove nede i det lille rommet inatt. Jeg er ikke redd for alminnelige innbruddstyver. Jeg har stadig min ladde revolver i nærheten av meg.

– Men hvis det nå ikke er innbruddstyver? spurte kapteinen.

– Ja da, svarte apotekeren idet han smilte mystisk, – kan det kanskje være et eller annet menneske som jeg har interesse av å snakke med.

Dermed tok de to vennene farvel med hverandre. Kapteinen gikk hjem. Og det var siste gang han så apotekeren i live. For samme kveld ble apoteker Frykman myrdet i det lille rommet.

Kapteinen **kom til kunnskap om** det da han klokken ett om natten ble vekket på en besynderlig måte. Han hadde da sovet siden klokken halv ti.

kwam ... te weten

Drømmen

Kapteinen hadde sovet dårlig de siste nettene. Han ville ikke gå til sengs. På den tiden da folk ellers **gikk til ro**, satt han **helst¹ tilbakelent²** i sin gyngestol og stirret **ørkesløst** opp i taket. Ble hans husholderske for ivrig med sine **utgytelser** om hvor deilig det var å sove i en ordentlig seng og hvor varmt og **lunt** soveværelset var, sa han bare: God natt, Maria! Og hadde han sagt dette to ganger **i trekk**, visste hun at hun måtte gå. For kapteinen var nok mild og elskverdig, men han kunne også bli så sint og **oppfarende¹** at hele huset skalv. Og da **var hun nær ved å synke i kne²** ved å se hans forferdelige øyne.

Det hendte at kapteinen ble sittende halvslumrende i stolen til langt ut på morgenen. Husholdersken kunne så fra sitt lille kammer ved siden av kjøkkenet høre ham tungt slepe seg inn i soveværelset. Han snakket ofte høyt med seg selv i lange stunder. Men gamle Maria kunne ikke vite om det var **i søvne** eller om det var i våken tilstand han snakket. **En gang imellom** gikk han ut midt på natten og spaserte da en times tid. Når han så kom hjem, var han gjerne trett av spaserturen og kunne da sove ganske godt.

Da kapteinen denne kvelden var kommet hjem fra stasjonen med postsakene, hadde han vært usedvanlig **innesluttet¹** og **ettertenksom²**. Han hadde spist lite og ikke hatt mye glede av avislesningen. Han hadde bare bladd igjennom avisene og så kastet dem ned på gulvet. Husholdersken trodde at han var trett: han hadde et **fraværende** uttrykk i ansiktet. Da hun kom inn i stuen ved halvtitiden, så hun til sin forbauselse at han allerede var sovnet i sin stol. Han måtte ha sovnet for et øyeblikk siden, for stolen gynget ennå svakt. Han satt som sedvanlig med hodet lenet tilbake. Armene hang slapt ned. Hun syntes hans ansikt var så blekt og så forunderlig slapt. Hun kunne ikke høre hans **åndedrag**. Hun ble grepet av engstelse, og så nærmere på ham. Jo, han sov. Men hele hans kropp uttrykte i dette øyeblikk en så usedvanlig ro og **utmattelse** at hun forstod han sov veldig tungt. En slik søvn som nå og da kan overmanne de menneskene som ellers lider av søvnløshet, og hvori de **liksom** samler all den hvile de har manglet i et eneste stort og langt **fravær**.

Hun ville ikke vekke ham og **listet seg** ut av stuen. Like før hun selv skulle legge seg, ved ellevetiden, **gløttet** hun på døren for å se på ham. Han sov fremdeles i den

ter ruste gingen;

¹ het liefst; ² achteruit geleund

doelloos

tirades

behaaglijk

na mekaar

¹ opvliegend; ² stond ze op het punt om op haar knieën te vallen

in z'n slaap

één enkele keer

¹ gesloten; ² peinzend

afwezige

ademhaling

uitputting

als het ware

afwezigheid

sloop

keek ...stiekem

samme stillingen med hodet tilbakebøyd og armene hengende slapt ned.

Maria visste ikke hvor lenge hun selv hadde sovet, da hun plutselig våknet ved at naboens hund **bjeffet** høyt. Midt i **hundeglammet**¹ hørte hun at noen **banket**² på porten. Hun stod opp og tente lys, tok på seg noen klær og åpnet i spisestuen et av vinduene **ut mot** gaten. Hun så at en mørkkledt kvinneskikkelse stod og banket ivrig på porten. Maria syntes hun **dro kjensel på** denne skikkelsen og spurte:
– Hvem er det? Hva vil De?

Kvinnen skyndte seg til det åpne vinduet. Og nå så Maria at det var Karin Persson. Hun var **hushjelp** hos apoteker Frykman.

– I Herrens navn, sa Maria, – hvorfor kommer De på denne tiden av natten?

Og da hun i det samme la merke til at kvinnen gråt og hadde vanskelig for **å komme til orde**, sa hun:

– Gud i himmelen, hva er i veien? Har noe hendt?

– **Maria** må øyeblikkelig vekke kapteinen, sa frøken Persson **hikstende** av gråt; – det har hendt noe forferdelig nede i apoteket. Frykman er **slått ihjel**.

Maria måtte holde seg for brystet. Hennes hjerte banket heftig.

– Hva sier Karin? ropte hun. – Er apotekeren død?

– Ja, han er slått ihjel ikveld. Fruen har sendt meg. Kapteinen må komme med det samme.

Maria snudde seg bort fra vinduet. **Det svimlet for henne**. Hun **sjokket** til soveværelsedøren og kikket inn. Kapteinen var der ikke. Sengen stod urørt. Så gikk hun ut i kjøkkenet for å slippe frøken Karin inn, og hun mumlet for seg selv: – Det var da ... Apotekeren ...

Mens hun tente lampene i kjøkkenet, hørte hun at Karin Persson nå var kommet inn på **gårdsrommet** og stod og famlet med kjøkkendøren.

– Maria må skynde seg og **lukke opp**, sa hun, – det er så mørkt her ute.

Hennes stemme **hørtes** engstelig og opphisset.

Da hun kom inn i kjøkkenet, og Maria fikk se henne, begynte også den gamle husholdersken å gråte. De to kvinnene falt i hverandres armer. Redselen hadde fullkommen forvirret dem.

blafte

¹ het hondengeblaf; ² bonsde

die uitkeken op

herkende

hulp in het huishouden

zeggen wat ze wou zeggen

U (*verouderde beleefdheidsvorm*)

naar adem snakkend

vermoord

ze voelde zich duizelig slofte

het binnenhof

de deur opendoen

klonk

<p>– Kapteinen, gisp Karin, – kapteinen må komme straks. Sover han?</p>	<p>bracht ... haperend uit</p>
<p>– Ja, han sover inne i dagligstuen. Det er merkelig at han ikke er våknet av larmen. Kom og gå med inn til ham. De to kvinnene gikk inn i dagligstuen og listet seg forsiktig frem på tåspissene. Så forvirret var de at de også var redde for å vekke ham.</p>	<p>op de tenen</p>
<p>Dagligstuen lå i halvmørke. Den store stålampen på bordet var i ferd med å slukne. I sin stol lå kapteinen og sov fremdeles; men under søvnen hadde han skiftet stilling. Hodet lå skjevt til den ene siden, og ut gjennom den halvåpne munnen pustet han besværlig. – Det var en urolig søvn, hvisket Maria.</p>	<p>uitgaan moeizaam</p>
<p>Hun rusket i ham og ropte hans navn. Men han våknet ikke. – Sover han bestandig så tungt? spurte Karin. – Ja, enkelte ganger, når han lenge har vært søvnløs. Da er det nesten umulig å få ham våken.</p>	<p>schudde hem heen en weer</p>
<p>Maria rusket nå hårdt i kapteinens skulder, og endelig syntes det som om han kom til bevissthet.</p>	
<p>Han åpnet øynene. Men begge kvinnene fór uvilkarlig sammen da de så det selsomme blikket i hans øyne. Frøken Karin begynte igjen å gråte.</p>	
<p>Kapteinenes øyne var åpne. Men det var som om han ikke så dem. Det var trukket en hinne over de store, stirrende pupillene. Og bak denne hinnen syntes øynene å se noe som hendte fjernt borte.</p>	<p>vlies</p>
<p>Maria grep ham i armen og klynket: – Kapteinen må våkne. Noe forferdelig har hendt.</p>	<p>jammerde</p>
<p>Så med en gang reiste kapteinen seg langsomt opp fra stolen. Han lutet overkroppen og hodet fremover. Hans øyne så forbi de to kvinnene og langt utenfor rommet. Han stirret fremdeles mot noe, som ikke var i hans nærhet, men langt fra ham.</p>	<p>ver buiten</p>
<p>Da Maria igjen nølende og engstelig rykket ham i armen, sa han: – Der er blod på telegrammet. Han snakket veldig fort. Som om man hadde hastverk på de gåtefulle stedene, hvor hans bevissthet nå var.</p>	

Litt etter sa han:

– Flytt hodet! Flytt hodet!

Og så sa han engstelig:

– Vinduet, vinduet ...

Desperasjonen i kapteinens stemme fikk de to kvinnene til å skrike høyt. Maria **hengte seg fast i** hans arm.

klampte zich vast aan

Og endelig ble kapteinen klar over hvor han var.

Hinnen gled vekk fra hans øyne, og den intense stirringen vek for skrekk og forbauselse. Han **fór** med hendene **over** ansiktet, liksom for å jage vekk et **syn**.

streek over
een visioen

– Hvor er jeg? mumlet han. – Er jeg hjemme?

Han så seg forbauset omkring i rommet, og da han la merke til alle de kjente tingene, ble hans forbauselse stadig større. Men plutselig sukket han lettet, og han sa:

– Gudskjelov, det var bare en drøm.

Han kastet et blikk på klokken. Klokken var nå ett.

– Hvorfor har dere vekket meg? spurte han.

Og da han i det samme rettet sin oppmerksomhet mot de to kvinnene, la han til:

– Hva er i veien?

Han nikket mot Karin.

– Hvordan er Karin Persson kommet hit? spurte han.

Og litt etter:

– Hvorfor gråter dere?

– Kapteinen må komme straks, sa Karin; – det har hendt noe fryktelig i apoteket. Noen har slått Frykman ihjel.

Ved disse ord fór kapteinen sammen, og han ble grepet av en panisk angst. Han gikk et skritt tilbake og lente seg mot bordet. Lampen klirret og **skaket** og Maria måtte gripe den for at den ikke skulle **velte**.

schudde
omvallen

– Jeg drømmer ennå, sa han hest.

– Nei, nei! ropte Karin. – Det har virkelig skjedd.

Apotekeren er død. Noen har stukket ham med kniv.

– Her i brystet? spurte kapteinen og pekte på sitt eget bryst.

– Ja, ja.

Kapteinen så forstyrret fra den ene til den andre. Og nå var det igjen noe i hans øyne som fikk Maria til å **vike unna**.

achteruitwijken

– Jeg har drømt om det, sa kapteinen. – Det var blod på telegrammet.
– Blod på telegrammet? spurte Karin Persson forundret. – Hva mener kapteinen?

Men plutselig **kom** kapteinen helt **til seg selv**.
– Hatten og frakken, sa han, – men fort, fort!
Kvinnene brakte ham tøyet, og han slengte det på seg.
– Jeg løper **foran**, sa han idet han åpnet døren.
Og han mumlet noe for seg selv, som alene Karin hørte, og som fikk henne til å stusse.

Maria slengte på seg en kåpe og **fulgtes** med Karin nedover mot apoteket. Hun var blitt så sterkt rystet at hun ikke lenger torde være alene.

Da de kom ut på veien, kunne de ikke lenger se kapteinen. De to kvinnene skyndte seg etter ham så fort de kunne.
– Hørte Maria hva kapteinen sa idet han løp? spurte Karin.
– Nei, svarte Maria, – jeg hørte bare at han mumlet noe for seg selv. Han må visst drømme ennå, for han sa noe aldeles merkverdig. Han må være **sinnsforvirret**.
– Hva sa han da?
– Doktor Flodin lever, sa han.

kwam weer bij zijn positieven

voorop

liep samen

verward

Kapteinens mistanke

Da kapteinen nærmet seg apoteket, så han at det var lys i alle vinduene. Fra den motsatte kanten kom en vogn. Til tross for at den ennå var langt borte, kunne kapteinen tydelig høre hjulene og **hestehovenes** kraftige **trav**.

Kapteinen og vognen kom omtrent samtidig til apoteket. Da mannen steg ut av vognen og kastet **tømmene**¹ opp til sin **dreng**², kjente kapteinen ham. Det var **lensmannen**.

Hvis ikke det alvorlige og sjeldne i **hendelsen** hittil hadde stått klart for kapteinen, fikk han iallfall nå ved det kalde **gufset**¹ av **uhygge**² som bestandig følger politiets **tilsynekomst**¹, en tydelig **forestilling**² om at han plutselig var blitt deltaker i en tragedie.

Lensmannen kjente ham igjen og hilste på ham.
– Nå, er det Dem, sa han. – Det var godt at De kom. Kapteinen gikk sakte mot lensmannen og stoppet like ved ham. Tross kulden var han blitt så varm at han måtte knappe opp **pelsen**. Han hadde vanskelig for å **ånde**².

– Hvorfor er det godt at jeg er **til stede**? spurte han. – Jeg lå og sov. Jeg ble vekket opp.
– Hvis det er sant at apotekeren er myrdet, svarte lensmannen, så må det jo være både sorg og **forstyrrelse** i huset. De er jo en god venn av familien. **Ta Dem** av fruene, er De snill. Jeg er her nå ene og alene som **rettens mann**. Jeg har ikke tid til å trøste.

Da de to menn stod utenfor døren til apoteket, sa kapteinen:
– Jeg hører stemmer der inne.
– Jeg **antar** det er legen, svarte lensmannen. – Han bor jo i nærheten.
– Nå, den unge legen – doktor Flodins etterfølger; mener De ham?
– Ja, jeg mener ham.

Mennene stod fremdeles utenfor døren.
– Hvorfor går De ikke inn, sa lensmannen, – De skjelver, mann – fryser De? Knapp pelsen igjen.
– Jeg fryser ikke, svarte kapteinen, – jeg står og ser på vinduene.
– Står De og ser på vinduene? Hva er det for noe **merkelig** ved dem?

van de paardenhoeven
draf

¹ de teugels; ² helper
het hoofd van politie

de gebeurtenis

¹ zweem; ² onaangename stemming
¹ verschijnen; ² een besef

de bontjas
ademen

aanwezig

opschudding
ontferm u over
een man van het gerecht

neem aan

merkwaardig

– Ingenting. Det er **lemmer** for alle vinduene. Men se på det lyset der ved vinduet til venstre, lensmann, lyset strømmer ut.

– Det er riktig, sa lensmannen forundret, – det ser ut som om vinduet er blitt åpnet. De to menn gikk inn i apoteket. Lensmannen gikk først. Etter ham kom kapteinen. Alle gasslampene var tent i apoteket. Døren til det lille sideværelse stod åpen. Der inne beveget mennesker seg. Ved den ene **dørstokken** stod husets frue, en gråtende kvinne. Og lenger inne så de skyggen av en mann som stod bøyd over en menneskelig skikkelse.

Mens lensmannen **straks** gikk inn i det lille værelset, ble kapteinen stående ved inngangsdøren, etter at han langsomt hadde lukket døren. Han så seg omkring. Og det var som om han var redd for alt det han **etterhånden** så, som om enhver ting fremkalte en viss redsel hos ham.

Hans blikk hvilte først på vinduet med den skadede lemme. Han så at **skruen** som skulle holde lemme fast til vinduet, var falt på gulvet. Selve vinduet satt imidlertid fast inn i rammene. Hva tenkte han på i dette øyeblikk? Det så ut som om han fulgte et usynlig menneske som kom seg inn gjennom vinduet. Hans blikk hvilte lenge på **vinduskarmen**, som om han fulgte dette usynlige mennesket, **idet** det forsiktig og **snikende** klatret inn over karmen. Så gled hans blikk langsomt videre mot det lille rommet hvorfra han nå hørte menneskestemmer, avbrutt av gråt. Legen beveget seg der inne, den dreptes kone og politimannen. Kapteinen så dem alle tre **etter som** de gled frem og tilbake i døråpningen, og han hørte deres stemmer. Men det var allikevel liksom hans øyne fulgte et fjerde og usynlig menneske. Han husket noe, og **minnet**¹ syntes ham så fryktelig og **selsomt**² at han ville være alene med det. Hans øyne hadde noe av det fjerne og **fraværende** livet som da han ble vekket av Maria.

Men hans **tilbakeholdenhet** kunne også tolkes som en viss skrekk for å **stikke seg frem** og komme **trampende** inn blant mennesker, hvor døden så plutselig og så brutalt hadde vist seg. Han hørte alt hva de sa i det lille rommet; men det var som om ordene gled forbi ham og ikke **festnet seg** i hans bevissthet.

Men han fortsatte å se seg rundt i apoteket. Og det var frem-deles som om det **støtvis**¹ **påkom**² ham en viss

luiken

drempel

dadelijk

gaandeweg

de schroef

de vensterbank
terwijl
sluipend

al naargelang

¹ de herinnering; ² eigenaardig

afwezige

gereserveerdheid
de aandacht trekken
stampend

bleven hangen

¹ met horten en stoten;

frykt ved å giense alle de kjente tingene. Han så **disken**³: igår aftes hadde apotekeren ordnet sine resepter. Stemmene fra sideværelset og den sene nattetimne skapte en **stillferdig** og fryktelig stemning av et ulykkelig hus. En flaske var falt ned fra en av **reolene** og hadde på gulvet **utgytt**¹ en brun **væske**² som minnet om blod. **Gassblussenes**¹ **sus**² lød som en uopphørlig og uforståelig **hvisking**³. Lyset traff vinduene og **blottet kvister og jern-beslag**⁴ på lemmene. Men fra det ene vinduet, hvor lemmen var glidd til side, gapte mørket. Kapteinen stirret mot den mørke åpningen og **gjøs**. Morderen måtte ha kommet inn gjennom dette vinduet, og han måtte ha **rømt** gjennom dette vinduet.

² overviel; ³ de toonbank

rustige

schappen

¹uitgegoten; ² vloeistof

¹ van de gaslichten; ² gesuis

³gefluister; ⁴ maakte de_knoesten en het

ijzeren beslag zichtbaar

huiverde

gevlucht

Kapteinen skalv; det var liksom en **blåst** fór gjennom denne åpningen og fylte værelset med kulde.

windstoot

Kapteinen hørte stemmer utenfor huset. Det var Maria som kom med Karin Persson. Og idet kapteinen hørte disse menneskelige **røster** som han kjente, ble han roligere. Han åpnet døren og slapp dem inn i apoteket. Kanskje ble han beroliget fordi han visste at nå **behøvde**¹ han ikke **å ta vare på**² den ulykkelige kone. Karin var kommet og Maria ... Kapteinen hørte sitt navn bli nevnt inne i sideværelset. Før han gikk inn i dette værelset **skottet** han engstelig til den **istykkerslätte**² flasken og den brune, klebrige væsken.

stemmen

¹hoefde; ² zorgen voor

wierp ... een blik

stukgevallen

Den unge legen kom imot ham.

– Her er ingenting mer å gjøre, sa han; – han er død **forlengst**.

een hele tijd

Den døde var blitt lagt på sofaen. Der var ikke noe blod å se. Kapteinen stod og **betraktet** hans ansikt. Han syntes ikke det bar spor av smerte, men derimot av en underlig forbauselse. Som om han hadde sett noe som han ikke kunne forstå.

bekeek

... En times tid senere satt kapteinen i den unge leges salong. Legen hadde nettopp vasket sine hender. Den unge mannen hørte til de moderne legene, som i sitt **utseende** minner mer om sportsmenn enn om leger. Han lot som om intet kunne gjøre inntrykk på ham, og hvis man skulle **dømme av**¹ hans **ytre**², kunne man **fristet** til å tro at det nettopp var fordi han var så alminnelig at intet usedvanlig og alvorlig kunne gjøre inntrykk på ham. Det var tydelig at hans fantasi ikke kunne bevegges av det usedvanlige.

uiterlijk

¹afgaan op; ² uiterlijk

in de verleiding gebracht worden om

– Kjære kaptein, sa han, – jeg forstår godt at De som hans nære venn er blitt grepet av dette. Og siden det er

mitt første mord, synes jeg også det er meget interessant. Det er godt gjort.

– Hva er godt gjort? spurte kapteinen og så opp.

– **Stikket**, svarte doktoren. – Det er gjort med **overordentlig** sikker hånd. Rent anatomisk sett var det ganske fortreffelig. Mellom fjerde og femte ribbenet. Det kunne ikke vært bedre. Såret er absolutt dødelig. Den ulykkelige har ikke levd mer enn høyst et minutt etter at morderen angrep ham.

– De ser helt legevitenskapelig på det, svarte kapteinen. – Aner De hva motivet for mordet kan ha vært?

– Nei, foreløpig ikke. Det vil jeg overlate til lensmannen. Det ser ut til å bli en vanskelig affære for ham. Hadde apotekeren fiender?

– Ingen, svarte kapteinen.

– Da er det hele jo ganske uforklarlig. Det var ikke noe rovmord. Alle verdisakene var **i behold**. I hans lommebok var det fire hundre kroner i kontanter. Uret lå i hans **lomme**. Morderen hadde ikke forsøkt å åpne **pengeskapet**.

de (mes)steek
buitengewoon

onaangeroerd

zak (in kledingstuk)
de brandkast

Kapteinen viste den unge legen et stykke papir, der han hadde skrevet noen tall og **setninger**.

– Her har jeg nå skrevet opp, sa han, – hva vi hittil vet om mordet. Det er mye vi ikke vet ennå. Men det er dog forskjellige omstendigheter som er verdt å **legge merke til**.

Han så på sitt ur.

– Det er allerede sent, sa han; – men siden jeg allikevel ikke får sove mer i natt etter denne hendelsen...

zinnen

om aandacht besteden aan

Legen satte seg like overfor ham.

– Jeg hører, svarte han, – De var jo hans nære venn. Og hva De har å si, vil få betydning.

– Da må jeg først fortelle Dem, sa kapteinen, – at jeg har sett hvordan mordet fant sted.

Nå så også legen på sitt ur.

– De har rett, svarte han, – det er meget sent. Og det er menneskelig å bli trett. Klokken er over tre.

– **I drømme**¹, fortsatte kapteinen **uanfektet**², – har jeg sett hvordan mordet fant sted. Jeg var midt inne i drømmen da jeg ble vekket av Karin Persson, som kom for å hente meg. Da man fant den myrdede, lå han på gulvet med bena over **terskelen**, ikke sant?

– Jo.

– Og hans hode var falt ned på **kaminristen**, så dens skarpe kant skar seg inn i hans **tinning**?

– Jo, således fant hans kone ham.

Han ropte på henne, ikke sant?

– Jo.

¹ in een droom; ² niet uit zijn evenwicht gebracht

de drempel

de haardrooster
een slaap

Og han ropte: Der er en gal mann i apoteket!
 Mennesket er **vanvittig**¹ eller **lignende**².
 – Det er også riktig. Men alt dette har De jo hørt fru
 selv fortelle.
 – Nei, jeg har hørt det tidligere, svarte kapteinen; – jeg
 hørte det i drømmen.
 Den unge lege smilte svakt.
 – De har jo også sett morderen i drømmen, sa han. –
 Er det tillatt å spørre: Hvem er morderen?
 – Jeg drømte, svarte kapteinen, – at apoteker Frykman
 ble drept av doktor Flodin.
 Legen smilte svakt igjen.
 – Av den døde? spurte han.
 – Ja, svarte kapteinen.
 – Slik er det bestandig når man drømmer, sa legen, –
 drømmer er usammenhengende og **forvirret**.
 Kapteinen så på ham – og det var samtidig noe
 hjelpeløst og fortvilet i hans blikk, som om han bad
 den andre om hjelp.
 – Apotekeren hadde ingen fiender, sa han.
 – Nei, det **påstår** man jo.
 – Det *vet* jeg. Ingen fiende har drept ham. Og heller
 ingen rovmorder.
 – Men iallfall, svarte legen og smilte mer enn
 noensinne, iallfall kan det ikke være noen død mann
 som har drept ham. Døde folk kan ikke drepe.
 – Nei, naturligvis, svarte kapteinen, – men i alt dette er
 der allikevel noe jeg ikke kan få til å stemme.
 – Hva er det?
 – *Han har snakket med morderen* **umiddelbart** før han
 ble drept, svarte kapteinen, – og kanskje har han
 snakket lenge med ham. Og man snakker ikke lenge
 med en **sinnsykk** mann.

¹ gek; ² iets gelijkaardigs

verward

beweerd

onmiddellijk

krankzinnige

Doktor Flodin

Den unge legen begynte å bli mer interessert, og han undertrykte det anfallet av tretthet som hadde kommet over ham ved å høre på kapteinens forvirrede snakk. Kapteinen snakket overordentlig alvorlig, og hans bleke ansikt utstrålte en intensitet som ikke kunne annet enn påvirke legen.

– De mener, sa han, – at den ulykkelige må ha snakket med morderen like før han ble drept?

– Ja, svarte kapteinen, – det er jeg **overbevist** om.

– Hvis også denne overbevisningen **grunner seg på** Deres drøm, sa legen, da må De innrømme at det ikke er overbe-visende allikevel.

– Nei, svarte kapteinen **hvast** og tydeligvis ubehagelig berørt av legens **overlegne** tone. – Jeg ser helt bort fra min drøm nå. Jeg er nervøs kanskje, men jeg er ikke **overtroisk**, og jeg går med på at min drøm ikke kan ha noe med virkeligheten å gjøre, men bare er et **eiendommelig** psykologisk fenomen. Kanskje et **utslag**¹ av **tankeoverføring**². Apoteker Frykman var jo min gode venn, så jeg finner det ikke **urimelig** at han har tenkt på meg i sine siste øyeblikk. Jeg snakker ikke om drømmen – jeg regner bare med de **foreliggende** faktiske forhold.

Kapteinen studerte de få notatene han hadde gjort. Legen bøyde seg over disse notatene, men kunne ikke forstå noe av det han så. Han la bare merke til at det på et sted stod "Hodet" og på et annet sted "Telegrammet".

Kapteinen fortsatte:

– Jeg regner nå bare med de opplysningene som Frykmans kone har gitt til lensmannen. Men når jeg **sammenholder** dem med de andre omstendighetene, da kommer jeg til merkverdige resultater.

– Jeg er ikke kommet til noe annet resultat, svarte den unge legen, – enn at et vanvittig menneske er trengt inn i apoteket og har drept den stakkars mannen. Men kanskje Deres opplys-ninger kan forandre mine **anskuelser**. La meg høre dem.

– Døren til apoteket stod åpen, ikke sant?

– Ja

– Hva **slutter**¹ De **derav**²?

– Morderen må ha kommet inn gjennom døren.

overtuigd
zich baseert op

scherp
neerbuigende

bijgelovig

eigenaardig
¹ uiting; ² telepathie
onaannemelijk

aanwezige

vergelijk

mening

¹ concludeert; ² daaruit

– Men apoteket ble lukket klokken ni, og Frykmans kone påstår at hun ikke har hørt **nattklokken** en eneste gang etter den tid. Hun var oppe og **var påkledd**¹ da mordet **foregikk**², og hun sier at nattklokken kan høres over hele huset. Dette kan tyde på at apotekeren har ventet den besøkende og **i stilhet** har lukket ham inn.

– En merkverdig **slutning**, sa legen. – Synes De ikke det er rimeligere å anta at morderen har banket på og at Frykman deretter har lukket ham inn. Det har sikkert hendt i hans lange apotekerpraksis at det utover kveldene har kommet folk til apoteket som ikke har funnet nattklokken, og som derfor bare har banket på døren. Frykman kunne umulig synes at det skulle være **påfallende**.

– Og allikevel tror jeg, svarte kapteinen, – at morderen ikke har kommet inn gjennom døren.

– Hvorledes vil De så forklare hans **tilstedeværelse** i apoteket?

– Han er kommet inn gjennom vinduet.

Den unge legen smilte igjen.

– Det er formodentlig dette som De har drømt, sa han.

Men han smilte ikke lenger da han så kapteinens forbitrede ansikt.

– Ja, svarte kapteinen, slik foregikk virkelig mordet i drømmen. Morderen kom inn gjennom vinduet, gjennom vinduet til venstre som vender mot **markene** og hvorfra man kan se jernbanelinjen. Men jeg har ikke bare drømmen å **holde meg til**.

– De skulle også tenke litt på vinduene, sa legen. – La De merke til at alle vinduene var lukket? Også vinduet til venstre som De snakker så meget om.

– Javel, men vinduene kan lukkes innenfra.

– Men iallfall ikke åpnes utenfra, sa legen, – med lemmene foran vinduene.

– Men lemmen for vinduet til venstre har i flere dager vært **i ustand**. Jeg vet det, for apotekeren har sagt til meg at han ventet en reparatør fra byen. Nåvel, denne lemmen satt så løst at den kunne tas vekk bare noen utenfra ristet litt i jernstangen. Og vinduene i det gamle apoteket kan lett åpnes ved å stikke en kniv mellom **fugene**.

Legen **betraktet** den gamle kapteinen. Fra kapteinens grå ansikt gled blikket nedover hans armer og bryst til det traff kapteinens **håndledd** og hender. Med den nervøse **ømfintligheten** som var typisk for

de nachtbel

¹ had al haar kleren aan; ² ge-beurde

stilletjes
conclusie

opvallend

aanwezigheid

velden

om me op te baseren

kapot

de naden

bekeek

polsen
gevoeligheid

kapteinen, *folte* han dette **granskende** blikket, og uvilkårlig gjemte han håndleddene inne i sine **ermer**. Han forstod hva legen *så* etter og tenkte på.

– Det er et forunderlig **resonnement** De kommer med, sa legen. – Hvorfor vil De ikke likså godt straks **søke** å bevise at morderen er kommet ned gjennom skorstenspipen? La oss nå huske på hva som er skjedd, min kjære kaptein. Apotekeren var i det lille rommet. Han **var opptatt med å** gjennomgå bankens **regnskaper**. Han var jo kontrollør i banken. Ved tolvtiden ropte fruene ned til ham og spurte om han ikke snart var ferdig. Ikke før om en time, svarte han. Dette har **foregått**. Det tviler De vel ikke på, kaptein? – Det tviler jeg ikke på, svarte kapteinen **arrig**, – det passer jo også i mitt kram. La oss **endelig** være enig om at dette har foregått.

– Nåvel. **Umiddelbart** etter kom morderen inn i apoteket.

– Og da var det, **innskjøt** kapteinen, – at fruene hørte stemmer nede i apoteket. Hun hørte samtalen mellom mannen hennes og morderen.

Den unge legen **hevet** hendene **i været**, og som en advokat som forsvarer sin sak, sa han:

– Vent litt, la oss ta det punkt for punkt. Nå kommer vi til Deres merkelige teori om vinduet. Vi vet altså at Frykman sitter fordypet over sine papirer inne i det lille rommet. Døren mellom dette værelset og apoteket ligger i et underlig **skummelt** halvmørke. Kapteinen **nikket** ivrig.

– Ja, ja, sa han, – det er riktig.

Den unge legen pauserte og så raskt og nesten **ertende** på kapteinen.

– Hvorav slutter De nå det? spurte han.

– Fordi jeg vet det, svarte kapteinen usikkert – han er tydeligvis blitt overrumplet.

– Ja, fordi det igjen er den onde drømmen som forhekser Dem, sa legen, som nå ganske **påtagelig** var **revet med**¹ av sin egen **bevisførsel**², – men se det er ikke nok. Det er de faktiske omstendighetene som forteller *meg* at døren må ha stått åpen. De vet at fruene ropte ned til ham, og at hun fikk svar. Dette beviser at døren må ha stått åpen, for hvis den hadde vært lukket, så ville apotekeren verken ha hørt fruens spørsmål eller fruene hørt sin manns svar. Derav slutter jeg videre at apoteket, hvor lampene var slukket, har ligget i halvmørke. Og så går jeg over til Deres

onderzoekende
mouwen

redenering

proberen

was bezig met
de rekening

gebeurd
boos
nu

direct

onderbrak

stak ... omhoog

somber
knikte

plagend

duidelijk
¹ meegesleurd; ² bewijsvoering

hypotese, herr kaptein. Mens apotekeren sitter der, begynner så morderen utenfor å **rasle** med jernstangen som forbinder lemmen med vinduet. Synes De det er rimelig at han ikke har hørt denne **støyen**? Nåvel, la oss da anta at apotekeren har vært så oppslukt av det han holdt på med at han ikke lamerke til støyen –

– De glemmer revolveren, sa kapteinen.

Legen så **stussende** og spørrende på ham.

– Jeg forstår ikke hva De mener, sa han.

– Lensmannen har jo funnet apotekerens revolver på sofaen i det lille rommet. Dette **støtter** min **antakelse**, men gå bare videre.

Legen anstremte seg tydeligvis for å forstå hva den andre mente, og endelig syntes det å gå et lys opp for ham. Han sa:

– Nå, De mener at apotekeren har hørt lyden og har grepet etter revolveren, men **ellers** har villet avvente hva som videre ville skje?

Kapteinen nikket.

– Men så må han jo ha sett morderen kripe inn gjennom vinduet. Kanskje har morderen **oven i kjøpet** hatt den lange spisse dolken mellom tennene.

– Det behøver han ikke ha hatt, sa kapteinen.

– Men iallfall, svarte den unge legen halvt **overbærende**, halvt irritert, – så har han da forstått at det her gjaldt en **forbrytelse**. Så skulle han altså sitte ganske rolig og vente på at morderen kunne komme inn i apoteket. Og deretter skulle han – dette er jo merkelig nok Deres **anskuelse** – legge revolveren til side, **gå** morderen **i møte** og la seg stikke ned. Jeg synes oppriktig talt at Deres resonnement ikke holder. De vil ikke få et menneske til å tro noe annet enn at morderen har kommet inn gjennom døren, og at apotekeren selv har **lukket** ham **inn i den tro** at det var et menneske som skulle hente medisiner. Etter at de så har vekslet noen alminnelige ord, har morderen overfalt ham.

– Inne i det lille rommet?

– Det er sannsynlig at overfallet er begynt i apoteket og Frykman så er blitt trengt tilbake til det lille rommet. Mens dette foregikk har han så utstøtt de ropene som fruene ovenpå har hørt: et vanvittig menneske, en gal mann eller lignende. Og så har morderen eller Frykman i halvmørket veltet

rammelen

lawaaai

waarschijnlijk

verrast

ondersteunent
hypothese

voor de rest

bovendien

neerbuigend
misdaad

opvatting
tegemeet gaan

binnengelaten in de veronderstelling
dat

sureflasken. De så at den lå på gulvet.
 – Morderen kunne ikke se noe i halvmørket, sa kapteinen, idet han stirret **åndsfraværende** frem for seg.
 – Det var altså morderen som **veltet** flasken? spurte legen.
 – Ja.
 – Og han kom inn gjennom vinduet?
 – Ja.
 – Alt dette har De sett i drømmen?
 – Ja. Men først hevet han revolveren.– Ja.
 – Og apotekeren satt rolig og ventet på ham?
 – Hvorfor la han den så ned igjen?
 – Fordi han kjente mannen som kom inn gjennom vinduet.
 – Og denne mannen? spurte legen som nå hadde fått det milde og overbærende smil tilbake, – var altså?
 – Doktor Flodin, svarte kapteinen.

Det ble stille en stund.
 – Så De ham tydelig? spurte legen.
 Kapteinen skjulte ansiktet i hendene.
 – **Forferdelig** tydelig, hørte legen ham si; – jeg synes ennå jeg ser ham, og jeg synes ennå jeg merker lukten av apoteket. Doktor Flodin så vill ut i øynene, og hans røde hår stod i flammer om hans hode. Doktor Flodin har rødt hår.
 – *Hadde*, sa legen.
 – Hadde? spurte kapteinen og så opp.
 – Ja, svarte legen, – jeg bruker preteritum når jeg snakker om en død mann.

fles zuur
 verstrooid
 omgooide
 erg

Jernstangen

Nå så legen igjen på sitt ur, og det **lot til** at kapteinen fikk en **bestemt** følelse av at det var på tide at han dro. Klokken var over fire. Men det var samtidig noe hjelpeløst og **bønnfallende** over den gråskjeggete mannen, som legen ikke kunne la være å bli en **smule beveget** over. Han begynte å få en bestemt mistanke om hvorfor kapteinen snakket så meget. **Mon** det ikke var derfor at han var redd for å være alene med sine tanker og sine underlige stemninger.

Kapteinen reiste seg. – Jeg vil gå, sa han.
– Men Deres notater, sa legen og pekte på papirene som lå på bordet, – De glemmer Deres notater. Jeg forstår ikke mye av hva De har skrevet, men jeg ser at De har skrevet to ord. Det er "Hodet" og "Telegrammet". Hva har De egentlig ment med disse to ord?

Kapteinen samlet sine papirer. Det lot til at han var redd for at legen skulle se mer av hva han hadde skrevet.

– Min **frakk**? sa kapteinen.
– Deres frakk er her, svarte den unge legen, tydeligvis **lettet**¹ over at kapteinen **gjorde alvor av**² å ville gå sin vei.

Idet kapteinen kneppet frakken, sa han:
– De er ny på stedet. De kjenner ikke menneskene her. De kjenner ikke meg. Apoteker Frykman var min venn, og De kan kanskje ikke helt forstå at hans plutselige død har gjort et så **voldsomt** inntrykk på meg?

– Jo, det kan jeg godt forstå.
– *Nei*, svarte kapteinen hvast, – og De vil enda mindre forstå det når jeg forteller Dem at hans plutselige død har gjort et desto sterkere inntrykk på meg, fordi jeg visste at morderen som trengte seg inn i apoteket i natt, ikke kom uventet på ham.
– Derav følger, svarte legen og ble **med en gang avmålt**² og stiv, – at han kjente morderen. **Det forekommer meg at** dette må ha interesse for **stedets politimyndighet**, for lensmannen. Har De meddelt ham dette?

– *Nei*, svarte kapteinen. – Jeg **forutsetter** at lensmannen er like **snusfornuftig** som De er.

leek
duidelijk

smekend
tikkeltje
ontroerd
hij vroeg zich af of

overjas

¹ opgelucht; ² duidelijk van plan was

heftige

dadelijk
afgemeten
het komt me voor dat
de lokale politie-autoriteit

veronderstel
zelfvoldaan

Den unge legen så på ham.

– Lensmannen har vært her lenger, sa han, – og han kjenner utvilsomt forholdene og *menneskene* bedre enn jeg. Han vet nok hvilken vekt han skal legge på enhver **påstand**¹. Jeg har hørt **atskillig**² om de nærmere omstendigheter ved doktor Flodins død, og jeg forstår at det har vært et stort **samtaleemne** mellom den drepte og Dem; men De kan ikke forlange av meg at jeg skal holde en død mann ansvarlig for denne forbrytelsen. Iallfall må De da **fremføre** andre og bedre **indisier** enn disse som De har omtalt **vedrørende** vinduet. Ventet kanskje apotekeren at den døde skulle oppsøke ham?

–Tror De det?

– Ja, jeg antar at det er det De mener. Jeg kan forstå, fortsatte han idet han på ny betraktet kapteinen granskende og nysgjerrig som en interessert lege betrakter en pasient, – at *De* med Deres nervøse **sinn** kan komme til slike anskuelser. Men det må da foreligge **særlige**¹ grunner for en så **tørr**² og fantasiløs mann som apotekeren var, for at også han skulle kunne bli grepet av den **slags** hallusinasjoner.

Kapteinen gikk mot døren. Men plutselig snudde han seg og sa med en heftig og **dirrende** stemme:

– Forstår De da ikke at hele mordet kan forklares?

– Jovel, et galt menneske –

– Det er for lett, avbrøt kapteinen, – det synes å forklare alt. Men det forklarer i virkeligheten **ikke noe som helst**. Men jeg vet at Frykman i de siste dagene har gått omkring, og ventet på at noe skulle skje. At et menneske skulle komme inn til ham en kveld eller en natt ...

– Kjære venn, forsøkte legen, idet han nærmet seg kapteinen og strakte hendene ut som for å berolige ham, – kjære venn –

Det lot til at kapteinen ville si noe mer, men da han så uttrykket i den unge leges øyne, stanset han, en **rykning** gikk gjennom kroppen hans og en grå skygge som uttrykte både forskrekkelse og sorg, gled over hans **ansiktsdrag**. Han forstod hva legen mente, og han **dukket** hodet. Men så reiste han det igjen og så **trossig** på den andre.

¹ bewering; ² heel wat

gespreksonderwerp

komen met
aanwijzingen
wat betreft

geest

¹ bijzondere; ² saaie

soort

trillende

helemaal niets

plotse beweging

gelaatstrekken
boog
koppig

– Det er en gammel mann som står foran Dem, sa han.
 Legen skyndte seg å bemerke – og da var det virkelig **beklagelse** i hans stemme:
 – Jeg har ikke sagt noe som ... Iallfall har jeg ikke ment –
 – Jeg kan lese Deres tanker om meg, sa kapteinen, – det kan ulykkelige mennesker bestandig.
 – De må ikke glemme at jeg er lege, svarte den andre, – og en lege lar seg ikke så lett **narre**. Jeg kan forstå **hvordan det er fatt med Dem**. Når man bruker den slags stimulanser som De, er det ikke underlig at nervesystemet blir ødelagt. Når det så kommer slike **begivenheter** som et mord, er det jo helt forståelig at De **faller for**¹ fantastiske **grublerier**². Det er min mening om saken.
 – God natt, sa kapteinen, – jeg skal ikke plage Dem mer.

Legen fulgte ham til døren, og for å si noe vennlig og alminnelig, bemerket han:
 – De har **muligens** lang vei hjem?
 – Tyve minutter, svarte kapteinen; – jeg bor i nærheten av den store broen.
 – Nå, så må De jo igjen forbi apoteket.
 – Ja, det er nettopp hva jeg har tenkt på, svarte kapteinen med lav stemme; – nå skal jeg igjen forbi apoteket.

Da legen åpnet **yttedøren**, så han at det var måneskinn, og at veiene og markene hadde et blålig **skjær**. Han stod og så etter kapteinen. Og først da kapteinen var forsvunnet gikk den unge legen inn til seg selv. Mens han var **beskjeftiget** med å slukke lampene, ble han mer og mer **fortenkt**.
 – Stakkars **fyr**¹, mumlet han da, – han er **fortapt**. Håndleddene **røpet** ham. Men hans snakk røpet ham enda mer. Det er sannsynligvis **uhelbredelig**. Han **fantaserer** allerede over virkelige ting.

Imens **vandret** kapteinen langsomt hjem. Det var ingen mennesker å se noen steder og ikke noe lys i husene, men i jernbanestasjonen blinket en gul lampe i et **enslig** vindu. At alle mennesker sov, og at det ikke var liv å se noen steder, overbeviste kapteinen om at **etterretningen** om mordet ennå ikke hadde spredt seg.

verontschuldiging

misleiden
 wat er met u aan de hand is

gebeurtenissen
¹ ten prooi valt aan; ² speculaties

misschien

de voordeur

schijnsel

bezig
 in gedachten verzonken
¹ kerel; ² verloren

verrieden
 ongeneeslijk
 ijlt

wandelde

enkel

het nieuws

Den kalde luften, den blå og **øde** veien foran ham og lyden av hans **trinn** mot den frosne jorden, ledet hans tanker i en bestemt retning – mot de to fremmede **vandrerne** som han for to kvelder siden hadde møtt. Han stanset som om han enda en gang ventet å høre deres trinn. Han syntes han så dem vandre fremover i et fjernt landskap på den øde veien; de så rett frem, stirret inn mot nye **strekninger**¹. Deres **tause**² **vandring** hadde over seg noe av den stillheten som synes å **bety**¹ et uavbrutt **grubleri**² hos de to menneskene over **gåtefulle**¹ ting. **Minnet**² om dem fór så plutselig inn på kapteinen at han **uvilkårlig** og halvhøyt **utbrøt**:
– Hvor i allverden kan de være nå? Og hvem var disse menneskene?

Så gikk han **hoderystende** videre. Minnet om de to vandrerne ble avløst av erindringer om noe mer **nærliggende**, om møtet med den unge legen. Kapteinen slo sin stokk hårdt i veien. Og litt etter sa han til seg selv:
– Djevelen ta ham! Han trodde kanskje at jeg allerede var gall!
Så vandret han heftig og hurtig videre, småbrummende mellom tennene, idet han nå og da med sin **jernbeslätte**¹ stokk slo **gnister**² i veiens grus.

Han nærmet seg apoteket. Huset syntes større enn det i virkeligheten var. Det var lys i familiens soveværelse i annen etasje, men lyset trengte **kun** matt ut gjennom de tykke gardinene, det hadde en brunrød glans. Det minner om blod, tenkte kapteinen. Derimot var alle vinduene i første etasje, som tilhørte apoteket, og det lille rommet fullstendig mørke.

Kapteinen stanset og så seg om. Han pustet av **anstrengelse**. Det fantes trær i nærheten, og inn mellom disse trærne **ruget**¹ mørket **ugjennomtrengelig**² og tett. Det var en stille aften ikveld, og ikke engang lyden av blåstens flukt over **sletten** hørtes. Nettopp derfor syntes kapteinen at stillheten hadde noe **truende** over seg. Kapteinen følte seg **fryktosom**¹ i nærheten av mørket. Han **skrødde**² derfor **over** marken og kom til apoteket.

Man hadde fremdeles ikke lukket igjen den halvåpne vinduslemmen. Kapteinen betraktet den oppmerksomt og med en nysgjerrighet som han ikke kunne forklare. Han så på de rustne jernbeslagene og på den gamle

doodse
stappen

zwerwers

¹ streken; ² zwijgzame
zwerftocht

¹ betekenen; ² gepieker

¹ mysterieuze; ² de herinnering

onwillekeurig

uitriep

hoofdschuddend

voor de hand liggend

¹ met ijzer beslagen; ² vonken

maar

inspanning

¹ heerste

² ondoordringbaar

(open) plek

dreigends

¹ angstig; ² stak ... over

malingen¹ som var **flasset av**². På **bakken**³ lå ennå den tynne jernstangen som **anvendtes** til å binde lemmen sammen til vindusrammen.

Kapteinen løftet jernstangen opp og så på den. For noen timer siden, tenkte han, klamret morderens hender om det samme jernet. *Morderen*, den **hemmelighetsfulle**. Mennesket fra mørket. – Han slapp plutselig jernstangen, og en **uforglemmelig isning**¹ jaget gjennom hans fingrer. Jernets **klirring**² mot den frosne bakken hørtes ubarmhjertig tydelig i den stille natt. Kapteinen **før sammen** og kastet et redd blick mot den mørke **remsen** som den halvåpne lemmen dannet foran vinduet. Fortsatt **hersket** mørke i dette vinduet. Og i dette mørket **ante** kapteinen en **reddsom** betydning. Det syntes å skjule for ham en **hemmelighet**¹ som han søkte å **utgrunne**², men som han innerst inne skalv og fryktet for.

Kapteinen gikk langs veggen. Hele tiden så han ned mot bakken; men der var ingen fotspor å se på den frosne veien. Han stirret opp mot himmelen som **hvelvet** seg over jorden uendelig høy og uendelig kald. – Dette stille været **varsler** snø, tenkte kapteinen, og i snøen sees alle spor.

Da han kom til stentrappen, la han straks merke til en **gjenstand** som lå på den frosne jorden. Han plukket det opp. Det var et sammenkrøllet stykke papir! Han tenkte straks at det måtte være en **bortkastet** eller tapt **resept**.

Da han foldet ut papiret og studerte det nærmere i månes-kinnnet, så han straks at det ikke var noen resept. Det var en **bankveksel**. Da han hadde lest navnene på denne vekselen, ble han stående med den i hånden, mens han stirret forvirret og forskrekket, avvekslende på papiret og på apotekets lukkede dør. Han så igjen granskende på vekselen og leste halvhøyt og åndsfraværende det navnet som syntes så sterkt å ha forbløffet og forskrekket ham: "C. Flodin". Det var selvmorderens navn. Det var en av hans vekslere, **sannsynligvis** en av de falske.

– Vinduet ... tenkte kapteinen forvirret – Apotekeren som satt og ordnet bankens papirer ... Den hemmelighetsfulle morderen ... Vekselen som hadde **felt** Flodin ... Hvordan var den kommet her utenfor? .

¹ verft; ² afgeschilferd; ³ grond
werd gebruikt

geheimzinnige
onvergetelijke
¹ rilling; ² gerinkel

kromp ineen
strook
heerste
vermoedde
gruwelijke
¹ geheim; ² doorgronden

welfde
kondigt ... aan

voorwerp
weggeworpen
geneesmiddelenvoorschrift

bankwissel

waarschijnlijk

het einde betekent voor

... Hadde morderen tatt den med seg og tappt den? ...

Kapteinen puttet det krøllete papiret i sin lomme og **ilte** hjemover. Han var **oppisset**, i en selsom stemning av angst og **uhygge**¹ og **forutanelse**² om noe fryktelig som snart ville skje. Og han var ganske nervøs da han endelig var kommet hjem.

Han tente først lyset i **dagligstuen**. Deretter gikk han inn i sitt soveværelse og tente også lampene i dette rommet. Da han så kom tilbake til dagligstuen, så han at han i opphisselsen hadde glemt å lukke entrédøren.

I mørket der ute **skimtet** han mange hatter og frakker, og han ble grepet av panikk fordi han trodde at en stor **trengsel** av mennesker hadde fulgt etter ham og nå stod urørlige der ute i mørket.

– Doktor Flodin! ropte kapteinen, – er De der? Doktor Flodin, levende eller død, er De der?

haastte zich
opgewonden
¹ onbehaaglijke stemming;
² voorgevoel

de woonkamer

nam vaag ... waar
menigte

Fingrene

Kapteinen ble forskrekket da han hørte sin egen stemme. Han fikk ikke noe svar. Han hadde reagert rent impulsivt da han så **tøyet** i entréens halvmørke, og syntes å ane en gruppe av gåtefulle mennesker. Lyden av hans egen stemme brakte ham tilbake til virkeligheten.

– Du store Gud, sa han til seg selv, – hva er det du gjør? Begynner du virkelig å bli gal? Han berørte hodet sitt og kjente hvorledes hans **panne** var klam av svette. Hendene hans skalv heftig. Han løftet lampen opp fra bordet og lyste inn i speilets dyp.

I en underlig bølgende farveskifting av gult lampelys og dypgrønn speilglans, steg hans ansikt frem. Huden var nesten hvit, **overskjeget**¹ hang som grå **frynser**² ut over de blodløse leppene. Hans øyne syntes å være forstenet av forundring og angst. Angsten han følte ved å se sitt eget ansikt, stirret ut av disse øynene. Lampen **klirret** i hans hånd. Han satte den fra seg på bordet. Døren, tenkte han plutselig og forskrekket, døren stod fremdeles åpen. Hvorfor lukket han den ikke?

Han så på frakkene. Han kom til å tenke på mennesker som hadde hengt seg, og da han endelig lukket døren, kom det over ham en befriende **fornemmelse** av at han stengte noe **uhyggelig** ute.

Han tok plass ved bordet, og under skinnet fra lampen studerte han igjen og mer **omhyggelig** papiret han hadde funnet. **Det var hevet over tvil** at han hadde funnet en av doktor Flodins vekslers. At det var en av de falske, gikk han ut fra, **attersom** bankens kontrollør, apotekeren, hadde hatt den til granskning.

Men hvorledes var denne vekselen kommet ut fra apoteket?

Noen måtte ha mistet den. Og hvem annen kunne det være enn morderen? Og hvis det er morderen, tenkte kapteinen, så har han mistet den eller kastet den fra seg, idet han etter mordet gikk ut av døren.

– Men så er det jo riktig hva jeg har sett i drømmen, sa han halvhøyt til seg selv. – Morderen er kommet inn gjennom vinduet og har forlatt apoteket gjennom døren.

de kleren

voorhoofd

¹ de snor; ² rafels

rinkelde

gevoel
akelig

zorgvuldig
er bestond geen twijfel over

aangezien

Kapteinen lente seg tilbake i stolen og tenkte. Han stirret på **tapetene** på veggene. Men hans blikk var igjen langt borte.

Gjennomlevet han på ny i fantasien den besynderlige visjonen, hvori han hadde sett mordet bli begått – —?

Plutselig reiste han seg og begynte å gå frem og tilbake på gulvet.

– Papiret, mumlet han, idet han atter så på vekselen, – jo, det er mulig, det er virkelig mulig at han hadde dette papiret i hendene. Men det var i den uklare – Han så åndsfraværende på vinduene.

– Det er i den uklare, fortsatte han, – det var i den uklare delen av drømmen.

Plutselig sa han:

– Men det andre papiret? Jeg så også et annet papir; det var et telegram, og det var blod på telegrammet.

... **Bornholmerurets** melodiose slag vekket ham fra hans **grublerier**. Han lyttet etter slagene. Klokken var allerede fem.

Og plutselig kom det over ham en følelse av usedvanlig tretthet. Idet han så seg tilbake og reflekterte over disse døgn, så han forferdelige dager hvori han hadde vært oppjaget og nervøs, og netter hvori han ikke hadde funnet noen hvile. Han husket at han hadde falt i en dyp søvn, at han ble vekket av Maria og Karin Persson. Han trodde å vite at han hadde vært vanskelig å få **våken**. Det er da rimelig, tenkte han, at jeg har vanskelig for å våkne når jeg **først** sovner, så lenge som det er siden jeg har sovet **ordentlig**. Nå forstod han at søvnen var i ferd med å vende tilbake igjen. Han følte en varme rundt øynene, og det var liksom alt langsomt ebbet ut av hans **sinn**. Han følte en stor og **enkel¹ ro²**. Hans bevissthet gled **vaklende** frem og tilbake over den grensen som skiller det virkelige fra det uvirkelige. Nå og da følte han seg inne i en tåket drøm, der han syntes å skimte en mengde ansikter som virvlet rundt ham; nå og da gled han igjen inn i virkeligheten og så sitt eget værelse og de røde tapetene og møblene som stod aldeles stille.

Men bestandig, enten han var i drømme eller virkeligheten, syntes han å høre stemmer omkring seg. Det var en gåtefull mumling av en **mengde¹ røster²**, et **dryss** av klare og mørke, av leende og sørgmodige stemmer. Plutselig så han seg selv sittende i stolen og i **skjorteermer**. Han hadde altså uten selv å vite det tatt av trøyen. Han satt i **gyngestolen** igjen. Gyngingen og knirkingen minnet ham om en stor **vugge**. Han lå i en

het behang

soort staande klok
getob

wakker

eenmaal
zoals het hoort

gemoed
¹ eenvoudige; ² rust
aanzelend

¹ massa; ² stemmen
stroom

in hemdsmouwen
de schommelstoel
wieg

stor vugge og ble vugget –

Så kom doktoren inn gjennom vinduet, doktor Flodin. Den kalde **blesten** som strømmet inn da vinduet ble åpnet, beveget det hvite gardinet og fikk det til å bøye seg og glimre som et **eventyrlig** og snøhvitt seil, og frem under dette seil kom morderen som en hemmelighetsfull **reisende**. Det var liksom hans ansikt, der et underlig smil **blottet¹ smukke²** og glinsende tenner, med den kalde luftstrømmen langsomt gled inn i værelset til det **festnet seg** ovenpå en skygge som **litt etter litt** ble til skuldre, kropp, ben og armer og antok en menneskelig skikkelse og bøyde seg over kapteinen.

– Er det Dem? sa kapteinen; – jeg trodde De var død.

Doktor Flodin beveget sine **lyserøde** lepper og hvisket en hemmelighet inn i kapteinens ansikt.

– Jeg kan ikke høre hva De sier, sa kapteinen; – her er så mange stemmer.

Da gjorde doktor Flodin en bevegelse som om han ville **innby¹** kapteinen til **å se seg om²**.

– De kommer med mange underlige **fakler**, sa kapteinen, men det er ingen av dem som lyser. Alle sammen gløder rødt.

Da bøyde doktor Flodin seg igjen mot ham og hvisket noe. Og denne gang kunne kapteinen høre hva han sa. Det var plutselig ingen hvisking, det var doktor Flodins egen stemme som snakket inn i øret på ham.
– Det er ikke fakler, sa stemmen, – det er lys.

Og det var virkelig lys, en mengde **rader** med lys langs veggene. De glødet alle i forskjellige farver, men hadde dog alle sammen en dunkel glans. Noen var brunlig røde, andre var blåaktige, atter andre hadde en **mystisk** og ganske uforklarlig farve.

– Men det er jo **ikke lys engang**, sa kapteinen, det er flaskene i apoteket.

Da gikk doktor Flodin til en av reolene, og idet han pekte på en flaske, sa han:

– I denne flasken er det lys, for den har jeg selv slått i stykker.

Da **ble** kapteinen **oppmerksom på** flasken på bordet. Til å begynne med syntes han at den bare inneholdt en

wind

sprookjesachtig

reiziger

¹ ontblootte; ² mooie

zich vasthechte

beetje bij beetje

roze

¹ uitnodigen; ² rond te kijken
fakkels

rijen

mysterieuze

zelfs geen licht

kreeg ... in het oog

mørkerød **væske**, men litt etter litt skar hvite stråler gjennom denne væsken, som om glasset som omgav den, overalt var i ferd med å **sprekke** og gå i stykker. Og ettersom disse hvite strålene ble tallrikere, gjennomtrengte de væsken med en **lysning** som farvet den stadig heftigere rød. Og deretter gikk det røde litt etter litt over i et **gulaktig** skinn som etterhånden ble så sterkt at det syntes å **blende** hans øyne.

– Nå ser jeg det, sa kapteinen, – det er lys. Men da lente doktor Flodin seg på ny over mot ham.

– Deres hender er så magre, sa kapteinen.

– Synes De? spurte doktoren smilende, og **i det samme** grep han med sin høyre hånd omkring kapteinens arm.

Kapteinen fór opp. Han syntes han hørte et skrik som måtte være hans eget. Han syntes enda en gang han så doktorens lyserøde lepper som i et **lystent** smil forsvant gjennom tapetenes dunkle mørke. Men hans **syn** var underlig forvirret, det var fremdeles blendet av det gule lyset fra den hemmelig-hetsfulle flasken i reolen. Og det varte enda en stund før han så at det bare var lampen som hele tiden hadde skinnet inn i hans lukkede **øyelokk**.

Han skjulte ansiktet i sine hender.

– Gud i himmelen, mumlet han, – jeg vet ikke lenger hvor jeg er.

Han **sperret** øynene **opp** og så seg omkring. Og han følte en øyeblikkelig **beroligelse** da han så seg omgitt av alle de kjente tingene, av sine møbler og malerier, av det hvite **gipstaket**, de hvite gardinene og det gamle slitte **gulvteppet**. På bordet lå vekselen.

Så husket han den dødes lyserøde smil som han hadde sett så tydelig i drømmen, og han følte en **navnløs** sorg fordi han visste at alle disse synene og drømmene ennå lenge skulle forfølge ham.

Plutselig ble han aldeles stiv og stille. Han **mintes** hvorledes han hadde drømt at morderen hadde grepet hans arm. Han syntes ennå han **kjente** grepet. Og uvilkårlig så han på sitt venstre **skjorteerme**. Der så han et fingeravtrykk. Et avtrykk av en blodig finger.

Under den **umåtelige** forbauselse som nå grep kapteinen, stod det straks klart for ham: han drømte ikke lenger –

vloeistof
barsten
schijnsel
geelachtig
verblinden
op hetzelfde ogenblik
wulps
zicht
oogleden
sperde ... open
geruststelling
bepleisterd plafond
tapijt
onbeschrijfelijke
herinnerde zich
voelde
hemdsmouw
enorme

Den ukjente

I de **påfølgende** dagene holdt kapteinen seg for det meste skjult. **Allmennheten**¹ var sterkt **opprørt**² over mordet og dets gåtefulle karakter. Politiet fant intet spor av den hemmelighetsfulle morderen.

daaropvolgende
¹ de mensen; ² geschokt

Kapteinen **innskrenket seg til å** besøke apotekerens enke og trøste henne så godt han kunne. Det var klart at den uhyggelige begivenhet hadde grepet ham overordentlig.

beperkte zich tot

En dag, det var en dag i skumringen, da han hadde våget seg ut på en **spasertur** og ikke hadde ventet å treffe noen mennesker, støttet han på den unge legen.

wandeling

For legen var det svært viktig at kapteinen ikke skulle bære **nag** til ham for hans samtale med ham kort etter mordet. Han spurte ham derfor vennlig om han ikke hadde **oppdaget** andre omstendigheter ved mordet som kunne ha betydning for **etterforskningen**.

wrok

ontdekt
het onderzoek

– Nei, svarte kapteinen, – jeg tenker minst mulig på det. Men det er dessverre ikke mulig for meg å glemme det helt.

– Men De fortalte dog atskillige ting som kunne ha interesse for lensmannen i hans arbeide. Selv om det umulig kan ha den betydning som De mener. Det var noe om et vindu –

Kapteinen svarte unnvikende.

– De bør ikke **hefte Dem ved** hva jeg sa den natt. Jeg var opphisset og nervøs, og begivenheten hadde gitt meg et voldsomt sjokk. Det var sikkert usammenhengende og meningsløst alt hva jeg **fremkom** med. Jeg husker forresten ikke nå lenger hva jeg sa.

acht slaan op

– Det forekommer meg dog å ha atskillig interesse –

– **Derimot**, fortsatte kapteinen, – husker jeg godt skepsisen jeg ble møtt med. Jeg vil ikke atter igjen av et nytt menneske risikere det smilet og den medlidende **skuldertrekningen**.

naar voren bracht

daarentegen

– **Kjære Dem**, forsøkte legen, – det var ikke min **mening** å –

schouderophalen

alstublieft

bedoeling

het maakt me niets uit

– **Det kan være det samme**, avbrøt kapteinen, som hele tiden bare hadde villet gå fra den andre, – men jeg **foretrekker** å holde meg skjult. Jeg har jo heller ikke noen direkte interesse av i dette **tilfellet**¹ å gå **rettferdighetens ærender**². Det kan iallfall ikke bringe min venn tilbake til dette livet. Og selv om jeg kunne så ville jeg ikke. Hvorfor skal man **forstyrre** et menneske, når det endelig har fått ro? Jeg synes man

verkies

¹geval; ² ervoor zorgen dat
rechtvaardigheid geschiedt

storen

skulle la morderen løpe.

- De har noen underlige idéer, sa legen.
- Og derfor vil jeg også helst være alene med dem, svarte kapteinen. – **Farvel**, min herre!

goedendag

... Men to dager senere banket legen på kapteinens dør. Han var i en opprømt stemning, og kapteinen forstod at han hadde noe viktig å meddele.

– Jeg gikk forbi, sa legen, og så ville jeg bare **stikke innom** med den store nyheten. De har vel ikke hørt det?

langslopen

– Jeg har ikke snakket med et menneske i hele dag, svarte kapteinen, – og ikke lest aviser.

– Jo, nå har man funnet morderne.

Kapteinen gjorde en **brå**¹ bevegelse, og **rygget**² forskrekket **tilbake** inn i huset. Den unge legen fikk en **mistanke** om at kapteinen ikke ønsket at noen skulle se hans ansikt.

¹ plots; ² deinsde achteruit

– Morderne? spurte kapteinen. – Er det da flere?

– Ja, to faktisk.

– Hva er det for slags folk?

– Alminnelige **omstreifere**. Polakker, mener man.

– Hvilke **indisier** har man mot disse mennesker? spurte kapteinen.

vermoeden

– Indisier? utbrøt legen, – **det behøves slett ikke**, for den ene har allerede **tilstått**. Her er den siste Stockholmvisen. Her kan De lese det alt sammen. Legen la en avis på bordet og gikk.

landlopers
aanwijzingen

die zijn helemaal niet nodig
bekend

Det gikk ennå et par dager og en ettermiddag. Da steg en mann av toget ved den lille togstasjonen. Ingen kjente ham, og han kjente tydeligvis heller ingen og hadde aldri vært her før. Han hadde på ingen måte et **avstikkende** utseende. Men hans klær og hans **måte å være på**¹ **røpet**² en **viss**³ eleganse. Hans alder kunne **anslås** til å være cirka fem og tredve eller førti. Idet han rettet en **forespørsel** til stasjonsmesteren og **løftet på**¹ hatten, viste han en liten **måne**². Hans hår var **grånet**¹ ved ørene og **tinningene**². Dette **rettklippede**, grå håret stod i kontrast til hans ellers så **spenstige**¹ og **ungdommelige**² skikkelse. Han brukte lorgnett; glassene var **innfattet**¹ i sorte **rammer**².

opvallend

¹ manier van doen; ² verried; ³ zekere
geschat worden

vraag

¹ nam ... af; ² kale plek

¹ grijs geworden; ² de slapen

recht afgeknipt

¹ lenige; ² jeugdige

¹ vastgezet; ² frame

Han spurte stasjonsmesteren etter kaptein Nylanders adresse. Og da stasjonsmesteren med hånden viste ham veien som **slynget** seg gjennom markene, sa en ung gutt som befant seg i nærheten:

slingerde

– Jeg skal samme vei. Jeg kan godt **følge** den **fremmede**² herren.

vergezellen

d.w.z. die hier niet bekend is

Den fremmede herren takket og fulgte med gutten oppover. Gutten var **snakkesalig** og nysgjerrig og snakket om **løst og fast** og ville tydeligvis få vite hvem den fremmede var. Men den fremmede var **en djevel til å svare unnvikende**; gutten fikk slett ikke vite noe.

kletserig
van alles en nog wat
erg goed zijn in

Da de kom forbi apoteket, sa den fremmede idet han stanset og så på bygningen:

– Dette er altså apoteket?

– Ja visst. Siden herren vet det, må jo herren ha vært her før. For **skiltet** står på den andre siden.

– Nei, svarte den fremmede; – men alle bladene har jo bilder av dette stedet.

bord

Han gikk nærmere for å se på apoteket. Særlig syntes han å interessere seg for døren og vinduene, deres **innbyrdes** forhold og deres avstand fra bakken. Det var nå noe så **gjennomtrengende** interessert over hans stillferdige undersøkelser at gutten ble ganske taus.

onderling
diepgaand

Omsider sa den fremmede:

– Jeg er litt **forkjølet** i dag. Jeg vil gå inn og kjøpe meg noen **pulvere**.

Gutten fulgte med ham inn i apoteket.

ten slotte
verkouden
poeders

Provisor¹ Larsson **ekspederte**². Den fremmede bestilte noen pulvere. **Tilberedningen** tok over fem minutter. I all den tid så han seg rundt i apoteket. Han la merke til hver ting. De forskjellige farvede flaskene på hyllene syntes å interessere ham **likeså megetsom** gulvets **slitte**¹ planker og disken og de **støvete**² glassene i de mange vinduene og den lukkede døren inn til det lille rommet. Men det var ikke bare en allminnelig nysgjerrighet han **la for dagen**. Men det var som om han ville innprente i sin **hukommelse** et bilde av apotekets **innredning**, en nøyaktig bilde av hvorledes hver **enkelt** ting så ut og var plassert i forhold til de andre tingene. Til slutt, da han hadde fått og betalt sine pulvere, tok han et overblikk over det hele for **likesom** å samle det alt sammen i et brennpunkt i sin hukommelse, og så gikk han.

¹ assistent; ² bediende
de bereiding

evenveel
¹ versleten; ² bestofte

aan de dag legde
geheugen
inrichting
afzonderlijk

als het ware

Men ute på trappen stanset han enda en gang, idet han nysgjerrig betraktet en liten sort knapp ved døren.

– Er dette nattklokken? spurte han.

– Ja, svarte gutten, – det er nattklokken.

– Men om natten kan ingen se den, sa den fremmede.

– Nei, man må **føle seg frem med fingrene**.

– For fremmede folk kan det altså være vanskelig å finne trykknappen om natten?

op de tast zoeken

<p>– Ja, svarte gutten, – unntagen når det er måneskinn, da sees den. Den fremmede så stussende på den lille fyren. – Meget riktig, sa han.</p>	<p>behalve verbaasd</p>
<p>Så gikk de videre. Da de kom i nærheten av kapteinens bolig, spurte den fremmede, idet han pekte på den hvite og kaotiske stålmassen som hevet seg opp over vannløpet²: – Dette er altså broen? – Ja. – Det er en smukk og eiendommelig bro, bemerket den fremmede ettertenksomt. – Alle må straks legge merke til den. Og når man har sett dens stålmengder en gang, går den ikke så lett ut av hukommelsen.</p>	<p>zich verhief waterloop eigenaardige</p>
<p>Endelig kunne gutten peke på kapteinens bolig. – Her er det, sa han.</p>	
<p>Gamle Maria lukket den fremmede inn. Men hun ville først forhøre seg om¹ kapteinen tok imot². – Er han da syk? spurte den besøkende. – Nei, svarte Maria, – men han er så bange for ukjente. – Vil De så gi ham mitt visittkort, sa den fremmede, idet han begynte å rote omkring i sin lommebok ... Da han endelig fant frem kortet, smilte han på en besynderlig måte. – Vær så god, sa han. Maria tok kortet, og da hun hadde sett det, utbrøt hun forbauset: – Men der står jo slett ikke noe navn på det. – Jo visst, svarte den fremmede og pekte, – der.</p>	<p>¹ informeren of; ² bezoek ontving rommelen tevoorschijn haalde</p>
<p>Maria så på visittkortet igjen og fant et bokstav. Et X. – X, mumlet Maria, – det var et underlig navn. Er det Dem? Den fremmede nikket og pekte med fingeren på sitt bryst. – Det er meg, sa han.</p>	
<p>Maria så litt engstelig på mannen før hun gikk inn med kortet. Hun syntes X var en merkelig fyr. Han hadde en måte å se på som gjorde henne litt redd. Når han knep øynene sammen, minnet de om knivskår.</p>	<p>meskerven</p>
<p>Jo, kapteinen ville gjerne ta imot ham. Og han hadde til og med hvisket noe da han så kortet.</p>	
<p>Da den fremmede kom inn, stod kapteinen ved kaminen – i den mørkeste delen av stuen. – Hvorfor gjemmer De Dem så? spurte den fremmede.</p>	<p>de haard verbergt u</p>

– Jeg gjemmer meg ikke, svarte kapteinen, – men jeg har ikke glemst Dem. Jeg vil ikke stå i lyset og **bli utsatt for**¹ Deres **frekke**² blikk.

¹ blootgesteld worden aan; ² brutale

Den fremmede trakk **likegyldig** på skuldrene og tok rolig plass i den nærmeste lenestolen.

onverschillig

– Er De glad for at jeg er kommet? spurte han.

– Å ja.

– De sier det så **betinget**.

voorwaardelijk

– Det har kostet meg stor **overvinnelse** å skrive til Dem, sa kapteinen. – De vet meget godt at jeg liker Dem ikke. Men jeg kjenner Deres **evner**; jeg har en gang hatt den tvilsomme **fornøyelsen** å støte på Dem. Den fremmede slo **avvergende** ut med hendene.

zelfoverwinning

– Det er en forlengst **avgjort** og glemst affære, sa han; – jeg har hatt mange saker siden. Hvordan fikk De tak i min adresse?

capaciteiten

genoegen

afwerend

geregeld

– De husker kanskje at De én gang kom til å nevne Deres virkelige navn.

– Hysj, hvisket den fremmede, – *det* navn er det få som kjenner.

– Og de som kjenner det, aner ikke den dobbeltperson som det skjuler, svarte kapteinen, – et menneske med to **tilværelser**.

levens

Den fremmede smilte.

– Kanskje flere, sa han, – men i dette tilfellet er jeg bare én av disse tilværelsene. Og denne ene personen vil jeg karakterisere med det ene bokstavet som står på mitt visittkort. Jeg er den ukjente. Jeg er X.

Detektiv X, sa kapteinen, – Er det Deres navn?

X nikket.

Forhøret

– De skrev i Deres brev til meg, sa detektiv X, at De fryktet for at uskyldige skulle komme til å lide, og at De derfor ba om min hjelp. Med de uskyldige mener De de to polakkene, ikke sant?

– Jo.

– Da må De ha **vektige** grunner for å tro på deres uskyldig-het, ettersom den ene allerede har tilstått.

– Det har jeg også.

– Hvorfor har De ikke så **fremlagt** disse vektige grunner for de riktige **myndigheter**, for politiet?

– Jeg har **ventet** dette spørsmålet, svarte kapteinen og det er kanskje vanskelig å gi Dem en tilfredsstillende forklaring. Men De vil kanskje lettere forstå det når De hører mine grunner. Jeg har forsøkt å gjøre den unge legen som har vært oppnevnt som **sakkyndig**, til min **fortrolige**. Men jeg har oppgitt det igjen. Mine anskuelser er ikke alminnelige, og da jeg oppdaget et merkelig forundret blick i hans øyne, **holdt** jeg **inne**.

– Han trodde formodentlig De var gal? sa X.

– Ja, svarte kapteinen og **sukket**, – og jeg har også selv **vært nær ved å tro**¹ at jeg bare hadde det **bunnløse**² mørket foran meg.

– Da skal De ikke **bry Dem om** hva jeg tror eller ikke tror om Dem, sa X i en tone som skulle være beroligende. – Det hender ofte at de sinnsyke rent visjonært ser sannheten, mens den normale ganske savner evnen til å oppdage den – fordi hans fornuft, hans logiske **sans** hindrer ham fra det. Jeg har studert saken litt – men i all hemmelighet, noe som jeg bestandig **har for vane**. Affæren er fra første øyeblikk meget gåtefull. Det finnes ikke noe tydelig motiv for mordet. Det kan ikke være noe **hevmord**, det kan ikke være noe rovmord. Heller ikke noe selvmord.

Pasjonsmord syntes også å være utelukket. Man **steiler** overfor denne gåten. Så arresteres disse to ensomme omstreiferne. Og den ene tilstår. Dermed synes den offisielle rettferdigheten å være tilfredsstillt. Men når man skal ha forklart det **hvorfor** som atter igjen **reiser seg**², da har man i virkeligheten ingen som helst forklaring. Det eneste beviset som foreligger, er tilståelsen. Og det er intet bevis.

gewichtige

voorgelegd
autoriteiten
verwacht

deskundige
vertrouweling

stopte

zuchtte

¹ op het punt gestaan om; ² bodemloze

zich zorgen maken over

verstand

gewoon ben

wraakmoord

een passionele moord
ergert zich

is hier een substantief
de kop opsteekt

– Er De oppmerksom på, spurte kapteinen, – at denne tilståelsen støttes av noen **vitneprov**. Blant annet har to menn forklart at de om morgenen den andre desember så polakkene komme gående inn til byen (her nevnte kapteinen navnet på byen med de to kirkespirene). En slakter og en handelsmann har sett dem. Og de har vet datoen så nøyaktig fordi de begge husker at de nevnte denne datoen. De snakket om været og syntes det var underlig at vi ennå så sent som den andre desember ikke hadde fått snø. **I det samme** kom de to polakkene forbi.

getuigenverklaringen

– Det er heller ikke noe bevis, sa X. – Folk **tar ofte feil** av datoen, især når det bare gjelder en dag. Og i **gjesteboken**¹ på det hotellet hvor de **tok inn**², står angitt første desember. Dette forklares på den måte at hotelresepsjonisten ved en **ren misforståelse** har skrevet første desember i stedet for andre desember. Man kan imidlertid med likeså stor **berettigelse** påstå at resepsjonisten har skrevet riktig dato, og at det er de to mennene som har tatt feil av datoen. Hvis man først tviler på tilståelsen, da virker de vitneprov som støtter den, ikke overbevisende.

precies toen

vergissen zich vaak in

¹ het hotelregister; ² hun intrek namen

puur misverstand

gegronde reden

– Og man må tvile på tilståelsen, svarte kapteinen; – jeg *vet* at den må være gal.

– Hvis De er sikker på dette, sa X, – da har vi straks et utgangspunkt. Men *hvorfor* er De sikker på det?

– Fordi jeg selv med mine egne øyne har sett polakkene den tredevte november om aftenen.

– Her?

– Ja, her på dette stedet og i nærheten av apoteket. Jeg kom nettopp fra en samtale med apotekeren, og jeg antar at klokken kunne være omtrent tolv. Jeg la merke til de to omstreiferne både på grunn av deres **fremmedartede** utseende og fordi det var de eneste menneskene som jeg møtte. De gikk mot øst, og jeg så ikke noe som kunne tyde på at de **aktet** å gjøre et lengre opphold underveis. Det er også **bragt på det rene**¹ at ingen har sett dem her i **omegnen**² den første desember. Hvis man regner med veiens lengde, så passer det akkurat inn at de to omstreiferne skulle ha nådd inn til byen den første om morgenen og så senere ha vandret videre østover. Men i så fall kan det umulig være dem som har begått mordet på apoteker Frykman den første desember sent om aftenen.

vreemd

van plan waren

¹ vastgesteld; ² omgeving

– Alt dette er utvilsomt riktig, sa X; – men det blir nødvendig for at vi skal bli kvitt disse to polakkene, som bare **forstyrrer** oss, at vi bringer på det rene *hvorfor* den ene av de to polakkene har tilstått. Forklaringen som gis, at polakken er en imbesill, tilfredsstillter meg ikke. Jeg har allerede lest protokollen over forhøret. Jeg leser mer i dette **tørre referatet** enn ordene forteller. Jeg ser gjennom referatet som et tynt **vevd klede**. Bak dette kledet beveger menneskene seg i en uklar tåke. Det som jeg først funderte over, idet jeg tok referatet i min hånd, va dette:

– Hvordan har politiet forhørt polakken? Det er ikke nok å si til ham: Har du den første desember vært der og der, og så nevne navnet. Et navn betyr ingenting for ham. Han kjenner ikke navnene på alle disse steder som han under sin lange vandring passerer igjennom. Jeg ser da av det første forhøret at man har søkt å gjenkalle i polakkens erindring visse trekk som gjør dette stedet karakteristisk og gjenkjennelig. Og polakkens svar tyder **med bestemthet** på at han har vært der. Først og fremst er det nå broen. Den store nye jernbanebroen. Den må alle huske som har sett den. Man har spurt polakken: Husker du ikke det stedet med den store jernbanebroen som ser sånn og sånn ut? Og så har han **nikket** og sagt: ja, ja. Og **dernest** kommer vi til apoteket. I seg selv er apotekets store og gamle hus ganske karakteristisk. Det kan godt tenkes at et par omstreifere særlig har **bitt seg merke i** det og husker det når de senere får det beskrevet. Og dessuten står det skrevet "Apotek" tvers over bygningen. Hvis da ikke polakkene er **rene** analfabeter, er dette et av de få ordene som de har kunnet lære seg til å forstå. Det har altså ikke vært vanskelig for forhørsdommeren å orientere dem.

Men når vi nå tenker litt på hvordan polakkene ble tatt i forhør, da må vi ikke glemme at hver eneste uttalelse er gått gjennom flere **ledd**, om jeg så må si gjennom flere **støpninger**¹, før den har fått sin **endelige**² form i protokollen. Den politimannen som har ledet forhøret, har først rettet spørsmålet til **translatøren** som så har latt det gå videre oversatt til polakken. Polakkens kanskje i seg selv usikre svar er så gitt til translatøren, som har oversatt det for administratoren, som igjen har gitt det sin endelige form i diktatet til protokollen. Uten at **de angjeldende** har villet det kan **for det første**¹ spørsmålet lett bli **forvansket**² før det når sin endelige adresse: Polakkens hjerne. Et sådant uklart spørsmål er **egnet** til å forvirre polakken og gjøre hans svar anderledes enn det skulle ha vært. Svaret har han

in de war brengen

droge rapport

gewoven een stuk stof

met zekerheid

geknikt
daarna

opgemerkt

volledige

schakels
¹ "gietvormen"; ² uiteindelijke

de beëdigde vertaler

de betrokkenen
¹ in de eerste plaats; ² verkeerd
weergeven
geschied

sikkert rent instinktmessig gitt en "svevende" form fordi han skjønnte at **det var fare på ferde**. Det har kanskje bare vært en utflukt, en **omgåelse** av spørsmålet, en setning med en annen, en dypere betydning. Men allerede i det øyeblikket da svaret festner seg i translatørens hjerne og av denne hjernen oversettes til et helt annet språk, har det passert et filter, er blitt **forenklet**¹, **tydeliggjort**² og sikkert tydeliggjort i den retning som translatøren ubevisst *ønsker* at det skal gå: i polakkens **disfavør**. Iallfall er alle de nyansene som kunne bety noe annet eller noe mer, blitt borte. Når deretter translatøren skal gi sin **fortolkning** av svaret en form foregår det atter en **forenkling**. Nå uttrykker translatøren seg på sitt eget språk, og svaret gis til **fullkommenhet** den mening som translatøren synes at det har. Men svaret har ennå ikke fått sin endelige form. For nå kommer den juridiske forenklingen som svaret må ha for å kunne **protokolleres**. Forhørslederen, i sin streben etter å gi svaret et klart juridisk innhold, **ytterligere** forenkler det. Og mens han gjør det husker han svaret som han har ønsket at hans spørsmål skulle få. I **knappe** juridisk **uangripelige** setninger innføres så svaret i protokollen. Og alene dette svaret har betydning. Vi ser nå tydelig utviklingen: truet av faren, **skulende** og **mistenksom** gav polakken et svar som kanskje var et **slør**¹ av **ubestemte**² ord og sjargong, noe svevende og tåket. Men gjennom den **ubøyelige** juridiske rotasjonen har det **etterhånden** fått form og ligger nå på rettens bord som **ubønhørlige**¹ **kjensgjerninger**². Skjønt det er et paradoks, kan man for å tydeliggjøre det sammenligne med **selskapsleken** hvor man sender et hvisket ord fra **sidemann** til sidemann. Ordet kan for eksempel være "kirkespir" – og komme ut i den andre rekken som "**krigserklæring**".

– Vi behøver altså ikke, fortsatte X, – **hefte oss synderlig**² ved polakkens tilståelse. Det eneste vi altså må **befatte oss med** er grunnen til at denne er avlagt. Vi kan da gå over til den taktikken som den offisielle rettferdighet i dette tilfelle har benyttet seg av: vi nevner bare de omstendigheter som støtter *vår antagelse*, og siden vår antagelse er den at polakkene *ikke* har begått mordet, må vi altså forsøke å forklare hvorfor polakken har tilstått en forbrytelse som han ikke har begått. I virkeligheten er det ganske enkelt å forklare, sa detektiv X idet han så seg omkring.

– Hva ser De etter? spurte kapteinen.
– En sigar, sa X.

er gevaar op de loer lag
ontwijking

¹ vereenvoudigd; ² verduidelijkt

nadeel

interpretatie
vereenvoudiging
perfectie

opgetekend worden
nog meer

beknopte
onberispelijke

steels kijkend
achterdochtig
¹ waas; ² vage
onbuigzame
gaandeweg
¹ onverbiddelijke; ² feiten

het gezelschapsspel
buurman

oorlogsverklaring

stilstaan bij
speciaal
ons mee bezighouden

hypothese

Da X hadde fått sin sigar, røykte han en stund på den før han gikk videre. Han hadde under sin **fremstilling**¹ **slett ikke**² sett på kapteinen. Han hadde sittet med halvt lukkede øyne og med ansiktet vendt mot vinduene. Vinduene ble stadig mørkere.

¹ uiteenzetting; ² helemaal niet

Skumringen begynte å komme. Som han satt der i halvmørke med sitt rolige og skarpe og uttrykksløse ansikt, kunne han være selve logikken, som var kommet for å ordne opp i alt.

Hans stemme var tørr, men hadde en **særegen** og inntrengende tone. Hans måte å snakke på røpet at han ikke **liret av seg**¹ en **utenatført**² lekse, men at hans slutninger skapt av de **tankerekkene** som **forut** og etterhånden dannet seg i hans hjerne. Han ble mer og mer interessert. Det var som om han var begynt **noenlunde**¹ **likegyldig**², og som om selve fremstillingen av saken, den logiske ordningen han gav begivenhetene, **ustanselig**¹ **satte** hans fantasi **i sving**², vakte hans interesse og som en stråle lyste fremover mot nye tankeforbindelser, nye **slutninger**.

eigen

¹ aframmelde; ² van buiten geleerde gedachtegangen

vooraf

¹ enigszins; ² onverschillig

¹ zonder ophouden; ² op gang bracht

conclusies

– Jeg kjenner Dem godt, sa kapteinen, – jeg vet at De er en ubarmhjertig forfølger. De har allerede **fått teften av**¹ sporet, og De **værer**² – –

– Det er riktig, svarte X med sin tørre og uttrykksløse stemme. Men før jeg trenger videre inn i denne gåten, må jeg vite hvorfor polakken har tilstått. Det har hendt noe i apoteket natten til den første desember. Det **fremgår** tydelig av Deres brev.

– Av mitt brev? spurte kapteinen forbauset. – Jeg skrev kun til Dem og bad Dem om å komme.

– Ja vel, svarte X, – men De har skrevet to brev, et til meg og et til ministeren.

¹ lucht gekregen van; ² bespeurt

blijkt

De ni punkter

Kapteinen ble meget forbauset da han hørte at detektiv X nevnte noe om et brev til ministeren.

– Det er riktig, sa han, – jeg har skrevet et brev til den ministeren **som har plikt til å¹ vareta²** disse menneskenes interesser. Men jeg forstår ikke hvordan De har **fått greie på det.**³

– De glemmer, sa X, – at jeg allerede har sett forhørsprotokollen. Derav følger at jeg har snakket med politimennene. Ministeren har allerede sendt brevet til politiet. Jeg **gjenkjente** Deres håndskrift. Men jeg beholdt hemmeligheten for meg selv. I brevet gjorde De oppmerksom på den omstendighet at de to polakkene hadde passert byen den første om morgenen, og at deres alibi **derved** kunne bevises. Nåvel, ved å **sammenholde** alle disse forskjellige omstendigheter som jeg nå har fremlagt for Dem, er jeg kommet til det **resultatet** at noe må ha hendt her om aftenen den 30. november, som har fått polakken til å tilstå.

Kapteinen **mintes** nå hva apoteker Frykman hadde fortalt ham under spaserturen fra stasjonen til apoteket – om det mystiske vesenet som aftenen før hadde forsøkt å gjøre innbrudd i apoteket ved å bore i stykker låsen på ytterdøren.

Da detektiven hørte dette, nikket han tilfreds.
– Det stemmer, sa han, – det må ha vært polakkene.
– Men det stemmer ikke med mine antagelser, **innvendte** kapteinen, og fortalte om de forunderlige lyder og de **listende**¹ trinnene og **de famlende håndgrepen**² som apotekeren natt etter natt hadde hørt utenfor apoteket. X lyttet interessert til denne **beretningen**¹. Nå og da **skottet**² han granskende på kapteinen. Og hver gang var det som om kapteinen følte et visst **ubehag**.

Men ettersom kapteinens beretning skred fremover, gjorde detektiven noen notater på papiret som lå foran ham. Han skrev ennå en stund etter at kapteinen hadde avsluttet sin beretning.

Plutselig så X opp og spurte:

– Hvorfor tenner De ikke lampen?
– Unnskyld, sa kapteinen og reiste seg, – jeg – Men detektiven slo **avvergende** ut med hånden.
– **Det behøves ikke**, sa han, – jeg ser godt ennå en stund. Og dessuten er det så ubehagelig når lyset

¹ wiens plicht het is om; ² behartigen

te weten bent gekomen

herkende

daardoor
vergelijken

conclusie

herinnerde zich

wierp ... tegen

¹ sluipende

² "het gemorrel aan de klink"

¹ verhaal; ² keek

onbehagen

afwijzend

het hoeft niet

skinner på **ens** ansikt.

Kapteinen satte seg tilbake i stolen.

Da detektiven var ferdig med notatene, gikk han til vinduet og leste hva han hadde skrevet. Han hadde ordnet det **hele** i punkter.

Punkt 1. Det er polakkene, som natten til den 1. desember har forsøkt å bryte inn i apoteket ved å bore huller omkring dørlåsen. Etter deres arrestasjon har man spurt dem ut om apoteket, og da de av spørsmålene kunne forstå at man var på **villspor**, er den ene av dem litt etter litt glidd inn i en tilståelse, fordi han var naiv nok til å tro at så lenge politiet **maste** om det som han ikke har begått, så ville de ikke komme på spor av det han virkelig hadde begått – nemlig **innbruddsforsøket** i apoteket og boringen i døren. Det er nemlig dette som har forskrekket ham mest, ikke denne fantastiske og uforståelige historien om et **knivstikk**.

2. I de dagene etter doktor Flodins selvmord var apotekeren svært nervøs. Hvis de lydene, som han har hørt utenfor apoteket, ikke bare er innbilling eller **beror på** rene tilfeldigheter, synes man her å stå overfor morderen. Morderen har da **rekognosert**.

3. Forskjellige elementer tyder på at doktor Flodin ennå lever.

4. Disse elementer har vært så tydelige at både apotekeren og kapteinen er blitt oppmerksom på dem. Apotekeren hadde **ved middagstider** på **mord-dagen** en bestemt mistanke om at doktor Flodin i hemmelighet **lusket**¹ omkring apoteket, **sinnssyk**² eller normal, død eller levende.

5. Da apotekeren ble drept, satt han og **gjennomså** bankens affærer, **deriblant**¹ de **flodinske**² falsknerier.

6. Et viktig dokument, som **vedrører** disse falskneriene og **hvorav** doktor Flodins skyld bevises, er **umiddelbart** etter mordet blitt fjernet fra det lille rommet. Den som fjernet papiret, har, idet han flyktet, mistet papiret ved apoteker**trappen**. Dette papiret er sammenkrøllet, men **bærer ikke merker etter** blodige fingrer.

7. Hvis doktor Flodin er morderen, da kan det forklares hvorfor apotekeren kunne la ham komme helt inn i apoteket uten å **gjøre anskrik**.

je

geheel

dwaalspoor

zeurde

de inbraakpoging

messteek

berusten op
verkend

rond de middag
de dag van de moord
¹ sloop; ² krankzinnig

nam ... door
¹ waaronder; ² van Flodin

relevant is voor
waardoor
onmiddellijk

stoep
vertoont geen sporen van

alarm slaan

8. Doktor Flodin har tidligere **truet** apotekeren **på livet**. Han har brukt uttrykket "ulykken en **skjebnesvanger** natt skal drepe rettferdigheten i hjertet".

met de dood bedreigd
noodlottig

Da detektiven hadde avsluttet **lesningen**, puttet han papirene i lommen.

de lectuur

– Slikt hjelper **tenkningen**, sa han, – fordi man på den måte bedre fokuser på hvert enkelt ledd inn i erindringen.

het denken

Kapteinen **vugget**¹ en stund **taus**² frem og tilbake. Detektiven kunne nesten ikke se ham lenger i den mørke stolen.

¹ wiegde; ² zwijgend

Men **omsider** sa kapteinen:

ten slotte
overwogen

– Alle disse slutningene har jeg også **gjennomtenkt** tidligere; men jeg har måttet tilføye et punkt til, et niende.

– Hvilket? spurte X.

– 9, sa kapteinen. – Doktor Flodin begikk selvmord den 26. november, apoteker Frykman ble myrdet den 1. desember. En død mann kan ikke drepe.

– Men De må innrømme at selvmordet ble **iverksatt** påfallende dramatisk, **innvendte** detektiven; – det var liksom han ville **opplyse** hele verden om at nå søkte doktor Flodin døden.

uitgevoerd
wierp ... tegen
inlichten

– Ja, ja, mumlet kapteinen, – men i sånne øyeblikk tenker man ikke på effekten.

– Hadde doktor Flodin **medskyldige**? spurte detektiven plutselig.

– Det vet man ikke.

– Hvor mye har banken tapt?

– Nå har man regnet ut at det er oppe i tretti–førti tusen.

– For et slikt beløp kan man godt ha medskyldige, sa detektiven, og siden ingen av oss har vært på Malmöfergen i det skjebnesvangre øyeblikket kan vi ikke vite hva som i virkeligheten har foregått. Jeg stoler aldri på vitner; jeg stoler bare på mine egne øyne.

een medeplichtige

Etterhånden fylte mørket værelset. Det hersket en besynderlig stillhet omkring de to menneskene. Til slutt var det som om det var en slags søndag omkring dem. Som om alle andre mennesker var borte eller i kirken. Det var helt stille. Huset var som utdødd, ingen dør **knirket**. Ikke et eneste menneske gikk forbi som kunne kaste en skygge på vinduene, som ennå lyste matt i det døende vinterlyset. Bare de to ansiktene syntes tydelig i dette **rommelige** og mørke rommet; disse ansiktene var som to bleke **pletter** i mørket: Kapteinens gynget, mens detektiven stod

kraakte

ruime
vlekken

urørlig.

Da reiste kapteinen seg.

– Det er på tide å tenne lampen, sa han.

Da han **omklamret** lampeglasset med sine fingrer og førte den brennende **fyrstikken**¹ til **veken**², gikk X bort fra vinduet og tok plass i en av lenestolene ved bordet.

Kapteinen så ikke på ham. Men lampeglasset begynte plutselig å **klirre**.

– Hvorfor stirrer De på meg? spurte kapteinen.

Den andre svarte ikke. Han så hele tiden på kapteinens håndledd. Idet kapteinen tente lampen strakte han opp hånden, som gjorde at en del av hans høyre arm ble **blottet**. Kapteinen skyndte seg å tenne lampen, og i lampelyset så han plutselig påfallende blek ut.

– De har stirret så besynderlig på meg hele tiden, sa kapteinen.

– Nei, svarte X, – jeg har bare tenkt å spørre Dem om noe.

– Hva så? Spør! sa kapteinen.

– Hvis jeg skulle møte doktor Flodin, sa X, – så ville jeg gjerne vite hvordan han ser ut, så jeg kan **kjenne** ham **igjen**. Hvordan var han kledd?

Det ble en lang pause.

Så sa kapteinen:

– Siste gang jeg så ham, hadde han sin pels på. Jeg husker det godt. Pelsen hadde en grå **krave**. Og på hodet hadde han **silkehatt**¹ med **søreflor**² omkring. Hans søster var nettopp død.

X reiste seg.

– Vi sees imorgen, sa han, – jeg går ut i mørket for å lete etter morderen. For det er i mørket at morderen skal finnes.

vastgreesp

¹ de lucifer; ² de wiek

rinkelen

ontbloom

herkennen

kraag

¹ zijden hoed; ² rouwband

Trykkende himmel

Da kapteinen våknet neste morgen, ble han med en gang forbauset fordi han hørte stemmer i huset. Han kunne ikke **skjelne** hva som ble sagt, men forstod at stemmene kom fra dagligstuen.

I begynnelsen skjønte han ikke hvorfor han var forbauset over å høre disse stemmer. Om det var fordi han så sjelden hørte menneskelige røster i sitt hus eller om det var fordi disse stemmer var knyttet til noe som han ganske nylig hadde opplevd. Idet han våknet, hadde han en følelse av at det plutselig ble trukket et teppe over en **tilværelse**, som han hadde vært inne i, men som han nå ikke lenger husket noe av. Og i de stemmer han hørte, syntes han å merke en **etterklang** av denne tilværelsen, et svakt og et **vikende** minne – det var som om en fjern og uhyggelig drøm gled bort og de siste ordene han hadde hørt i drømmen, smeltet sammen med de første ordene han nå hørte i våken tilstand. I et eneste øyeblikk **bølget** det i hans underbevissthet en forståelse av hva han i drømmen hadde sett eller hørt, men i neste øyeblikk igjen var det alt sammen borte. Og da han begynte å kjenne stemmene inne fra dagligstuen, var alt forsvunnet. Men han ble sittende i sengen med åpne og stirrende øyne og med en **fornemmelse** av at han hadde vært andre steder og hørt røster av mennesker hvis navn eller skikkelser han nå ikke lenger kunne gjenkjenne. For de stemmene han nå hørte, var nye for ham, det var jo Maria som snakket med detektiven.

Han ringte, og klokkenes fjerne **kiming** skar samtalen i stykker.

Maria kom inn med kaffen. Denne dag var hun mer snakkesalig enn ellers.

– Det er en **livlig** mann kapteinen har fått inn i huset, sa hun, – det er en sjelden **elskverdig** og **omgjengelig**¹ herre. **Tenk**² han har vært her siden klokken syv **i dag morges**¹. Han må være **vant**² til å være tidlig på bena.

– Hvis den mannen er **elskverdig**, sa kapteinen forundret, – så er han **ute etter noe**. Har han spurt Dem om noe?

– Nei, ikke om noe særlig. Han har snakket om løst og fast.

– Javisst.

– Og han må være en god venn av kapteinen. For han **snakker** så **godt om**¹ Dem, ja riktig så **hjertervarmt**².

– Virkelig?

onderscheiden

bestaan

echo
wijkende

golfde

gevoel

gerinkel

levendig
vriendelijk
¹ sociabel; ² stel je voor
¹ deze morgen; ² gewoon

op zoek naar iets

¹ vertelt niets dan goeds over; ² hartelijk

– Han syntes det er så synd at kapteinen skal være plaget av søvnløshet, og det synes **riktignok** jeg også. Han er også av den mening at kapteinen ikke bør sove så meget i den stolen, men heller gå ordentlig til sengs som i går aftes. Jeg er sikker på at kapteinen har sovet godt i natt.

natuurlijk

– Jeg har sovet utmerket, Maria, svarte kapteinen.

– Hr. X mener at man får onde drømmer av å sove i den stolen, fortsatte Maria, – da jeg fortalte ham om den forferdelige natten, ble han ganske forskrekket.

– Hvilken natt har De fortalt ham om, Maria?

– Om den fryktelige natten da apotekeren ble **slått i hjel**. Jeg glemmer aldri den stund da jeg vekket kapteinen, og De stirret tvers igjennom meg som om De så noe langt borte og sa at der var blod på telegrammet. Men der fantes jo ikke et telegram i hele rommet. Det var fryktelig.

vermoord

– Har De fortalt ham dette, Maria?

Maria ble taus en stund. Så sa hun **forvirret**:

in de war gebracht

– Det husker jeg ikke. Kanskje ...

– Og hva sa han til det?

– Det husker jeg heller ikke, svarte Maria enda mere forvirret, men det forekommer meg at han sa noe slikt som at kapteinen er syk, og at han trenger hvile.

Da kapteinen etter å ha kledd på seg kom inn i dagligstuen, fant han detektiven **beskjeftiget** med et besynderlig **foretagende**. Kapteinen kom meget stille inn, og da det var tykke tepper på gulvene, kunne ikke hans skritt høres. Iallfall **lot** det ikke **til** at detektiven hadde **lagt merke til** hans ankomst.

bezig
bezigheid

leek
opgemerkt

Detektiven var opptatt med å prøve om døren ut til entréen **gikk lett på sine hengsler**. Han åpnet den gang på gang og lukket den igjen. Kapteinen husket ikke at han tidligere hadde lagt merke til hvor lydløst den dør kunne åpnes og lukkes.

gemakkelijk open en dicht ging

Han **kremtet**.

kuchte

Detektiven vendte seg mot ham.

– Jeg trodde aldri De kunne overraskes, sa kapteinen.

– Hva i all verden er det De **holder på med**?

bezig mee bent

X smilte.

– Jeg prøver døren, sa han, – når jeg **kjeder meg**, er det bestandig min vane å **underholde meg** med **den slags ting**. Når jeg oppholder meg i et stort hus, kan jeg sitte **i timevis** og lytte etter dører og vinduer som åpnes og lukkes. Mens **enkelte** mennesker, når de ser et gammelt hus, uvilkårlig **utbryter**¹: **Nei**², hvor det ligger pent i terrenget, hvor den gamle **byggningsstilen**¹ er **rettlinjet**² og harmonisk – da

mij verveel
mij te vermaken
dat soort dingen
urenlang
sommige
¹ uitroepen; ² goh

¹ bouwstijl; ² rechtlignig

interesserer dette meg ikke så meget som å få høre hvordan vinduene **rasler** på sine hengsler, når de åpnes, eller hvordan de gamle dørene smeller i låsene når de lukkes. Å, hvor disse lyder kan fortelle om **meget og mangt**. – Hør nå – Han åpnet forsiktig døren og lukket den deretter igjen **uhyre varsomt**¹. Døren **ynket seg**² svakt, og et **sukk**³ fra låsen fortalte om gammelt og **slitt** stål.

rammelen

van alles en nog wat
uitermate

¹ voorzichtig; ² kreunde; ³ zucht
afgesleten

– Er det ikke noe i denne lyden, sa detektiven, – som **røper** at mennesker hundrer ganger har gått over denne terskelen? Idet jeg åpner den voldsomt, da **gjentar**¹ jeg bare noe som **engang**² har hendt: et menneske er kommet inn, **oppbrakt** og forbitret eller fordi han har en overraskende nyhet. Eller når jeg åpner den forsiktig og neppe hørlig, da går det allikevel et **gisp** ut av døren som synes å fortelle en hemmelighet – slik er et menneske kommet inn en natt, **listende** ... Hør, vet De hva, sa han plutselig, – jeg kan ikke få dette til å **stemme**.

aangeeft

¹ herhaal; ² ooit
geëgerd

snik

sluipend
kloppen

– Hva er det De ikke kan få til å stemme?

– Det må jo være et eller annet menneske som har satt de **blodplettene** på Deres skjorte, sa hån; – men hvordan **fanden** kan dette menneske ha kommet inn uten å ha vekket Dem?

bloedvlekken
verduiveld

– Det forstår jeg heller ikke, svarte kapteinen, – men jeg har jo gjort Dem uttrykkelig oppmerksom på at det bare var en drøm. Jeg drømte at morderen Flodin kom inn gjennom vinduet. Hans røde hår **flagret** i den kalde **blåsten** fra det åpne vinduet. Han lente seg over meg og grep meg i armen, og da jeg våknet, så jeg **merker** av blodige fingrer på mitt skjorteerme. Det var en underlig drøm ...

wapperde
wind

afdrukken

– Men forstår De da ikke, sa X, – at jeg er i ferd med å oppspore virkeligheten bak Deres drømmer? Jeg er i ferd med å finne morderen.

– Han lever altså?

– Han lever. Grå pelskrave, ikke sant? Og sørgeflor omkring silkehatten.

– Jo. Slik så jeg ham sist.

Kapteinen **rykket** plutselig **til**. Han hadde fått øye på en **gjenstand**¹ på **speilbordet**². Kapteinen nærmet seg speilet. Og hans øyne var hele tiden festet på den gjenstand som så plutselig hadde fanget hans interesse.

krompn ... ineen

¹ voorwerp; ² tafel waaraan een spiegel
is vastgemaakt

– Det er også noe annet, fortsatte detektiven, – som jeg ikke kan få til å stemme. Det var blod på telegrammet, ikke sant?

– Jo, svarte kapteinen, – da jeg drømte om mordet, syntes jeg at jeg så et telegram på gulvet i det lille rommet. Og på dette telegrammet var det tydelige blodflekker.

Kapteinen hadde kommet fram til speilet og grep etter den gjenstand som hadde **fengslet** ham. Det var en liten, en meget liten flaske. Detektiven fulgte oppmerksomt hans bevegelser.

Plutselig rakte kapteinen hånden frem mot detektiven. – Takk, sa han. Og i dette øyeblikk var det en overordentlig **inderlighet** i hans stemme.

Detektiven grep **nølende** den fremstrakte hånden.

– Hva takker De for? spurte han forundret.

– Jeg forstår Dem, svarte kapteinen, – og jeg takker Dem enda en gang.

Et besynderlig smil gled over detektivens ansikt. Han gikk til vinduet. Han så ikke på veien. Han så opp mot himmelen. Himmelen var i dag grå og tung.

Om litt sa detektiven:

– Jeg kommer fra apoteket. Jeg har undersøkt alt der nede. Nå er jeg overbevist.

Om hva? spurte kapteinen.

– Om at morderen lever, svarte detektiven; – jeg venter å møte ham **når som helst**.

– Er det kanskje ham De ser etter? spurte kapteinen.

– Nei, svarte detektiven, – jeg ser ut av vinduet, fordi jeg plutselig interesserer meg for været.

... Da detektiven hadde forlatt kapteinen, begynte kapteinen å vandre frem og tilbake i sine stuer. Gamle Maria kom inn og spurte om han skulle ha noe mat. Men kapteinen var ikke sulten, han ville ikke spise. Han hadde fått en plutselig og ny interesse for alle de **kjære** tingene han gjennom årene hadde samlet, han stirret mot de gamle gule maleriene, og det var som om hans blikk gjennomtrengte deres **dybder**, han strøk sakte over møblenes **overflate**¹, **løftet på**² de enkelte gjenstandene i sin samling av **våpen** og rariteter og så beundrende på dem. Men han virket litt åndsfraværende hele tiden, som om hans tanker var umåtelig langt borte.

En og annen gang spurte han gamle Maria, som stadig **tuslet** omkring ham:

– Kommer han ikke snart?

– Jo, svarte Maria, som forstod hvem han mente, han kommer nok snart. Jeg har sett ham et par ganger i dag. Sist jeg så ham, snakket han med den unge legen ... Men hvorfor gransker kapteinen alle de gamle tingene?

– Det vet jeg ikke, svarte kapteinen.

geboeid

innigheid

aarzelend

een moment later

elk ogenblik

geliefde

diepten

¹ oppervlakte; ² tilde ... op wapens

een paar keer
rond ... slofte

– Bare ikke kapteinen kommer til å **skille seg av med** dem, sa den gamle husholderske. – Det er som om De **tar farvel med** det alt sammen.

van de hand doen
afscheid nemen van

Plutselig stanset kapteinen midt på gulvet og pustet tungt.

– Jeg synes luften er så tung, sa han. Mørket kommer tidligere i dag enn ellers.

– Himmelen er **overskyet**, svarte den gamle.

Kapteinen gikk til vinduet.

– Jeg har aldri sett **skyene**¹ **drive**² så lavt, sa han, – det er som om de vil falle ned på jorden, Maria, kan De se? Kanskje skyene presser luften sammen og at det er derfor at jeg puster så tungt.

bewolkt

¹ de wolken; ² voorbijdrijven

– Kapteinen skulle **gå en tur**, svarte Maria. –

Kapteinen har jo slett ikke vært ute i dag.

– Ja, det vil jeg gjøre, Maria. Gi meg min vinterfrakk, sa kapteinen.

een wandeling maken

Da Maria hjalp ham med å ta på seg vinterfrakken, sa hun **lavmælt**:

– Jeg synes kapteinen er så underlig i dag.

– Så-å – hvorfor det?

– Jeg synes kapteinens stemme er så underlig. Den minner meg om noe, sa Maria.

– Hva minner den Dem om da? spurte kapteinen.

– Den minner meg om gråt, svarte Maria.

Kapteinen knappet pelsen tett over brystet.

– Jeg gråter aldri, sa han.

lage stem

Kapteinen gikk først til jernbanebroen. Veien slynget seg omkring dens veldige **stålben**. Når man nede fra veien så opp mot **den**, syntes den mektig og samtidig lett og fin med sine **stenger**¹ og buer og **spenn**².

Under broen rant elven med en **glassklar** og kald lyd. Langs begge bredder dannet isen hvite **frynser**. Solen var gjemt bak skyene. Alt var kaldt og fiendtlig.

Kapteinen så ingen mennesker, og selv om han ikke ønsket å snakke med noen, følte han seg veldig ensom.

stalen benen (→ pijlers)

d.m.z. de brug

¹ stangen; ² overspanningen

met een heldere klank als van glas rafels

Da han etter sin spasertur igjen stod utenfor sitt hus, hadde han lyst til å gå videre ned mot apoteket og jernbanestasjonen, men idet han så opp mot

himmelen, så han at **skydekket** hang lavere nå. Det hang over hans hode i stedet for å drive østover. Han følte en underlig **trussel**¹ i disse **ulne**² skyene. Han åpnet døren til sitt hus og gikk inn i entréen.

het wolkendek

¹ bedreiging; ² wollige

Der så han på en **knagg** doktor Flodins pels med den grå kraven og hans silkehatt med det brede sørgebåndet. Alt dette som han kjente så godt.

kapstok

Det første snøfallet

Kapteinen ble stående i den halvmørke entréen et øyeblikk. Hans øyne søkte rundt omkring. Men det var som om han egentlig ikke lette etter noen ting. Han ville bare konstatere at alt hang på sin plass. Hans frakker og hans hatter. Jo, de var alle der. Og plutselig hang midt opp i **det hele** doktor Flodins pels med den grå kraven og doktor Flodins hatt med sørgefloret. Det var som om pelsen og hatten ganske tydelig fortalte den enkle historien at **eiermannen**, doktor Flodin, var kommet på besøk til ham, hadde hengt sitt **yttertøy** i entréen og nå ventet på ham inne i hans dagligstue.

in dat alles

de eigenaar

overkleren

Merkelig nok **lot det ikke til at** kapteinen var forbauset over det han så. Han hengte rolig sin pels på knaggen, og etter at han hadde ventet en stund utenfor døren, åpnet han den og gikk inn i værelset.

leek het niet alsof

Det første som **slo** ham var at værelset var ubehagelig mørkt. Han kunne ikke se annet enn **omrissene** av møblene. Men så oppdaget han gyngestolen. Den gynget. Noen satt i den. Men han kunne ikke se hvem det var, for stolens brede og høye rygg var vendt mot ham.

opviel

de omtrekken

Han lukket døren igjen etter seg med en viss kraft. Det **klang** i låsen. Han ble stående og se rett frem mot gyngestolen; det kom fra hans **strupe** en lyd som kunne være en **sår**¹ og **plagsom** hoste. Gyngestolen beveget seg fremdeles i halvmørket.

klingelde

keel

¹ pijnlijke; ² lastige

– Er De der, doktor Flodin? sa kapteinen, – jeg trodde De var død.

Mennesket i stolen svarte ikke. Men stolen fortsatte å bevege seg, langsomt og regelmessig.

Kapteinen gikk et skritt nærmere. Og nå så han over stolens **ryggstø** noe lyst. Det var et menneskes **blanke**¹ og hårløse **isse**².

rugleuning

¹ glanzende; ² kruin

Og nå stanset stolen, og mennesket som hadde sittet i den, kom ut av den. Det var ikke doktor Flodin. Det var X.

Kapteinen var ikke forundret over detektivens plutselige **tilsynekomst**. Det var som om han hadde tapt evnen til å bli overrasket og forundret; som om han allerede vandret i en tåket og grå verden, hvor alt som hendte foregikk bak **lysdempende**¹ **slør**², og hvor

verschijning

¹ lichtdempende; ² sluiers

ingenting tydelig kunne høres eller sees.

Detektiven smilte så besynderlig mot ham.

– Trodde De virkelig det var doktor Flodin? spurte han.

– Ja, svarte kapteinen, – jeg fant hans pels og hatt ute i entréen. Det var akkurat som om den døde var kommet, hadde hengt sitt tøy fra seg i entréen og gått inn i stuen.

– Det er jeg som har hentet hans tøy, svarte X. – De vet at **enken** flyttet herfra straks etter katastrofen. Tøyet ble sendt hit fra Malmö og har siden ligget på stasjonen. Jeg syntes man burde ta vare på det eller sende det videre og ikke la det bli hengende slik på en jernbanestasjon. Det er det hele.

Kapteinen nikket.

– Det er tungt og trykkende vær i dag, sa han.

– Ja, svarte X, idet han gikk til vinduene og stirret ut. – Det synes som om snøen endelig skal komme nå. Jeg venter på den.

– Hvorfor venter De på den? spurte kapteinen.

– Det første snøfallet vil bringe beviset, svarte X.

– Har De ellers **kjeden**¹ samlet? spurte kapteinen.

– Ja, **noenlunde**², svarte detektiven, – men jeg mangler et par ledd. Det er meg således en gåte hvor mordvåpenet, hvor dolken er blitt av.

– Jeg tenker dolken er der hvor morderen befinner seg, svarte kapteinen.

X nikket og så alvorlig og nysgjerrig på kapteinen.

– Morderen, svarte han, – morderen har jeg funnet, men ikke dolken. Den skal snøfallet hjelpe meg til å finne.

X stod og fingret med et stykke papir som så ut som et telegram.

Kapteinen så spørrende på ham.

– Det er et telegram fra København, sa X, – det gjelder doktor Flodin.

– Har De ennå ikke oppgitt å spørre etter ham **der nede**? sa kapteinen. – jeg synes heller De skulle følge hans spor **her omkring**.

X svarte ikke, men han viste kapteinen telegrammet.

I telegrammet stod det at man hadde funnet doktor Flodins lik utenfor **Dragør**. I hans lommer fant man bl. a. en fergebillett som var datostemplet med samme dag som man hadde sett ham hoppe overbord.

Telegrammet gled ut av kapteinens hånd og falt på gulvet. Han stirret **fortapt** mot X. Hans forbauselse syntes med en gang å bli **skrekkblandet**, og hans

zijn weduwe

¹ de keten (= de verschillende schakels van een redenering); ² min of meer

*d.w.z. in Kopenhagen
hier in de buurt*

*een havenstad in Denemarken die vroeger een
ferryverbinding met Malmö in Zweden had*

hulpeloos
vermengd met angst

ansikt ble gråblekt.

X grep tak i skulderen hans.

– Får jeg se på Deres øyne, sa han.

Kapteinen slo ikke øynene ned.

– Deres øyne har et selsomt dypt blikk, sa X. – jeg har en gang tidligere sett en **lignende** stille og gåtefull forundring utstråle fra et par øyne.

– Hvem var det som stirret slik? spurte kapteinen lavmælt og inntrengende, som om, han **soknet** etter en hemmelighet.

– Det var et barn, svarte X halvt åndsfraværende. – Det var et barn, gjentok han, – som første gang stod overfor døden. Det er den samme forundringen jeg nå gjenkjenner i Deres øyne.

Kapteinen spurte:

– Når doktor Flodin ikke er morderen, hvor vil De så søke ham?

– Jeg vil vente på det første snøfallet, svarte X.

Begge ble tause og stirret ut gjennom vinduene. De første hvite snøfugg kunne allerede sees på den **hårdtrampede**¹ veien. Mørket **oppslukte**² fjerne gårder og veier og **høydedrag**³ som ellers kunne sees. Det kommende snøværet sendte hvitlige og mystiske **ilinger** gjennom skumringen. De la en uhyggelig blekhet over de to menns ansikter. De var lenge tause og stirret inn i mørket som om de ventet at noe mystisk og uforklarlig skulle komme med dette mørket.

Den neste morgen lå snøen tett over alle marker og veier. Dagen syntes å være mørkere enn ellers. Inne i stuene var det mørkt som under skumringen. Det hersket en merkelig stillhet. Det hørtes ingen larm av **lystige vognhjul** på veiene. Snøen dempet alle lyder, og støyen fra de **foregående** klare og klingrende kuldedagene var plutselig blitt oppslukt av stillhet.

Da detektiven kom inn i kapteinens hus, fant han kapteinen sovende i stolen. Han ble stående en stund og betrakte dette ansiktet. Det hadde et uttrykk av **tungsindighet**¹ og tretthet som syntes å **bevege**² detektiven, for han mumlet **gjentatte ganger** for seg selv:

– Stakkars fyr! Stakkars fyr!

Så vekket han ham ved å **ruske** voldsomt i ham:

– Skynd Dem! Stå opp, sa han, – noe har hendt.

gelijkaardige

"dregde"

¹ door het vele belopen hard geworden;
² slokte ... op; ³ bergkammen

koude wind met neerslag

opgewekte wagenwielen
voorafgaande

¹ droefgeestigheid; ² ontroeren
herhaaldelijk

schudden

Den heftige og mørke klangen i hans stemme røpet en **overhengende** fare. Som om det skulle være **ildebrann** i huset eller som om en fiende som man måtte flykte for, var i **anmarsj**.

dreigend
een hevige brand
in aantocht

Kapteinen var noe forvirret til å begynne med. Men så snart han var helt våken og hadde sett litt på detektivens alvorlige ansikt, sa han:

– Jeg vet hva som har skjedd. De har funnet dolken.
– Ja, svarte detektiven. – Morderen er endelig funnet! Behøver jeg å fortelle Dem hvem det er?

Kapteinen skjulte ansiktet i hendene.

– Nei, svarte han, – jeg har **ant** det siden i går. Det var liksom Deres **mistanke** utstrålte fra Deres øyne og **vekket til live** i min erindring ...

vermoed
verdenking
naar boven bracht

X trakk en lang spiss dolk opp av lommen.

– Jeg kan ennå se spor av blod på den, sa han.

– Hvor har De funnet den? spurte kapteinen.

– I hagen, svarte X, – stukket ned i jorden.

– Jovisst, jovisst, husket kapteinen, idet han plutselig ble uhyggelig ivrig, – ved den store eiken; bare det øverste av **håndgrepets messing** kunne sees.

het geelkoper van het handvat

Han stirret forvirret mot detektivens ansikt. Gang på gang gjentok han:

– Jovisst ... Nå husker jeg det ... nå husker jeg det

– Det har vært folk i apoteket i natt igjen, fortsatte X, idet han hele tiden fulgte kapteinens bevegelser.

Kapteinen så mot døren, som om hadde han lyst til å flykte.

– Hvem? spurte han.

– Morderen, svarte X.

– Hvem? svarte kapteinen igjen.

– Morderen, gjentok X, og idet han la begge sine armer omkring kapteinens hals, tilføyet han:

– Morderen, det er Dem.

En time etter hadde X **oppklart** dramaet for kapteinen.

Første gang han hadde fått mistanken, var da han hørte Marias fortelling om at kapteinen pleide å sove i en stol og nå og da gikk ut om natten. Da han visste at kapteinen var **kokainist**, innså han at kapteinen muligens kunne **foreta** disse nattlige vandringene i **ubevisst tilstand**, nervøs som han var, dels av den overdrevne bruken av stimulanser og dels av de uhyggelige begivenhetene som han hadde **vært vitne til**.

opgehelderd

een cocaïneverslaafde
uitvoeren
zonder er zich van bewust te zijn

getuige van was geweest

Den tanken at kapteinen ubevisst hadde drept

apoteker Frykman forklarte jo alt, og han kunne ledd for ledd **fremstille** hvordan forbrytelsen hadde **utviklet seg**.

Kapteinen allerede **sønderslitte** nervesystem hadde fått et voldsomt sjokk da han hørte om doktor Flodins selvmord. Apotekerens beskrivelse av den siste samtalen mellom ham og selvmorderen hadde tydeligvis grepet kapteinen sterkt. Trusselen om ulykken som en farlig natt skulle **snikløpe** og drepe rettferdigheten, hadde festnet seg i hans hjerne og utviklet seg til en fiks idé som om natten under kokainreaksjonens nervøse søvn utviklet seg, og idet han under drømmene blandet sin egen ulykkelige tilstand sammen med doktor Flodins tragedie, **dikterte** den fikse idé ham å drepe apotekeren.

Kapteinen hadde vært **søvngjenger** hele sitt liv. Den forferdelige natten hadde han vel følt et ønske om å skaffe seg kokain, som apotekeren hadde truet med å nekte ham. I somnambul tilstand gikk han så ut for å stjele kokainen. Men idet han nærmet seg apoteket, kanskje endog før han hadde forlatt sitt værelse, førte hans oppjagede **sinnsstemning** hans bevissthet over i et nytt spor. I sin forvriddede fantasi **sammenblandet** han alt. Han er doktoren, han er ulykken.

Tidligere hadde han snakket med apotekeren om den ødelagte vinduslemmen, og allerede da var det oppstått en tanke hos ham om **i nødsfall** å skaffe seg kokain ved å krype inn i apoteket gjennom vinduet. Idet han nå kom til apoteket, så han vinduslemmen, og straks **dukket** den tanken som han allerede hadde glemt, **opp** igjen. Han gikk inn gjennom vinduet. Apotekeren så ham, og da han gjenkjente ham, gjør han ikke anskrik. Han kjente jo kokainens virkning og visste at den kan **hensette** den ulykkelige i en tilstand hvor han ikke lenger **var herre over**¹ sine **handlinger**².

Imidlertid så søvngjengeren at apotekeren var **beskjeftiget** med Flodins affærer. Nå var han **utelukkende** Flodin eller ulykken som var kommet for å hevne seg på rettferdigheten, og han dreper ham. Da apotekeren oppdaget våpenet i hans hånd, begynte han å skrike. Men kapteinen **gjennomfører** mordet, og fremdeles sovende forlot han apoteket gjennom døren, og etter å ha **skjult** dolken, kom han hjem, satte seg i stolen igjen, og idet han vektet, styrtet forestillingen om mordet som et kaos gjennom hans bevissthet og blandet seg med bevisstheten om hans virkelige **tilværelse**, så at det hele stod for ham som en **gåtefull** drøm. Han trodde at han hadde hatt en **visjon**, og at han i drømmen hadde sett mordet.

beschrijven
zich ontwikkeld
stukgereten

stiekem naderen

droeg ... op

slaapwandelaar

een gemoedsstemming
haalde hij ... door elkaar

in geval van nood

dook ... op

brengen
¹ beheerste; ² daden

bezig
enkel en alleen

voerde ... uit

verborgen

bestaan
mysterieuze
droombeeld

Her stanset X i sine refleksjoner, idet han husket hvor kapteinen, ennå halvt inne i erindringen om mordet, ropte da Maria vekket ham: "Det er blod på telegrammet!" Et slikt blodig telegram var ikke funnet, men måtte finnes hvis teorien skulle være riktig.

X gikk derfor ned til apoteket. Og på gulvet i det lille værelset, inn under et av skapene, fant han telegrammet. Det var blodig og hadde tydeligvis gled ut av apotekerens hender etter at kapteinen hadde stukket dolken i hans hjerte, og var så i **forvirringen** etter mordet blitt sparket inn under skapet av de **tililende**.

Telegrammet handlet om **letingen** etter doktor Flodins lik. Fra det øyeblikk da X stod med dette telegrammet i hånden, skjønte han hvem apotekerens morder var. Nå fikk han også forklaringen på hvordan det kunne være blodflekker på kapteinens hvite skjorteerme. Det var **simpelthen** avtrykk av kapteinens egne blodige fingrer som kapteinen hadde blandet opp i en drøm om at den døde Flodin kom inn gjennom vinduet til ham. **Likeledes** ble det nå klart for X at det var kapteinen selv som hadde tatt den falske vekselen med seg fra det lille værelset og så mistet den utenfor apotekets dør.

Senere hadde tanken om å skaffe seg kokain **ene og alene** behersket kapteinen. Det var ham selv som under en ny søvngjengertur hadde hentet kokainflasken.

X forstod at disse nattlige turene til apoteket ville fortsette; han ventet bare på snøen som skulle vise kapteinens spor.

Endelig kom snøen.

Kapteinen hadde allerede dagen før **fattet en** bestemt **mistanke**¹ om sammenhengen, **det demret noe for ham**², løsrevne brokker av minner samlet seg til en bestemt frykt, en bestemt **antagelse**. Under den siste søvngjengerturen hadde han svermet omkring det sted hvor han hadde skjult våpenet, den lange dolken som han mordnatten hadde hentet fra sin våpensamling. Og morgenen etter hadde sporene i snøen røpet ham.

Kapteinen ville melde seg selv som morder, og X lovet å følge ham til lensmannen.

verwarring

diegenen die toegelopen kwamen

zoektocht

gewoonweg

eveneens

volledig

¹ een ...vermoeden gekregen

² het begon hem te dagen
een veronderstelling

Men da X et øyeblikk forlot ham for å pakke sin lille håndkoffert, hadde kapteinen forlatt huset.

X så gjennom vinduet at kapteinen var på vei mot broen. Detektiven løp ut på veien og ropte etter ham. Men uten å vende seg om gikk kapteinen ut på broen. Det var nå begynt å snø igjen, og X så ham gjennom snøværet bare som en grå skygge som beveget seg gjennom broens **stålskjelett**. I det samme fylte et tog stålskjelettet med en bølgende røykmasse, som ble hengende over broen som en **uhyre** grav.

Og inn i denne graven hadde kapteinen gått. Morderen hadde et øyeblikk dukket opp av det gåtefulle mørket, som hadde omgitt ham, men var nå på ny blitt borte i det.

stalen skelet
ontzaglijk